

Univerzita Karlova v Praze - Pedagogická fakulta

Katedra českého jazyka a literatury

**Pragmatická a stylistická analýza slavnostních
projevů na svatbách**

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Autorka diplomové práce: Jiřina Horejšová

Sušice, V Rybníčkách 715

6. ročník, ČJL – D, 2003 – 2009

prezenční studium

Dokončení diplomové práce: listopad 2008

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury.

V Praze dne 21. listopadu 2008

.....

Děkuji vedoucímu mé diplomové práce PhDr. Ladislavu Janovcovi, Ph.D. za cenné rady a připomínky.

ANOTAČNÍ LIST

Jméno: Jiřina Horejšová

Název práce: **Pragmatická a stylistická analýza slavnostních projevů na svatbách**

Rozsah: 112 stran

Termín odevzdání: Praha – listopad 2008

Popis obsahu:

Diplomová práce se zabývá slavnostními svatebními projevy na svatbách, a to z hlediska jazykového se zřetelem k pragmatickým aspektům. Cílem je formulovat typické znaky slavnostních projevů na svatbách na základě stylistické a pragmatické analýzy. Výchozí materiál pro analýzu tvoří celkem 30 projevů (15 občanských a 15 církevních), ze kterých jsou též čerpány ukázky a které jsou součástí přílohy. Práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první kapitole s názvem *Projev* se zabýváme charakteristikou slavnostních projevů na svatbách a také strukturou obřadu (jak civilního, tak církevního). Druhá kapitola *Obřad občanský a církevní* nastiňuje, jak je instituce manželství chápána zákony ČR a hovoří obecně o svatebním obřadu civilním a církevním. Následující kapitola *Pragmatická a stylistická analýza* obsahuje rozbory všech nashromážděných ukázek. V pragmatické analýze je kladen důraz na tematickou stránku projevů, je nastíněna i osobnost mluvčího a jeho záměr. Stylistická analýza je prováděna po jednotlivých rovinách – foneticko-fonologické, morfologické, lexikální a syntaktické. V poslední, čtvrté kapitole *Charakteristické obecné rysy svatebních projevů* pak dochází k formulaci závěrů, k nimž jsme dospěli na základě analýz. Zabýváme se v ní také klišé, jakožto konstitutivním faktorem těchto projevů a označením instituce manželství.

Klíčová slova:

SLAVNOSTNÍ PROJEV NA SVATBĚ

PRAGMATICKÁ ANALÝZA

STYLISTICKÁ ANALÝZA

KLIŠÉ

MANŽELSTVÍ

ANNOTATION

Name: Jiřina Horejšová

Title: **Pragmatic and stylistic analysis of ceremonial wedding speech**

Range: 112 pages

Date: Prag – November 2008

Content description:

The diploma thesis deals with wedding solemn declarations in the light of language focusing on the pragmatic aspects. The point is to form the typical sings of the solemn declarations style based on the used stylistic and pragmatic analysis. The starting material of the analysis builds together 30 harangues (15 civil and 15 church), from which are the exhibits used and are part of the enclosure. The work is divided in four chapters. In the first chapter we deal with the characterization of wedding solemn declarations of wedding solemn declarations and with the structure of the ceremony (how civil as church), too. The second chapter *The civil ceremony and church* draws out understanding institution of marriage with laws of the Czech Republic and it speaks about civil and church wedding ceremony generally. The next chapter „The pragmatic and stylistic analysis“ contain the analysis of the all illustrations. The emphasis is located on the thematic aspect of speeches in the pragmatic analysis. There are drawn out a personality of speaker and his intention. The stylistic analysis is done in the separated levels – fonetic-fonologic, morfologic, lexical and syntactic. The formulation of the conclusions of the analysis is done in the last fourth chapter *Characteristic features of wedding speeches*. We engage in bromide there, too, as a constitutive factor of these speeches, and in indication of marriage institution.

Passwords:

WEDDING SOLEMN DECLARATIONS

PRAGMATIC ANALYSIS

STYLISTIC ANALYSIS

BROMIDE

MARRIAGE

OBSAH

ANOTACE

ÚVOD

1. PROJEV.....	1
1. 1. Charakteristika svatebního projevu.....	1
1. 2. Struktura civilního svatebního obřadu	3
1. 3. Struktura církevního svatebního obřadu.....	5
2. SVATEBNÍ OBŘAD OBČANSKÝ A CÍRKEVNÍ.....	6
2. 1. Občanský obřad.....	6
2. 2. Církevní obřad.....	8
3. PRAGMATICKÁ A STYLISTICKÁ ANALÝZA.....	11
3. 1. Obecný úvod k analýzám občanských projevů.....	11
3. 2. Rozbory občanských projevů.....	12
3. 2. 1. Občanský projev č. 1.....	12
3. 2. 2. Občanský projev č. 2.....	16
3. 2. 3. Občanský projev č. 3.....	18
3. 2. 4. Občanský projev č. 4.....	20
3. 2. 5. Občanský projev č. 5.....	22
3. 2. 6. Občanský projev č. 6.....	25
3. 2. 7. Občanský projev č. 7.....	28
3. 2. 8. Občanský projev č. 8.....	30
3. 2. 9. Občanský projev č. 9.....	32
3. 2. 10. Občanský projev č. 10.....	34
3. 2. 11. Občanský projev č. 11.....	36
3. 2. 12. Občanský projev č. 12.....	37
3. 2. 13. Občanský projev č. 13.....	39
3. 2. 14. Občanský projev č. 14.....	41
3. 2. 15. Občanský projev č. 15.....	43
3. 3. Obecný úvod k analýzám církevních projevů.....	45
3. 4. Rozbory církevních projevů.....	47
3. 4. 1. Církevní projev č. 1.....	47

3. 4. 2. Církevní projev č. 2.....	49
3. 4. 3. Církevní projev č. 3.....	49
3. 4. 4. Církevní projev č. 4.....	50
3. 4. 5. Církevní projev č. 5.....	54
3. 4. 6. Církevní projev č. 6.....	56
3. 4. 7. Církevní projev č. 7.....	58
3. 4. 8. Církevní projev č. 8.....	61
3. 4. 9. Církevní projev č. 9.....	64
3. 4. 10. Církevní projev č. 10.....	66
3. 4. 11. Církevní projev č. 11.....	68
3. 4. 12. Církevní projev č. 12.....	70
3. 4. 13. Církevní projev č. 13.....	71
3. 4. 14. Církevní projev č. 14.....	73
3. 4. 15. Církevní projev č. 15.....	75
4. CHARAKTERISTICKÉ OBECNÉ RYSY SVATEBNÍCH PROJEVŮ.....	77
4. 1. Vymezení charakteristických rysů svatebních projevů.....	77
4. 2. Kliše jako konstitutivní faktor slavnostních projevů na svatbách	84
4. 3. Jak realizátoři projevů hovoří o instituci manželství.....	86

ZÁVĚR

SEZNAM LITERATURY

PŘÍLOHY

Tabulka č. 1 – Rychlost artikulační práce – církevní projevy

Tabulka č. 2 – Rychlost artikulační práce – občanské projevy

Občanské projevy 1 – 15

Církevní projevy 1 - 15

RESUMÉ

ÚVOD

V této diplomové práci analyzujeme slavnostní projevy na svatbách, a to z hlediska pragmatického a stylistického, za cíl si klademe vymezení jejich charakteristických rysů. Materiálovou základnou celé práce je soubor nashromážděných autentických slavnostních projevů. Tyto texty byly shromážděny jednak při osobních návštěvách několika svatebních obřadů, jež byly nahrány na diktafon, jednak na základě zapůjčených videonahrávek a DVD nahrávek. Ve druhém případě tak můžeme provést nejen k jazykovou analýzu slavnostních projevů na svatbách, ale i k náznaku analýzy nonverbálních prostředků, komunikační situace apod. Bylo nashromážděno celkem 30 ukázek slavnostních projevů, které lze roztřídit do dvou skupin. První skupinu tvoří projevy při obřadech občanských, druhou pak projevy při církevních obřadech.

První část práce se obecně zabývá charakteristikou projevu se zřetelem ke slavnostním projevům na svatbách a jejich specifikům. Nastíněna je stručně měla i struktura obou typů slavnostních svatebních projevů. V kapitole mělo dojít k jasnému oddělení části ceremoniálu, kterou můžeme považovat za projev a kterou hodláme analyzovat, od části, jež se rituálně opakuje při každém svatebním obřadu.

Následuje kapitola o svatebních obřadech občanských a církevních. V této kapitole se budeme zabývat celým svatebním ceremoniálem, jeho jednotlivými částmi a také specifickými jazykovými prostředky, jež jsou pro něj typické.

V praktické části práce, tedy ve třetí kapitole, pak prezentujeme výsledky pragmatické a stylistické analýzy jednotlivých textů slavnostních projevů na svatbách. V pragmatické analýze si všímáme osobnosti oddávajícího, pokud ji lze analyzovat (a to včetně nonverbálních projevů), ale také prostředí, ve kterém byl projev realizován. Důležitou součástí pragmatické analýzy je i rozbor témat, jimiž se oddávající zabývají. Následuje analýza záměrů mluvčích. Pokud se projevila, zmíníme i reakci adresátů na projev.

Stylistickou analýzu provádíme po jednotlivých jazykových rovinách, tedy foneticko-fonologické, morfologické, lexikální a syntaktické. V rámci lexikální roviny jazyka nechybí ani analýza slovní zásoby a vzhled do komunikačních funkcí užitých výpovědí. Všechna tvrzení a závěry dokládáme příklady ze shromážděných ukázek.

Navržený postup přispívá k přehlednosti celé práce a snazší orientaci v problematice. Užity byly nejen metody pragmatické a stylistické analýzy, ale i srovnávací metody, která by měla objasnit rozdíly vyplývající z různé podstaty projevů občanských a církevních.

V poslední kapitole využíváme metodu kognitivní lingvistiky k analýze metafor manželství.

1. PROJEV

1. 1. Charakteristika svatebního projevu

Slavnostní projevy na svatbách, kterými se tato diplomová práce zabývá, můžeme jednoznačně zařadit mezi projevy realizované jako mluvené. Víme sice o existenci jakési písemné předlohy, ovšem všechny ukázky, kterými tato práce disponuje, byly realizovány ústně. O slavnostních projevech na svatbách lze také obecně říci, že jsou monologické, tedy že jsou dílem jednoho realizátora. Není třeba zdůrazňovat, že slavnostní projevy na svatbách (a slavnostní projevy obecně) můžeme zařadit mezi projevy příležitostné.

Zde se dostáváme k problematice odlišení realizátora a produktora textu. Produktor textu bývá většinou vnímán jako jeho autor, tedy ten, kdo text vytvořil. Autor svatebního projevu při občanském sňatku ovšem nemusí být nutně shodný s realizátorem textu, v tomto případě tedy s oddávajícím, který text dostává v písemné podobě s předstihem, aby se jej mohl naučit číst nebo říkat z paměti. Písemná forma textu pak realizátorovi slouží jako opora v případě náhlé indispozice. Naopak projevy při církevních obřadech byly přednášeny bez písemné opory. Vzhledem k této skutečnosti si můžeme být téměř jisti, že autory textu byli zřejmě sami oddávající kněží. Nemůžeme však s plnou jistotou říci, který ze zkoumaných projevů je dílem samotného realizátora a který má odlišného produktora. Je však důležité si tyto dvě pozice uvědomit a odlišit je, ačkoliv vliv této skutečnosti na podobu projevu nelze přesně určit.

Výrazným problémem, jenž je zapotřebí hned v počátku práce vyřešit, je odlišení projevu od proslovu. Tyto dva termíny bývají často zaměňovány a hranice mezi nimi je velmi tenká. Oficiální projev je Bečkou definován jako projev odlišující se svým politickým a společenským ohlasem, svou dokumentárností a významností.¹ Slavnostní projevy na svatbách bychom za oficiální určitě označit mohli. Bečka dělí řečnické projevy na řeči rázu politického, slavnostního, soudního a duchovního. K nim pak druzí kratší projevy příležitostné, které nazývá proslovy.²

Pokusme se tedy zabývat rozdíly mezi slavnostním projevem a proslovem. Charakterizujme nejprve proslov, aby bylo jasné, čím se v této práci nezabýváme, co zcela opomíjíme a naopak, čeho si všímáme.

---

¹ Bečka, J.V.: Česká stylistika, Praha : Academia 1992, s. 377

² tamtéž, s. 346 - 347

Proslovem bývá krátký text osobního rázu. Jde ve většině případů o monolog. Pokud budeme chtít proslovy zúžit pouze na proslovy realizované při příležitosti svatby, můžeme říci, že proslovy bývají pronášeny mimo obřadní síň (někdy ovšem oddávající po skončení celého svatebního ceremoniálu přichází novomanželům osobně pográtulovat, podává jim ruku a je otázkou, zda bychom jeho blahopřání také nemohli označit za proslov). Proslovy jsou také soukromější než projevy, bývají pronášeny pro uzavřenou společnost např. při svatebních hostinách. Výrazně se v nich také projevuje emocionální složka a bývají laděny humorně. Chceme-li jmenovat nějaké proslovy, určitě bychom mezi ně zařadili blahopřání novomanželům, proslovy rodičů (i požehnání před obřadem), poděkování novomanželů a různé přípitky. Slavnostní tón by u proslovů zněl zřejmě příliš oficiálně, neosobně. Častěji zde zaznamenáváme velkou míru srdečnosti, někdy i polohu žertovnou, jak již bylo řečeno. Pokud bychom tedy chtěli odlišit projev a proslov, zřejmě bychom mohli říci, že projev řadíme do sféry oficiální a proslov spíše do soukromé.

Slavnostním projevem pak rozumíme tedy řeči přednášené v oficiálním prostředí (v našem případě ve slavnostní síni či na jiném místě, kde ceremoniál probíhá). Mezi výrazná specifika slavnostních projevů řadíme i jejich veřejný charakter a přímý kontakt řečníka s posluchači. Komunikace mezi realizátorem projevu a posluchači je asymetrická – jedinec promlouvá k početnějšímu publiku. Tomu by měl také přizpůsobit svůj projev. Užívat správně zvukových prostředků jazyka (spisovnou výslovnost, artikulaci, suprasegmentální prostředky apod.), ale i mimiky a gest (tedy nonverbální komunikace). V neposlední řadě by pak měl řečník vzít v potaz také to, jakému publiku bude projev přednášet. Informovat se o věku, vzdělání a jiných důležitých faktorech, kterými jeho posluchači vynikají (např. etnikum apod.).

Typická pro většinu veřejných projevů je také jejich emotivní působnost a naléhavost. Realizátor se obrací nejen na intelekt posluchačů, ale zejména na jejich city. V případě slavnostních projevů při občanských sňatcích pak můžeme říci, že osobní kontakt mezi realizátorem projevu a posluchači bývá často neupřímný. Jde o jakousi hru na osobní zainteresovanost. Ta je nemožná, protože většina oddávajících snoubence předem nezná, setkává se s nimi poprvé až při svatebním obřadu a dřívější osobní kontakt je tedy nulový.

1. 2. Struktura civilního svatebního obřadu

Hovoříme-li o specifikách slavnostních projevů na svatbách, zamysleme se nejprve nad problematikou celého svatebního obřadu. Pro příklad vezměme písemný záznam č. 6:

► *Pane poslanče / představuji vám snoubence pana X a slečnu Y / kteří předstupují před městský úřad v Benátkách nad Jizerou / aby uzavřeli manželství ↓ Podle jejich souhlasného prohlášení nejsou známy okolnosti / které by bránily uzavření sňatku / a dohodli se na společném příjmení X ↓ Svědky svatebního obřadu jsou slečna A a pan inženýr B ↓ Žádám vás / pane poslanče / abyste jako představitel městského úřadu přijal jejich souhlas k manželství / tak jak předepisuje zákon ↓*

Děkuju ↓

Vítám vás / vážení snoubenci v obřadní síni městského úřadu v Benátkách nad Jizerou / zároveň vítám vaše svědky / rodiče / příbuzné / známě / kamarády ■ děti ↑ (smích)

Vážení snoubenci / dnešní den je pro vás jistě významnou událostí / ■ rozhodli jste se / že spojíte svoje osudy / a dál budete na cestě životem kráčet společně ↓ Važte si tedy jeden druhého / uvědomte si / že svému partnerovi svěřujete své štěstí / svoje naděje / celý svůj život ↓ Spokojenost rodinného života spočívá především na čestném jednání / obětavosti / snášenlivosti / věrnosti / a taky na odpouštění ↓

Každý totiž máme nějaké ty chyby / možná že i u vás by se nějaké ty chybičky našly / tak se mějte rádi i s těmi nedostatky / a když to půjde / tak se je i nenásilně pokoušejte odstraňovat ↓ Život totiž nepřináší jenom takové krásné dny / jako je ten dnešní / ale přijdou i chvíle / kdy se budete muset opřít jeden o druhého / a být si opravdovými přáteli ↓

Snažte se / abyste jednou / až se po létech ohlédnete za svým životem / mohli říct ↓ Bylo to fajn / žili jsme hezky ↓

V dnešní významný den si vzpomeňte i na laskavou péči vašich rodičů ↓ Vaše úspěchy jsou jejich radostí / vaše neúspěchy jejich bolestí ↓

Věřím / vážení snoubenci / že se vám podaří vytvořit si klidný / a spokojený domov ↓ Přeji vám / aby vaše manželství / které jste se dnes rozhodli uzavřít / bylo plné jasu / něhy / štěstí / lásky / aby obstálo ve všech životních zkouškách / které na vás čekají / a aby vy dva jste v něm našli splnění všech svých přání ↓ Nyní zacituji básníka Schillera / nebojte se / je to krátké ↓ (smích) Život znamená snít / a tak vám přeji / aby váš spokojený život byl oním nepřetržitým snem ↓

A nyní přistoupíme k vlastnímu uzavření manželství ↓

Prosím povstaňte ↓

Táži se vás / pane ženichu / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomnou nevěstou slečnou Y ↓

Ano ↓

Děkuji ↓

Táži se vás / slečno nevěsto / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomným ženichem panem ■ Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Vaším souhlasným prohlášením jste splnili podmínku českého právního řádu pro vznik manželství ↓

Proto před vašimi svědky prohlašuji toto manželství za právoplatně uzavřené ↓

Nyní vás poprosím / abyste si vyměnili snubní prsteny / a dali první manželský polibek / a potom podepsali protokol o uzavření manželství ↓ Po vás požádám i vaše svědky / aby i oni podepsali protokol o uzavření sňatku ↓ Děkuju ↓

(dlouhý polibek – svatebčané se smějí – ženich: Spokojený? Oddávající: Ne jako vy !)

Je patrné, že celá tato ukázka slavnostním projevem není. Celý text lze však rozčlenit do několika úseků, jejichž podrobnější charakteristika osvětlí, kterou částí svatebního obřadu se zabýváme a z jakého důvodu – co je tedy oním slavnostním projevem na svatbě.

První odstavec ukázky je přepisem úvodního slova pracovnice matriky. Je důležité upozornit na to, že tato pasáž se v drobných obměnách objevuje ve všech patnácti ukázkách, kterými disponujeme. Lze tedy říci, že úvodní slovo má pracovnice (pracovník) matriky vždy, a jedná se tak o rituál, který je při všech svatebních obřadech neměnný.

V tomto případě následuje poděkování oddávajícího, které ovšem není charakteristické pro všechny námi zkoumané ukázky. Pro naše účely je tedy irelevantní.

Třetí částí ceremoniálu je slavnostní projev oddávajícího. V předchozí ukázce je projev vyznačen podtržením. Jde o texty, které jsou v naší diplomové práci předmětem pragmatické a stylistické analýzy.

Následuje opět ritualizovaný akt, samotný akt oddání snoubenců počínající větou: „*A nyní přistoupíme k vlastnímu uzavření manželství ↓*“ až k poděkování za nevěstinu kladnou odpověď.

Poslední odstavec přeepsaného obřadu pak můžeme považovat za rituál v podobě oficiálního prohlášení (deklarace) manželství.

Naším úkolem je zkoumání a analýza úseku, který je v celém obřadu asi nejvíce flexibilní. Tento úsek má řadu podob, ačkoliv témata slavnostních projevů na svatbách jsou velmi podobná, jak ostatně ukáže pozdější rozbor. Ostatní ritualizované části můžeme tedy označit za typizované, takové, jež nacházíme ve všech ukázkách pořízených při občanských sňatcích v jen velmi málo obměněné podobě. Nazýváme proto projevem pouze část, která

byla výše označena podtržením. Abychom projev tolik nevytrhovali z textového kontextu, uvádíme jej v přepisu vždy i s částmi obřadu, které jsou ritualizované.

1. 3. Struktura církevního svatebního obřadu

Církevní svatební obřad jako takový bude popsán v následující kapitole, je ovšem důležité zdůraznit, že ukázky, kterými disponujeme, jsou pouze záznamem slavnostního projevu, ne celé svatební mše, jež byla ovšem součástí všech svatebních obřadů.

Celý církevní svatební ceremoniál není zapsán do textové podoby (na rozdíl od záznamu občanského svatebního obřadu) také vzhledem k jeho délce. Dalším faktorem pro rozhodnutí zaznamenat jen projev a ne celý obřad byl fakt, že části mše mezi projevem oddávajícího kněze ke snoubencům se rituálně opakují. Navíc pro naše účely nejsou přínosné.

2. SVATEBNÍ OBŘAD OBČANSKÝ A CÍRKEVNÍ

Manželství je zákony ČR chápáno jako monogamické soužití muže a ženy, ovšem v jiných kulturách a zemích může být chápáno také jinak. Mohou existovat polygamická soužití s více než jedním partnerem, a to jak soužití jednoho muže a více žen, tak jedné ženy a více mužů. Někdy dokonce dochází k manželství většího počtu žen i mužů a pak mluvíme o polygamickém skupinovém manželství.

Právně je manželství ustanoveno v Zákoně o rodině³. Dle stávajícího českého práva lze uzavřít manželství dvěma formami: občanským (civilní) sňatkem a církevním sňatkem.

„Občanský (civilní) sňatek je prohlášením o uzavření manželství orgánem státu. Orgánem státu v tomto případě může být obecní úřad pověřený vést matriky; úřad, který plní jeho funkci (matriční úřad), případně i nematriční obecní úřad, pokud je jeden ze snoubenců přihlášen k trvalému pobytu v jeho správním obvodu. Manželství se uzavírá v místě určeném úřadem pro konání slavnostních obřadů. Uzavřít manželství na kterémkoliv vhodném místě může povolit matriční úřad, do jehož správního obvodu toto místo spadá. Takovým místem může být i například stanice metra či dno rybníka (...). Církevní sňatek je prohlášením o uzavření manželství před orgánem registrované církve či náboženské společnosti. Manželství se uzavírá v místě určeném předpisy církve nebo náboženské společnosti pro náboženské obřady nebo náboženské úkony. Církevní orgán je povinen do tří pracovních dnů doručit protokol o uzavření manželství s uvedením skutečností dle matričního zákona příslušnému matričnímu úřadu, v jehož obvodu bylo uzavřeno.“

2. 1. Občanský obřad

Celý obřad začíná vždy úvodním slovem úřednice matriky, která přivítá všechny přítomné, představí snoubence, oddávajícího, popř. i sebe. Dále vždy uvádí skutečnost, že snoubencům nejsou známy žádné okolnosti, které by bránily uzavření jejich sňatku. Někdy v úvodním projevu matrikářky zaznamenáváme informaci o tom, že snoubenci uzavřeli předmanželskou smlouvu. Tato formulace bývá také nahrazena jinou, která informuje, že snoubenci zvažili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství. Důležitým úkolem úřednice matriky je pak uvedení budoucích příjmení – zda novomanželé budou užívat společné příjmení, nebo si

---

³ Zákon o rodině 94 / 1963 Sb.

nevěsta ponechá svoje rodné příjmení. Ve druhém případě je pak úřednice matriky povinna uvést domluvené příjmení dětí, které z tohoto manželství vzejdou.

Následuje slovo oddávajícího, který snoubence přivítá i svým jménem a před samotným svatebním obřadem jim řekne několik slov – ta se většinou týkají budoucího společného života. Někdy také hned na počátku svého projevu poukazuje na prostory, ve kterých se obřad koná, a to zejména v případech, že jde o místa historická a jinak významná (v ukázkách např. hrad Rabí, zámek Benátky nad Jizerou apod.), tedy místa chápaná jako vysoce prestižní a reprezentativní – z pragmatického hlediska můžeme jejich zmiňování interpretovat jako manipulaci se snoubenci – upozornění na to, že musí být hrdí, že se jim dostalo té cti a právě na tomto místě jsou oddávání, obřad tím nabývá na větší vážnosti a důstojnosti.

V závěru projevu oddávající v mnoha případech využívá nějakého citátu známé osobnosti dějin nebo přísloví, aby podtrhl důstojnost a „vznešenost“ obřadu a filozoficky jej obohatil.

Po úvodním slově oddávajícího přichází na řadu samotný akt oddání. Úřednice matriky nebo samotný oddávající požádají přítomné, aby povstali. Oddávající se pak postupně táže nejprve ženicha a pak i nevěsty, zda do daného svazku vstupují dobrovolně. Snoubenci odpovídají každý zvlášť ANO. Následuje performativní výpověď oddávajícího: „Protože jste splnili všechny podmínky, které vyžaduje český řád pro vznik manželství, *prohlašuji* vaše manželství za právoplatně uzavřené.“ Po výměně snubních prstenů a prvním manželském polibku novomanželé stvrzují svým podpisem svatební protokol. K podpisu dochází přímo v obřadní síni a postupně k protokolu přistupují nevěsta, ženich, oba svědkové, oddávající a úřednice matriky.

Někdy bývá blahopřání oddávajícího novomanželům ještě součástí oficiálního projevu před oddáním. Je pronášeno z místa, kde po celou dobu obřadu oddávající stojí. V některých případech má ovšem gratulace ráz více osobní a oddávající ji pronáší osobně novomanželům. Blahopřání je pak spojené i s podáním ruky, tedy s přímým kontaktem.

Celý obřad (na rozdíl od církevního) trvá zpravidla 10–15 minut, některé obřady bývají na přání snoubenců uvedeny (či zakončeny) recitátorem nebo zpěvákem / zpěvačkou. Obecně lze říci, že projev oddávajícího je velmi krátký, což bude patrné i z nashromážděných ukázek.

2. 2. Církevní obřad

Dle církevních pravidel je důležité, aby nastávající manželé docházeli na pravidelnou předsvatební přípravu. Tu vede kněz, který je bude později oddávat. Délka této přípravy není striktně určena, zpravidla se jedná o několik návštěv v krátké době před svatbou, někteří kněží preferují i přípravy delší. Manželství je z hlediska církevního jednou ze sedmi svátostí a je charakterizováno takto: „Ve svátosti manželství se křesťanští manželé stávají znamením tajemství jednoty a plodné lásky mezi Kristem a církví a také se na tomto manželství podílejí. Dostávají sílu, aby si navzájem pomáhali ke svatosti v manželském životě a při rození a vychovávání dětí. I ony mají tedy v Božím lidu své dary, které odpovídají jejich způsobu života a stavu.“⁴

Budoucí manželé si mohou vybrat, zda podstoupí svatební obřad se mší, nebo bez ní. Bez mše bývají často oddávány páry, z nichž jeden není pokřtěný nebo je vyznavačem jiné církve, popř. jde o svatbu starších snoubenců.

V našich ukázkách zaznamenáváme svatební obřady, jež byly vykonány kněžími dvou různých církví. Jde o římskokatolickou církev (církevní projevy 1, 2, 6–15) a církev *Světlo života* (církevní projevy 3–5). Je patrné, že svatební obřady těchto dvou církví se poněkud liší.

Římskokatolická církev je zastáncem obřadů, při nichž slova oddávajícího, tedy kněze, začínají zpravidla oslovením snoubenců i všech přítomných. Toto přivítání se podřizuje dané situaci či osobnímu vztahu oddávajícího kněze ke snoubencům (zde hovoříme o přímém osobním vztahu kněze ke snoubencům na rozdíl od obřadu občanského, jak bylo řečeno výše). Někdy je možné toto uvítání vynechat a přistoupit rovnou ke mši či svatebnímu obřadu.

Pokud jde kněz uvítat snoubence před kostel (bylo tomu tak ve většině zpracovávaných případů), pak kráčí v čele svatebního průvodu k oltáři.

Po úvodním pozdravu osloví kněz snoubence jejich křestními jmény. Pokud křestních jmen neužije kněz hned v úvodu ceremoniálu, osloví tak snoubence později. Vyzývá je k tomu, aby si uvědomili vážnost situace a prosili Boha o požehnání. V případě obřadu se mší (všechny naše ukázky jsou záznamem svateb se mší) následuje obvyklá bohoslužba, při které se čte z Písma. Tato čtení bývají celkem tři a snoubenci si je mohou dopředu vybrat a konzultovat s oddávajícím knězem. Někdy je mohou sami předčítat, ovšem zpravidla jsou tímto úkolem pověřeni oba svědkové.

---

⁴ Svatební obřady, Sekretariát vnitřní liturgické komise pro vnitřní potřebu, 1971, s. 7

Samotný obřad má svá přísná pravidla, bez jejichž dodržení by byl neplatný. Jde o ceremoniál, při kterém všichni přítomní stojí a kněz klade snoubencům postupně tři otázky. První otázka: „X a Y, rozhodli jste se uzavřít manželství. Ptám se vás před církví a před Bohem – je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné?“ Oba snoubenci pak odpovídají ANO – někdy každý zvlášť, někdy oba dohromady. Druhá otázka pak zní: „Chcete si slíbit lásku, úctu a věrnost. Ptám se vás před církví a před Bohem – zavazujete se k tomu opravdu na celý život?“ Opět následuje ANO. A poslední otázkou je: „Chcete založit rodinu. Ptám se vás před církví a před Bohem – přijmete děti od pána Boha ochotně a budete je vychovávat podle Božího zákona?“⁵ Snoubenci odpovídají své poslední ANO.

Další částí obřadu je pak slavnostní slib snoubenců, který u zaznamenaných občanských obřadů vůbec nenalzáme. Jde o větu: „Já, X/Y, odevzdávám se tobě, X/Y, a přijímám tě za manželku / manžela. Slibuji ti, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost, že tě nikdy neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti. K tomu ať mi pomáhá Bůh.“⁶ V některých případech může slib kněz předříkávat.

Třetím krokem pro uzavření manželství je prohlášení oddávajícího: „Před Bohem, před církví, před tímto shromážděním potvrzuji, že jste řádně uzavřeli manželství.“⁷ Při těchto slovech pokládá kněz snoubencům přes jejich spojené ruce štólu a doplňuje: „Co Bůh spojil, ať člověk nerozlučuje.“⁸

Poslední částí obřadu je pak žehnání snubním prstenům a jejich následná výměna provázená slovy: „X/Y, tento prsten je znamením mé věrnosti.“⁹

Dalšími částmi mše jsou pak eucharistická bohoslužba a přímlyvy za novomanželé. Někdy dochází také k požehnání od kněze, při kterém novomanželé klečí a kněz má nad jejich hlavami vztažené ruce.

Podpis svatebního protokolu probíhá buď při mši přímo v kostele, nebo až po skončení celého ceremoniálu někde jinde (zpravidla v sakristii).

V případě církve *Světlo života* zaznamenáváme jisté odlišnosti. Jak bylo zjištěno, i v případě této církve chodí snoubenci na tzv. předsvatební přípravu k muži, který je později bude oddávat (nenazývají jej knězem, ale oslovují jej křestním jménem). Samotný obřad je zahájen slovem oddávajícího. V úvodním projevu zcela postrádáme ono vyzývání

---

⁵ Svatební obřady, Sekretariát vnitřní liturgické komise pro vnitřní potřebu, 1971, s. 12

⁶ tamtéž, s. 12

⁷ tamtéž, s. 13

⁸ tamtéž, s. 13

⁹ tamtéž, s. 14

k uvědomění si vážnosti situace. Celý projev má ráz velmi osobní, stejně jako u římskokatolické církve. Obřad je svou strukturou spíše podobný občanskému svatebnímu ceremoniálu – oddávající přednáší svůj projev (na rozdíl od oddávajícího občanských sňatků nepoměrně delší), který zakončí, a pak následuje akt oddání. Ten je zase podobný obřadu římskokatolické církve, dokonce jsou užity i stejné formulace (viz výše). V závěru obřadu je zcela vynecháno žehnání klečícím novomanželům, jež ovšem nezaznamenáváme ani ve všech případech obřadů římskokatolické církve.

Můžeme tedy říci, že oba typy církevních obřadů jsou sice jistým způsobem odlišné, a to zejména v průběhu obřadu, ale v opozici k občanským sňatkům je můžeme charakterizovat společně na základě velmi podobných rysů.

Je tedy zcela zřejmé, že se církevní obřad liší od obřadu občanského. A to nejen celkovým uspořádáním ceremoniálu, přítomností dalších úředních osob (v případě občanského sňatku jde o pracovníci matričního úřadu), oslovováním snoubenců, ale i osobnějším pojetím projevu oddávajícího a průběhem oddacího aktu. Pro uzavření obou typů sňatku je zapotřebí jisté formulace, jež podmiňuje platnost svatby, a to vyjádření souhlasu – odpovědi ANO, kterou musí snoubenci nahlas vyslovit. Zároveň je patrný důraz na svobodné prohlášení. Výrazným prvkem celého obřadu je prohlášení oddávajícího či kněze o uzavření manželství – užití performativa *prohlašuji / potvrzuji*. Oddávající tak dává najevo svou pravomoc oddávat a zároveň mění danou skutečnost, při které se ze snoubenců stávají manželé. Ve chvíli, kdy vyřkne performativum *prohlašuji / potvrzuji*, vstupuje manželství v platnost a on opravdu stvrzuje tento sňatek.

3. PRAGMATICKÁ A STYLISTICKÁ ANALÝZA

3. 1. Obecný úvod k analýzám občanských projevů

Pragmatický a stylistický rozbor provádíme zvláště pro projevy pronesené při sňatech občanských, zvláště pro projevy ze svateb církevních. V obou případech budeme analyzovat pouze slavnostní projev oddávajícího, tedy ne celý obřad, jak již bylo výše uvedeno. Po analýze jednotlivých projevů provádíme shrnutí a vymezení společných rysů. Dále se pak zabýváme ještě některými velice zajímavými jevy, jako jsou například klišé při označování manželství apod.

Každá analýza začíná úsekem textu, který budeme zkoumat, tedy slavnostním projevem oddávajícího. Nejprve provádíme pragmatickou analýzu. V případě projevů při občanských sňatech lze konstatovat, že nemůžeme s určitostí říci, zda realizátor projevu je zároveň také jeho produktem. Naopak u projevů církevních si můžeme být téměř jisti, že se realizátor a produktor shodují.

Shodným znakem všech občanských projevů je také jejich tištěná podoba, která slouží mluvčímu jako opora při přednášení textu. Naopak u analyzovaných projevů církevních tomu tak není.

Pragmatická analýza pokračuje charakteristikou mluvčího samotného, pokud ovšem je možné takovou charakteristiku zařadit (existují mluvčí, o nichž nevíme / nedozvíme se téměř nic – zpravidla pouze jejich pohlaví, naopak u jiných se dozvíme celé jméno, politickou funkci, zaměstnání apod.).

Výrazným prvkem pragmatické analýzy je pak místo, kde je text pronášen. Zaměřujeme se především na to, jakým způsobem se prostor promítá do textu, zda je zmíněn a dále rozvíjen v rámci některého ze subtémat projevu.

V rámci pragmatické analýzy se také pokoušíme o analýzu nonverbální komunikace. Je však nutné si uvědomit, že jde o proces velmi složitý, navíc těžko analyzovatelný, pokud nejsme přímými účastníky obřadu nebo nemáme možnost zhlédnout DVD záznam (DVD nahrávek máme k dispozici o mnoho méně než nahrávek zvukových). Obecně lze říci, že oddávající se snaží se snoubenci udržovat oční kontakt. Samozřejmě každý mluvčí má individuální dispozice a zvyklosti, takže se četnost očního kontaktu liší, ovšem předpokládá se, vždyť je přítomen kvůli nim.

Výrazněji pak zkoumáme témata, kterými se mluvčí ve svém projevu zabývá. Vyzdvihujeme témata hlavní, jež se v projevech opakují, a snažíme se také objasnit, proč oddávající volil právě je. Zmiňujeme také strategie a záměry mluvčího a - pokud to je možné - reakce přítomných svatebčanů.

Stylistickou analýzu provádíme po jednotlivých jazykových rovinách. Krátce se věnujeme i stylotvorným činitelům. Všechny slavnostní projevy na svatbách můžeme zařadit ke stylu úřednímu, ale spíše na pomezí administrativního a uměleckého stylu. Zaznamenáváme výrazně estetizující prvky (např. citace, o kterých budeme ještě hovořit, obrazná vyjadřování apod.), ovšem nemůžeme jednoznačně hovořit o funkci estetické. Následuje analýza jevů na rovině foneticko-fonologické, morfologické, lexikální a syntaktické.

Ne ve všech námi nashromážděných ukázkách najdeme zajímavosti na všech těchto rovinách. Zabýváme se proto pouze těmi jevy, které se v daném textu vyskytují, tyto jevy zdůrazníme a následně vyvodíme obecnější závěr.

Analýzou všech projevů bychom pak měli vyvodit určité závěry, jež na konci kapitoly shrneme.

3. 2. Rozbory občanských projevů

3. 2. 1. Občanský projev č. 1

► Děkuji ↓

Vážení snoubenci ↓ vítám vás /¹⁰ vaše svědky / vaše rodiče / i všechny milé hosty v naší obřadní síni / kam přicházíte / abyste učinili souhlasné prohlášení / že jste se rozhodli z vlastní a svobodné vůle uzavřít manželský svazek ↓

Dnes vážení snoubenci vkládáte jeden druhému do rukou ■¹¹ své největší bohatství / své životní štěstí a svoje naděje ↓

Štěstí a spokojenost v manželství nehledejte jen v blahobytu a pohodlném životě / ale ve vzájemném / čestném a láskyplném jednání / ve vzájemné snášenlivosti / obětavosti a pochopení jednoho ke druhému ■ ve věrnosti / ale i odpuštění ↓

Váš společný život bude radostný a šťastný / budete-li mít stále na vědomí / že vedle vás je člověk na kterého se můžete za všech okolností spolehnout ↓ ■

Lidské srdce je již od přírody takové / že chce milovat a věřit / ■ chraňte si proto svoji lásku / která vám umožní překonat všechny těžkosti a úskalí vašeho budoucího života ↓

Právě v těžkých okamžicích se pozná síla a velikost lásky ↓ a proto / pane ženichu buďte své manželce dobrým a ohleduplným otcem Mužem¹² ■ a dětem pak laskavým otcem ↓ ■ a vy slečno nevěsto / buďte dobrým srdcem vaší mladé domácnosti ↓ podporujte svého muže ze všech svých sil / buďte mu dobrým rádcem i přítelem / a svým dětem buďte milou a pečlivou matkou / takovou / jakou byla jistě i vaše matka vám ↓

Věřím / že takovéto vztahy budou spolehlivou základnou vašeho manželství ↓

Situace kolem vzniku textu je nám známa již z obecného úvodu k analýzám, proto ji zde zmiňovat nemusíme.

Oddávajícím je muž ve středních letech (zjištěno z DVD nahrávky). V průběhu obřadu není pracovníci matričního úřadu osloven žádným titulem ani není zdůrazněna jeho funkce (např. pane radní, poslanče...), jak tomu bude u několika dalších projevů.

Zaměříme-li se na místo, kde je text přednášen, lze je z projevu analyzovat jen velmi těžko. Realizátor je zmiňuje pouze na počátku projevu, kdy všechny svatebčany vítá v obřadní síni, bližší konkretizace je vyjádřena pomocí zájmena „naší“, které síň zasazuje do situačního kontextu a zároveň dodává projevu na citovosti – snoubenci by si měli uvědomit, že jsou na místě důležitým, že by měli být hrdí na to, že je jim umožněn sňatek právě v dané síni.

---

¹⁰ mírné klesnutí hlasem, tzv. antikadence pokračovací

¹¹ delší pauza

¹² velké písmeno mimo počátek nové repliky značí překotné navázání na předchozí slovo nebo repliku, zde v důsledku přeroknutí

Zabývejme se nyní tématy, která mluvčí ve svém projevu užívá. V úvodu se přivítá snoubence, jejich rodiče a všechny svatebčany v obřadní síni. Následuje klišé o tom, že si snoubenci vzájemně vkládají do rukou „své největší bohatství / své životní štěstí a svoje naděje ↓“. Pak se oddávající zaměřuje na téma týkající se láskyplného jednání, věrnosti, odpuštění a spolehlivosti. V další části projevu pak můžeme objevit tvrzení, které má charakter citátu. Nevíme sice přesně, zda o citát jde, realizátor to neuvádí, neupozorňuje na to, ale lze se domnívat, že o něj jde: „Lidské srdce je již od přírody takové / že chce milovat a věřit /“. O citacích ve slavnostních projevech na svatbách budeme podrobněji hovořit v závěrečném shrnutí, proto zatím pouze upozorňujeme na její přítomnost. V závěru slavnostního projevu se mluvčí obrací k rodičovskému tématu. Rodiče klade často snoubencům za vzor a snaží se apelovat na jejich city.

Pragmatickou analýzu se nyní pokusíme provést z hlediska záměru a strategie mluvčího. Jasným záměrem je zdůraznění váhy aktu a navození atmosféry před samotným svatebním ceremoniálem. Vzhledem k tomu, že v minulosti se konaly pouze sňatky církevní, můžeme hovořit o slavnostním projevu na svatbě jako o jakémsi pozůstatku tohoto církevního ceremoniálu. Církevní sňatek často trvá o mnoho déle, jeho součástí bývá většinou mše svatá (ačkoliv tomu tak nemusí být). Lze se domnívat, že civilní sňatek převzal tento „zvyk“ promlouvat ke snoubencům, a proto se objevují projevy i při sňatcích občanských.

Další strategií mluvčího by mohla být snaha přimět přítomné k zamyšlení. Rozhodnutí vstoupit do svazku manželského bývá tradičně považováno za jedno z nejdůležitějších rozhodnutí v životě, proto je tedy třeba se nad ním zamyslet a z této domněnky zřejmě vycházejí produktoři slavnostních projevů při jejich sestavování. Zároveň bychom zde mohli hovořit o jakémsi zvyku.

Dále bychom měli upozornit také na jistou míru zdvořilosti, jež vede oddávajícího k přednesení projevu. Slavnostní obřad bez několika slov v úvodu by nejen vypadal zvláště, ale jevil by se všem přítomným jaksi nepatřičně, neúplně.

V neposlední řadě pak mluvčí předstírá jistou míru empatie. Uvědomuje si, že tento den, tato událost jsou pro snoubence velmi důležité, a snaží se svým projevem dát najevo účast. V případě tohoto projevu nemůžeme hovořit o tom, že by mluvčí chtěl posluchače pobavit, jak tomu bude u několika jiných projevů (např. občanský projev č. 6).

Sám realizátor projevu vstupuje do obřadní síně s jistými presupozicemi. Když přednáší projev (bez ohledu na to, zda je sám jeho produktorem) předpokládá několik skutečností, které se v samotném textu projeví velmi podprahově. Můžeme se domnívat, že snoubenci hodlají opravdu dobrovolně vstoupit do svazku manželského, když už jsou ve svatební síni

přítomni. V případě tohoto projevu pak můžeme ještě doplnit presupozici oddávajícího, že rodiče snoubenců žijí a ve svatební síni se opravdu nacházejí a že jejich manželství a plnění rodičovských povinností patřilo mezi vzorové.

Stylistickou analýzu budeme provádět po jednotlivých jazykových rovinách. Věnujme se však nejprve objektivním slohotvorným činitelům, jež lze z dané ukázky vyčíst. Jako u všech námi zkoumaných občanských slavnostních projevů na svatbách lze i o projevu č. 1 říci, že jde o projev psaný, ovšem realizovaný ústní formou, tedy projev přinejmenším poločtený, ale často čtený. Jde tedy o projev připravený. Také přítomnost adresáta je zcela zřejmá. Celý slavnostní projev je monologický (např. následující část ceremoniálu se mění v jednoduchý dialog složený z otázky zjišťovací a jednoslovné odpovědi obou snoubenců) a můžeme jej charakterizovat jako projev oficiální.

Měli bychom se také věnovat funkci, kterou slavnostní projev na svatbě plní. Je zcela zřejmé, že jde o funkci, která se nejvíce blíží funkci estetické. Projev oddávajícího má utvořit jakýsi úvod k samotnému oddacímu aktu, navodit slavnostní atmosféru před vyslovením svobodného souhlasu s manželstvím apod. Abychom alespoň částečně demonstrovali naše tvrzení, vezměme si z textu několik příkladů. Jak je známo, estetickou funkci přisuzujeme takovým textům, jež podněcují představy a působí na citovou stránku vnímatele.¹³ Již výše bylo uvedeno, že záměrem mluvčího je přimět přítomné k zamyšlení. Výzvu k nápodobě rodičovské lásky a starostlivosti pak můžeme vnímat jako působení na city snoubenců, ale i ostatních svatebčanů.

Subjektivními slohotvornými činiteli rozumíme ty faktory, jež jsou vlastní realizátorovi projevu. V případě občanského projevu č. 1 jde o muže ve středních letech. Podrobným rozbořem námi nashromážděných ukázek bylo zjištěno, že pohlaví a věk realizátora textu nemají na výslednou podobu projevu téměř žádný vliv. Zájmy, příslušnost k ideologii, psychický typ ani aktuální psychický stav oddávajícího nelze analyzovat a ani nejde o faktory, které by pro naše účely byly relevantní.

Nyní se však již věnujme foneticko-fonologické rovině stylistické analýzy. Jak vyplývá z grafického záznamu slavnostního projevu, oddávající celkem 6x učinil ve svém projevu pauzu, která byla vnímána jako „delší“. Šlo o několikavteřinové pauzy v těch místech projevu, kde by neměly být: Štěstí a spokojenost v manželství nehledejte jen v blahobytu a pohodlném životě / ale ve vzájemném / čestném a láskyplném jednání / ve vzájemné snášenlivosti / obětavosti a pochopení jednoho ke druhému ■ ve věrnosti / ale i odpuštění ↓. V tomto případě se „delší“ pauza nachází

---

¹³ Choupek, J. a kol.: *Stylistika češtiny*, Praha : SPN 1991, s. 229

uprostřed věty, v místě, kde bychom očekávali spíše jen mírné klesnutí hlasem a okamžité navázání repliky. Skutečnost, že oddávající činí ve svém projevu delší pauzy na neočekávaných místech lze vysvětlit několika způsoby. Buď jde o jeho vlastní vyjadřovací styl, nebo o záměr, který má vygradovat vážnost situace. V případě dvou delších pauz však v tomto projevu zaznamenáváme i jiný důvod: (...) a proto / pane ženichu buďte své manželce dobrým a ohleduplným otcem Mužem ■ a dětem pak laskavým otcem ↓■ a vy slečno nevěsto / buďte dobrým srdcem vaší mladé domácnosti ↓. Oddávající se v projevu přerekl a při provádění sebekorekce se na chvíli odmlčel, zřejmě se ztratil v textu, který mu byl oporou.

Mluvní tempo tohoto oddávajícího můžeme označit za průměrné, protože bylo naměřeno 89 slov za minutu. Tento výsledek je také ovlivněn již zmíněnými „delšími“ pauzami.

V rovině morfologické si povšimněme nejprve oslovení. Oddávající se v úvodu obrací na snoubence hned dvakrát. V obou případech užívá oslovení „Vážení snoubenci ↓“. V následující části projevu snoubence přímo neoslovuje a teprve v závěru jmenovitě osloví nejprve ženicha „pane ženichu“ a vzápětí i nevěstu „slečno nevěsto“. Výrazným prvkem, který se bude objevovat i v dalších zkoumaných projevech, je i hojné užití abstrakt v projevu: „Dnes vážení snoubenci vkládáte jeden druhému do rukou ■ své největší bohatství / své životní štěstí a svoje naděje ↓“.

Za typické pokládáme také užití imperativu v celém projevu a ve slavnostních projevech na svatbách vůbec, jak ukáží další texty projevů. Imperativu užívá oddávající, aby vyjádřil apel: „chraňte si proto svoji lásku“.

3. 2. 2. Občanský projev č. 2

► Vážení snoubenci / ■ vítám vás srdečně v naší obřadní síni v této starobylé plzeňské radnici ↓■

Přicházíte dnes jistě po zdravém uvážení / abyste zde před svými svědky / svými svatebními hosty / a zástupci úřadu / vyslovili souhlas / s uzavřením vašeho manželství ↓

Chvilé než přikročíme k tomuto vašemu slavnostnímu prohlášení / dovoluji mi / abych několika slovy zdůraznil vážnost kroku který jste se rozhodli učinit ↓

Manželský svazek bude od dnešního dne provázet všechna vaše počínání / ■■ všechny vaše kroky / láska je hlavním poutem manželství ↓

Snažte se proto / aby vám byla vzpruhou po celý váš společný život ↓ Život sám nepřináší jen radosti a slasti / ale též nástrahy ↓

A věřte / že vzájemná láska / vzájemná důvěra a porozumění vám vždy pomohou překlenout tato těžká období ↓

Manželství je dobrovolné / trvalé a to nejkrásnější společenství / ■ muže a ženy ↓ ■ je základem rodiny / slouží všem jejím členům i ku prospěchu lidské společnosti ↓

Naše ústava staví Manželství pod ochranu zákona ↓ ■

Naše zákony vám zaručují úplnou rovnoprávnost ↓ ■

Budete mít tedy stejná práva / ■ i povinnosti ↓ a o všech záležitostech své rodiny budete rozhodovat společně ↓

Nebudete nadřazeni jeden druhému ani ve věcech majetkových / ani v těch osobních ↓

Vaše manželství bude však jenom tehdy šťastné / bude-li naplněno opravdovou láskou ↓ vzájemnou důvěrou / a naprostým porozuměním ↓

A kdyby snad v budoucnu / přes vaši dobrou snahu / se vyskytla nedorozumění / a přišlo vám / že manželské štěstí již mizí / vzpomeňte si na dnešní den ↓ kdy jste si dobrovolně a na celý život slíbili věrnost a lásku ↓ ■ a zapomeňte na to / co vás dělá / a snažte se o usmíření ↓

Poznáte přitom / že při dobré vůli ■ vás obou se vaše srdce zase sejdou ↓

Věřím / že vaše manželství bude šťastné / ■ že všechny překážky / které vám život postaví v cestu šťastně překonáte ↓

V případě tohoto projevu můžeme podrobněji charakterizovat osobnost mluvčího. Díky úvodnímu slovu pracovnice matričního úřadu víme, jak se oddávající jmenuje a jak je titulován: „Pane inženýre B. / člene rady /“. Známe také jeho postavení v rámci jisté úřední hierarchie, víme, že je členem městské rady. Přímo snoubencům představen není, jako je tomu u několika jiných projevů, ale přítomní posluchači projevu se o oddávajícím dozvídají alespoň tuto omezenou informaci.

Mluví se ve svém projevu obrací nejprve k místu, kde se všichni nacházejí, kde je text realizován: „■ vítám vás srdečně v naší obřadní síni v této starobylé plzeňské radnici ↓■“. Prostředí se tedy do textu nějakým způsobem promítá, není však součástí některého z témat textu, ani se dále v textu jiná zmínka o prostředí nevyskytuje, realizátor projevu tedy nekladl na místo, ve

kterém je text přednášen, zvláštní důraz. Zmínil pouze obřadní síň a starobylost budovy, v níž se snoubenci a svatebčané nacházejí. Srovnáme-li zmínku o prostoru např. s předcházejícím projevem (občanský projev č. 1), oddávající byl mnohem konkrétnější (označení města a budovy).

Nonverbální komunikaci charakterizujeme opět jen velmi stručně. Z DVD nahrávky je patrné, že oddávající udržuje se snoubenci oční kontakt. Výrazným prvkem jeho posturiky je jakási strnulost a po celou dobu přednášení projevu je z postoje oddávajícího patrné silné napětí projevující se např. křečovitým svíráním tmavých desek s textem projevu.

Oddávající po přivítání zahajuje svůj projev vyslovením důvodu, pro který se snoubenci a svatebčané ve slavnostní síni sešli. Zdůrazňuje také vážnost kroku, který se rozhodli snoubenci učinit. Dalším větším tématem občanského projevu č. 2 jsou pak „rady“ do budoucna, jakási vhodně formulovaná doporučení, kterými by se měli snoubenci ve svém budoucím společném životě řídit. Tato „dobře míněná doporučení“ jsou součástí mnoha slavnostních projevů na svatbách. V čem se však tento projev oproti ostatním liší, je to, že oddávající zmiňuje ústavu, zákon a práva manželů. Autor textu se odvolává na právní podstatu manželství, a v projevu se proto objevuje i parafráze zákona: „Naše ústava staví Manželství pod ochranu zákona ↓ ■ Naše zákony vám zaručují úplnou rovnoprávnost ↓ ■“. Výrazným tématem slavnostních projevů jsou také nedorozumění a problémy, které mohou v životě nastat. V závěru pak oddávající vyjadřuje víru v to, že manželství snoubenců bude šťastné.

Mluvčí také vyvolává iluzi účasti na svatebním obřadu: „Věřím / že vaše manželství bude šťastné / ■ že všechny překážky / které vám život postaví v cestu šťastně překonáte ↓“. V neposlední řadě bychom pak měli zmínit i snahu mluvčího přimět přítomné k zamyšlení se nad manželstvím.

Účinek na adresáta nelze v tomto případě objektivně charakterizovat, protože během slavnostního projevu nebyly zaznamenány žádné hlasitější projevy publika jako např. smích apod.

Také o projevu č. 2 můžeme říci, že jde o projev psaný, ovšem realizovaný ústní formou, tedy projev z části čtený.

O subjektivních slohotvorných činitelích jsme pohovořili výše, opakují se u analýzy všech projevů. Dominující funkcí tohoto slavnostního projevu na svatbě je také funkce estetická, která je charakteristická pro všechny projevy, jimiž se budeme zabývat. V případě občanského projevu č. 2 pak ale můžeme částečně hovořit také o funkci asertivní, jejímž úkolem je podat informaci, někomu něco sdělit. Oddávající totiž hovoří o tom, jakým způsobem vnímá český právní systém manželství jako instituci. Tato skutečnost může být

novou informací, kterou se přítomní dozvídají z jeho projevu. Přesto funkci asertivní považujeme pouze za okrajovou a za hlavní a převažující pokládáme funkci estetickou.

Na rovině foneticko-fonologické stojí za zmínku užívání pauz, protože jinak je projev č. 2 z hlediska této roviny poměrně nezajímavý. Mluvčí celkem 12x užil delší pauzy, které v plynulém toku textu působily nepatříčně. V jednom případě byla dokonce pauza zdvojená, protože se zapisovateli zdála nadměrně dlouhá: „Manželský svazek bude od dnešního dne provázet všechna vaše počínání / ■■ všechny vaše kroky / láska je hlavním poutem manželství ↓“. Kladení pauz je značně chaotické – jednou je kladena správně (po oslovení snoubenců), a ačkoliv by měla být kratší, nejsme jí natolik překvapeni jako v tomto případě: „Poznáte přitom / že při dobré vůli ■ vás obou se vaše srdce zase sejdou ↓“. Nelze s jistotou říci, z jakého důvodu mluvčí kladl pauzy tímto způsobem, jako možná řešení se nabízejí snaha upozornit na další slovo, možnost, že se mluvčí v textu ztratil a snažil se tak najít čas pro další navázání, ale jednou z možností je i záměr. Záměrem může být pokus vyvolat jakési napětí, nebo naopak zlehčit význam dalšího slova. Další možností je, že mluvčí není zdatný řečník a má problémy s mluveným projevem – zejména s frázováním.

Za zmínku stojí i větší zdůraznění první slabiky slova *manželství*: „Naše ústava staví Manželství pod ochranu zákona ↓ ■“. Silnější přízvuk na této slabice může charakterizovat záměr mluvčího zvýraznit toto slovo.

Zvláštnost se pak objevuje v rovině syntaktické, a to hned v počáteční fázi projevu. Jde o anakolut: „Chvilé než přikročíme k tomuto vašemu slavnostnímu prohlášení / dovolu mi / abych několika slovy zdůraznil vážnost kroku který jste se rozhodli učinit ↓“. První věta celého souvětí, do které je vložena věta „než přikročíme k tomuto vašemu slavnostnímu prohlášení“, je neukončena, zcela v ní chybí predikát. Nedochozí tak k navázání na původní syntaktickou konstrukci a je rozvíjena konstrukce jiná.

2. 2. 3. Občanský projev č. 3

► Děkuji vám ↓

Vážení snoubenci / svědci / rodiče / přátelé ↓ dovolu mi / abych vás dnes přivítal v této obřadní síni ↓

Dnes / vážení snoubenci / spojujete své životy / vstupujete do manželství / zakládáte rodinu ↓ Vaše společná práce i snažení směřují k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / domova ↓ Nejpevnějším základem domova je úcta / důvěra / a láska ↓

Váš život bude klidný a radostný / budete-li mít stále na paměti / že vedle vás žije člověk / na kterého se můžete kdykoliv spolehnout ↓

Čím více dobra / krásy a lásky budete chovat ve svých srdcích / tím více bude vaše manželství radostnější a spokojenější ↓ Važte si jeden druhého / a přistupujte k sobě s úctou / jak to pravé manželství vyžaduje ↓

Nedopusťte / abyste s dnešní slavnostní náladou odložili již zítra laskavé chování jednoho k druhému / jako by to již v běžném životě nebylo třeba ↓

Naopak ↓ Buďte k sobě ohleduplní / pozorní / a nezapomeňte / že laskavost není jen pro společenské místnosti / zdvořilost není jen pro hosty / ale především má být samozřejmostí v rodině ↓

Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou důvěru a životní plány ↓

Mějte vždy na paměti / že dnešní den vám bude celý život připomínat vaše rozhodnutí spojit své životy a nebýt už ty a já / ale my ↓

Osobnost mluvčího nemůžeme podrobněji charakterizovat, protože na počátku není pracovní matričního úřadu osloven. Nevíme tedy, jakou funkci v rámci daného městského úřadu zastává, neznáme ani titul, kterým by mohl být osloven. Z DVD nahrávky však můžeme vyvodit, že oddávajícím je muž ve věku kolem 30 let.

Prostředí, ve kterém je celý projev realizován, se nijak zvláště nepodílí na stavbě slavnostního projevu. Je jako u několika dalších projevů, jež jsou předmětem našeho zkoumání, zmíněno pouze v úvodním přivítání snoubenců: „Vážení snoubenci / svědci / rodiče / přátelé ↓ dovolu mi / abych vás dnes přivítal v této obřadní síni ↓“, nekonkretizuje místo, kde se svatební síň nachází, tzn. Chápe to jako nadbytečnou informaci – každý ví, kam na svatbu přijel.

Realizátor po úvodním přivítání hovoří o důležitosti kroku, který se snoubenci rozhodli učinit. Užívá přitom obratu: „spojujete své životy“, jež bychom mohli vzhledem k četnosti výskytu označit za klišé. Klišé je vůbec charakteristickým rysem tohoto projevu. Po uvítání následují zmiňované rady do budoucna, které se táhnou až do samého konce projevu, objevuje se v nich mnoho klišé.

Strategií mluvího bylo zejména přimět snoubence k zamyšlení se nad vážností dané situace. Tomuto předpokladu by odpovídala i volba témat – jak již bylo řečeno, většinu projevu tvoří rady do budoucna. Účinek na adresáta nemůžeme posoudit.

Stylistickou analýzu začněme rovnou určením komunikační funkce. Kromě funkce estetické, kterou jsme označili již v úvodu za základní funkci slavnostních projevů na svatbách, bychom v případě občanského projevu č. 3 měli jmenovat funkci blízcí se direktivní. Záměrem mluvího, který pronáší direktivní výpověď je, aby adresát něco vykonal. Charakteristickým vyjadřovacím prostředkem je pak imperativ slovesa. Oddávající nechce, aby snoubenci vykonalí vše, o čem se v projevu zmiňuje. Jeho rady se tváří spíše jako „dobře míněná doporučení“ do budoucna.

Na rovině foneticko-fonologické nemůžeme mluvímu vytknout zcela nic. Užívá spisovnou výslovnost, správně klade pauzy a celkově jeho projev působí velmi kultivovaně. Jeho mluvní tempo se pohybuje na 90 slovech za minutu, čímž se řadí mezi pomalejší mluví.

Z pohledu morfologického je nápadné jen oslovení snoubenců. Oddávající oslovuje, na rozdíl od ostatních oddávajících, snoubence pouze jednou v celém projevu, a to hned v úvodu, kdy je vítá společně s ostatními svatebními hosty ve slavnostní síni: „Vážení snoubenci“. Pak už hovoří k ženichovi a nevěstě bez oslovení – kontaktnou funkci tu plní druhá osoba plurálu imperativu.

Ze syntaktického hlediska stojí za zmínku výčty. Mluví často ve větách užívá několikanásobného větného členu, aby vyjmenoval několik skutečností: „Nejpevnějším základem domova je úcta / důvěra / a láska ↓“ (několikanásobný podmět). Podobný příklad: „Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou důvěru a životní plány ↓“ (několikanásobný předmět). Užití několikanásobného větného členu se objevuje jinak pouze v několika slavnostních projevech.

3. 2. 4. Občanský projev č. 4

► Děkuji ↓

Vážení snoubenci ↓ V životě člověka kromě běžných denních radostí a starostí jsou i vážné / celé věky se opakující okamžiky ↓ Jedním z nich je i společný slib muže a ženy / slib jít věrně životem cestou společnou / cestou manželství ↓

Tak i vy / vážení snoubenci / přicházíte dnes do naší obřadní síně / abyste slavnostně uzavřeli svazek manželský ↓

Dnes / vážení snoubenci / vkládáte jeden druhému do rukou svoje životní štěstí / spojujete své zájmy / touhy / své vlastnosti / a povahy ↓

Vaše práce / i veškeré vaše snažení / budou od dnešního dne společné / a budou směřovat k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho společného domova ↓

Stáváte se manželi a místo já a můj / budete teď říkat my a náš / naše rodina / náš domov / naše děti ↓

Cokoliv teď řeknu / nechápejte jako radu / ale mnohem spíš jako přání ↓ ■ Naslouchejte pozorně životu / a nechte se jím vést ↓ A budete-li mu naslouchat opravdu pozorně / měli byste v něm od dnešního dne zaslechnout i něčí kroky ↓ a pokud jejich znění nebude přicházet odněkud zvenčí / ale od vás samotných / budete spolu šťastni / bude to znamenat / že jste pochopili / co je třeba sdílet ↓

Sdílet s někým zármutek i radost / sdílet s někým vlastní úspěch i neúspěch / a sdílet s někým radost i nevšední zážitek ↓

Tak poznáte / že dva mohou být v životě víc / než jeden / a to tehdy / když jsou si oporou / laskavě se starají jeden o druhého / a snaží se o vnímavé pochopení ↓ ■

Štěstí a spokojenost nehledejte jen v blahobytu a pohodlném životě / ale ve vzájemném čestném a láskyplném jednání ↓ Ve věrnosti a odpuštění ↓ Jste dva / dva na všechno / na lásku / na boj / na bolest / i na chvíle štěstí ↓ Dva na výhry i prohry / na život i na smrt ↓

Naslouchejte pozorně životu / a určitě v něm uslyšíte i něčí hlasy ↓ Budou asi dvojí / hlásky dětí / které budou žadonit o porozumění / a o odpověď na jakoukoliv otázku ↓ Neodpírejte jim jedno ani druhé / vychovávejte je v lásce / a vytvořte jim dobré citové zázemí ↓ Nezapomínejte ani na ty / kteří vás vychovávali / na vaše rodiče ↓ Věřím / že nikdy nezapomenete na jejich lásku a péči / a že si uspořádáte svůj rodinný život tak / aby na vás mohli nadále s hrdostí pohlížet ↓ ■■

Manželství vám nepřinese jen radostné chvíle / ale přijdou i okamžiky / kdy budete muset překonat těžkosti a úskalí vašeho budoucího života ↓ A tehdy právě poznáte sílu a velikost vaší lásky ↓

Z úvodního slova pracovnice matričního úřadu je zřejmé, že oddávajícím je muž, který je titulován jako „pan oddávající“, ovšem nic bližšího se o něm nedozvídáme.

Text byl přednášen v prostorách obřadní síně, prostředí oddávající ve svém projevu téměř nezmiňuje – po krátkém úvodu o opakujících se okamžicích a tradici manželství pouze zmíní přítomnost snoubenců a svatebčanů v obřadní síni. V projevu pak sleduje témata s prostředím nesouvisející. V textu převládají rady do budoucího společného života, o nichž

jsme už několikrát hovořili jako o hlavním tématu všech analyzovaných projevů. Zde oddávající zdůrazňuje, že nejde o rady jako takové, ale spíše o jeho přání: „Cokoliv teď řeknu / nechápejte jako radu / ale mnohem spíš jako přání ↓“. V závěru svého projevu zmiňuje pak mluvčí také děti, které budoucí novomanželé budou mít (zde se u realizátora projevu objevuje presupozice, že snoubenci nějaké děti chtějí a mít budou), a vyjadřuje se i k lásce rodičů. Zaznamenáváme několik podstatných presupozic: „Nezapomínejte ani na ty / kteří vás vychovávali / na vaše rodiče ↓ Věřím / že nikdy nezapomenete na jejich lásku a péči / a že si uspořádáte svůj rodinný život tak / aby na vás mohli nadále s hrdostí pohlížet ↓ ■■“. Prvním předpokladem oddávajícího je, že se rodiče o snoubence v dětství starali a s láskou a péčí je vychovali, dále bychom mohli jmenovat předpoklad toho, že rodiče ještě žijí, aby mohli na snoubence „dál s hrdostí pohlížet“. Na tomto místě bychom chtěli zmínit skutečnost, že většina oddávajících nemá ke snoubencům osobní vztah. Kromě jejich jmen a základních údajů, které mají napsány v deskách a v matriční knize, nejsou seznámeni s okolnostmi, jež se týkají života snoubenců a jejich rodin. Neznalost takové situace může přinést řadu problémů – je například krajně nevhodné, pokud mluvčí vyzdvihuje lásku a obětavost rodičů a jeden ze snoubenců pochází z dětského domova. Oddávající by si zřejmě měl v rámci svých možností zjistit o snoubencích alespoň nejnütnější informace, ale nedocházelo k trapným situacím.

Strategii mluvčího nemusíme podrobněji zkoumat, opět jmenujme pouze snahu, aby si snoubenci uvědomili vážnost kroku, který hodlají učinit. Jistě chtěl také přimět přítomné k zamyšlení se nad životem obecně a v neposlední řadě pak také navodit slavnostní atmosféru před aktem oddání (o zdvořilosti jsme již výše hovořili).

Účinek na adresáta nelze analyzovat, nezaznamenáváme reakce přítomných svatebčanů ani snoubenců, jakými jsou smích apod.

Stylistickou analýzu začneme foneticko-fonologickou rovinou. Chtěli bychom upozornit zejména na kladení pauz. V přepsaném projevu zaznamenáme celkem tři místa, kde mluvčí udělal delší pauzu. V posledním případě šlo dokonce o pauzu, která se nám zdála extrémně dlouhá (označili jsme ji dvěma značkami). Všechny delší pauzy jsou kladeny na místa, kde bychom pauzu čekali. Jsou ovšem prodloužené, což mohlo být způsobeno řadou faktorů (delší nádech, okamžitá ztráta orientace v textu, snaha o oční kontakt apod.).

Co se týče oslovení jako typického rysu svatebních projevů, v projevu č. 4 oddávající osloví snoubence třikrát, a to vždy „vážení snoubenci“.

Krátce se věnujme také synonymům, kterými je označováno *manželství*. V tomto projevu nacházíme synonyma jako *společný slib muže a ženy* a *svazek manželský*.

3. 2. 5. Občanský projev č. 5

► Vážení snoubenci ↓ Vítám vás / vaše svědky / rodiče / i všechny milé hosty v naší obřadní síni / kam přicházíte / abyste uzavřeli svazek manželský ↓

V životě člověka jsou významné události / které nikdy nevyjmí z jeho paměti / a na které pak vzpomíná po celý svůj život ↓ Mezi tyto události patří i den svatební ↓ Dnes / vážení snoubenci / vkládáte jeden druhému do rukou svoje životní štěstí / své naděje ↓ Spojujete nejen své touhy / své vlastnosti a povahy ↓ Vaše veškeré snažení bude od dnešního dne směřovat k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho domova ↓

Vycházejte si vstříci / naučte se umění tolerance / važte si jeden druhého a přistupujte k sobě s úctou a porozuměním tak / jak to pravé manželství vyžaduje ↓ Manželství je strom / který nese plody / které se nikde jinde nerodí ↓ Váš vztah již takový plod přinesl / a váš syn je dnes tím nejvýznamnějším svědkem v této obřadní síni ↓ Jsem rád / že i pro něj jste se rozhodli uzavřít svazek manželský ↓

Dnes uzavíráte jednu kapitolu svých životů a začínáte kapitolu novou ↓ O tom / do jaké míry bude tato změna pro vás radostná či méně radostná nerozhodnou sebekrásnější slova blahopřání / o tom rozhodnete vy sami ↓ Jedno arabské přísloví říká / že manželství je jako karavana na poušti / nenajdeš v ní nic / co bys tam nepřinesl ↓ Přeji vám / abyste do vašeho vztahu vkládali jen to dobré / jež by vás obohacovalo / a prohlubovalo vaši lásku ↓ S uzavřením vašeho manželství se nepřetrhávají všechna pouta / která vás vázala k dosavadnímu životu a domovu ↓ Nezapomínejte ve svém štěstí na své rodiče / mějte k nim úctu / a chovejte se k nim tak / jak byste si přáli / aby se jednou váš syn choval k vám ↓ Ctěte i rodiče svého druha / a važte si dobrých přátel vás obou ↓

Pragmatickou analýzu začneme charakteristikou osobnosti oddávajícího, protože ostatní faktory, které jsme jmenovali u předchozích projevů (situace kolem vzniku textu, odlišení realizátora a produktora, ústní realizace s tištěnou oporou...), zůstávají i v případě občanského projevu č. 5 neměnné. Mluvčí je osloven *pane starosto*, známe tedy jeho pozici v hierarchii obecního či městského úřadu, kde se obřad odehrává. Více se však o oddávajícím nedozvídáme.

Prostor, ve kterém se obřad odehrává, je oddávajícím zmíněn pouze v úvodní části projevu (stejně jako u projevů č. 1, 3 a také 4).

Tím se dostáváme k tematice tohoto slavnostního projevu. V úvodní části oddávající nejprve snoubence i ostatní přítomné přivítá a zdůrazní také důvod, pro nějž se v obřadní síni ocitají, následuje zdůraznění a velikost okamžiku uzavření manželství: „V životě člověka jsou významné události / které nikdy nevyjmí z jeho paměti / a na které pak vzpomíná po celý svůj život ↓ Mezi tyto události patří i den svatební ↓“. Potom užívá několik frází o spojení života, vlastností, povah atd. I v občanském projevu č. 5 nacházíme „dobře míněné rady“ do budoucna. Specifické pro tento projev je to, že se v něm setkáváme s tématem dítěte. Obřadu byl totiž přítomen i potomek snoubenců: „Váš vztah již takový plod přinesl / a váš syn je dnes tím nejvýznamnějším svědkem v této obřadní síni ↓ Jsem rád / že i pro něj jste se rozhodli uzavřít svazek manželský ↓“. Téma výrazného zlomu v životě

– uzavření jedné a otevření jiné kapitoly života – se také objevuje poměrně často. V závěru projevu pak mluvčí hovoří o dalším velmi frekventovaném tématu – o rodičích, úctě a vděčnosti, kterou by k nim měli snoubenci i nadále chovat.

Výrazným prvkem tohoto projevu, o němž bychom měli pohovořit, jsou dvě citace. Užití různých citátů, přísloví a rčení s tématem svatby, manželství nebo vztahu muže a ženy ve slavnostních projevech na svatbách nebývá ničím výjimečným. V našem případě se citace vyskytuje v projevu hned dvakrát. Poprvé se citát vyskytne zcela izolovaně, bez jakéhokoliv úvodu: „Manželství je strom / který nese plody / které se nikde jinde nerodí ↓“. I přesto, že oddávající neupozorní posluchače na to, že hodlá do svého projevu zakomponovat citaci, nevnímáme tuto větu jako běžnou. Oddávající pak na citát naváže zkonkrétněním situace (plodem je syn). Druhou citaci už mluvčí uvede dopředu: „Jedno arabské přísloví říká / že manželství je jako karavana na poušti / nenajdeš v ní nic / co bys tam nepřinesl ↓“. Nepoužije sice přímo uvozovací věty, ale předem řekne, že „jedno arabské přísloví říká...“, čímž upozorní na přítomnost jiného textu v projevu. Toto arabské přísloví pak najdeme ještě v jiném slavnostním projevu (občanský projev č. 5).

Druhý citát pak oddávajícímu slouží jako základ pro další pokračování projevu. Navazuje na něj a připojuje přání: „Přeji vám / abyste do vašeho vztahu vkládali jen to dobré / jež by vás obohacovalo / a prohlubovalo vaši lásku ↓“.

V případě strategie mluvčího bychom kromě snahy zapůsobit na city přítomných (nebo se alespoň tak tvářit), mohli jmenovat zpříjemnění chvíl před oddáním, navození atmosféry důstojnosti apod. (zde v podobě dvou tematicky vhodných citací).

Stylistickou analýzu tentokrát omezíme pouze na morfologickou rovinu, ostatní roviny se nám v případě projevu č. 5 jeví jako poměrně málo zajímavé. Zmiňme proto alespoň náznakem užívání slov a slovních tvarů. Za zmínku stojí jistě nadužívání zájmena *svůj* ve druhém odstavci projevu: „V životě člověka jsou významné události / které nikdy nevyimí z jeho paměti / a na které pak vzpomíná po celý svůj život ↓ Mezi tyto události patří i den svatební ↓ Dnes / vážení snoubenci / vkládáte jeden druhému do rukou svoje životní štěstí / své naděje ↓ Spojujete nejen své touhy / své vlastnosti a povahy ↓ Vaše veškeré snažení bude od dnešního dne směřovat k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho domova ↓“. Motivace častého užívání zájmena je nám zastřena, ale je možno se domnívat, že k němu došlo buď nedopatřením, nebo naopak chtěl produktor projevu zdůraznit kontrast mezi významy slov svůj a náš.

Tento projev je zajímavý i jistou nekohezností, která se projevuje hned v počátku projevu: Vážení snoubenci ↓ Vítám vás / vaše svědky / rodiče / i všechny milé hosty v naší obřadní síni / kam

přicházíte / abyste uzavřeli svazek manželský ↓ . Většina projevů se po oslovení a přivítání obrací ještě několika slovy ke snoubencům, ovšem v případě projevu č. 5 mluvčí přistupuje rovnou k jádru věci. Hned v úvodu projevu vysvětluje důvod, pro který jsou všichni ve slavnostní síni přítomni. Je však otázkou, proč tento důvod oddávající zdůrazňuje, když je všem dobře znám.

3. 2. 6. Občanský projev č. 6

► Děkuju ↓

Vítám vás / vážení snoubenci v obřadní síni městského úřadu v Benátkách nad Jizerou / zároveň vítám vaše svědky / rodiče / příbuzné / známě / kamarády ■ děti ↑ (*smích*)

Vážení snoubenci / dnešní den je pro vás jistě významnou událostí / ■ rozhodli jste se / že spojíte svoje osudy / a dál budete na cestě životem kráčet společně ↓ Važte si tedy jeden druhého / uvědomte si / že svému partnerovi svěřujete své štěstí / svoje naděje / celý svůj život ↓ Spokojenost rodinného života spočívá především na čestném jednání / obětavosti / snášenlivosti / věrnosti / a taky na odpouštění ↓

Každý totiž máme nějaké ty chyby / možná že i u vás by se nějaké ty chybičky našly / tak se mějte rádi i s těmi nedostatky / a když to půjde / tak se je i nenásilně pokoušejte odstraňovat ↓ Život totiž nepřináší jenom takové krásné dny / jako je ten dnešní / ale přijdou i chvíle / kdy se budete muset opřít jeden o druhého / a být si opravdovými přáteli ↓

Snažte se / abyste jednou / až se po létech ohlédnete za svým životem / mohli říct ↓ Bylo to fajn / žili jsme hezky ↓

V dnešní významný den si vzpomeňte i na laskavou péči vašich rodičů ↓ Vaše úspěchy jsou jejich radostí / vaše neúspěchy jejich bolestí ↓

Věřím / vážení snoubenci / že se vám podaří vytvořit si klidný / a spokojený domov ↓ Přeji vám / aby vaše manželství / které jste se dnes rozhodli uzavřít / bylo plné jasu / něhy / štěstí / lásky / aby obstálo ve všech životních zkouškách / které na vás čekají / a aby vy dva jste v něm našli splnění všech svých přání ↓ Nyní zacituji básníka Schillera / nebojte se / je to krátké ↓ (*smích*) Život znamená snít / a tak vám přeji / aby váš spokojený život byl oním nepřetržitým snem ↓

Pragmatickou analýzu opět zahajujeme situací kolem vzniku textu. Realizátor přednáší projev s pomocí textové opory, tedy v podstatě jej čte. Věk i pohlaví realizátora známe – jde o muže ve středních letech, je pracovním matričním úřadu oslovován „*pane poslanče*“.

V případě občanského projevu č. 6 můžeme analyzovat i skutečnost, jak se místo, ve kterém je projev přednášen, objevuje v textu. Oddávající zmiňuje prostor pouze při uvítání, lokalizuje svatbu, ale zdůrazňuje město, na rozdíl od jiných projevů: „Vítám vás / vážení snoubenci v obřadní síni městského úřadu v Benátkách nad Jizerou“.

Výraznou složkou tohoto projevu je intertextovost. V závěru celého projevu oddávající cituje Schillera. Je zajímavé si povšimnout, jakým způsobem je citát realizátorem uveden: „Nyní zacituji básníka Schillera / nebojte se / je to krátké ↓“. Oddávající přímo oznámí, že bude citovat a zároveň odlehčí situaci ubezpečením, že citát nebude dlouhý. Předpokládal zřejmě, že citáty nejsou příliš oblíbené, a proto nechce posluchače předem odradit. Jeho ubezpečení vyznívá v situaci komicky.

Pokud bychom se měli věnovat tématům, jež se v projevu objevují, opět musíme zmínit upozornění na chyby druhého, těžké chvíle v budoucím životě, ale i vzpomínku na rodiče a jejich obětavou lásku.

Záměrem oddávajícího je zřejmě navodit u svatebčanů a snoubenců slavnostní atmosféru před oddáním. Zároveň jsme již v této souvislosti několikrát hovořili o jisté míře zdvořilosti. V občanském projevu č. 6 pak zaznamenáváme i vyjádření účasti, empatie: „dnešní den je pro vás jistě významnou událostí“. Mluvčí může chtít také vyjádřit vážnost situace, a to výpovědí, která ovšem vyznívá jako klišé: „rozhodli jste se / že spojíte svoje osudy / a dál budete na cestě životem kráčet společně ↓“. O záměru pobavit posluchače jsme již hovořili u intertextovosti: „Nyní zacituji básníka Schillera / nebojte se / je to krátké ↓ (*smích*)“.

V případě občanského projevu č. 6 můžeme velmi dobře charakterizovat účinek projevu na adresáta, tedy na snoubence a svatebčany. Již v grafickém záznamu tohoto projevu se dvakrát objevuje poznámka o reakci svatebčanů na projev oddávajícího. Poprvé jde o smích v místě, kdy realizátor projevu použil jinou intonaci, než bychom předpokládali: „zároveň vítám vaše svědky / rodiče / příbuzné / známě / kamarády ■ děti ↑ (*smích*)“. Mluvčí tak vyjádřil svou pochybnost nad skutečností, zda se v místnosti mezi svatebčany nacházejí také nějaké děti. Tato výpověď se stoupající intonací byla vnímána jako otázka (zda snoubenci mají už nějaké děti), a nejspíše proto vyvolala u svatebčanů smích. Druhá situace, která u svatebčanů vyvolala úsměv, se týkala zmiňované citace ze Schillera.

Stylistickou analýzu začneme subjektivními slohotvornými činiteli. Jak z ukázky vyplývá, realizátor projevu je muž, jehož věk můžeme odhadovat asi na 50 let. Vzdělání, vědomosti a zájmy nelze analyzovat, dozvídáme se však jeho profesi. Pracovnice matričního úřadu totiž oddávajícího ve svém úvodním slovu oslovuje: „Žádám vás / pane poslanče / abyste jako představitel městského úřadu přijal jejich souhlas k manželství / tak jak předepisuje zákon ↓“.

Na foneticko-fonologické rovině si nelze nepovšimnout nespisovné výslovnosti jednoho z užitých slov. Jde o zájmeno „nějaké“, které mluvčí vyslovuje jako „*ňáké*“: „Každý totiž máme *ňáké* ty chyby“. V ostatních případech mluvčí ortoepii dodržuje, může tedy jít o záměr. Kromě odlišného užití intonace bychom ještě zmínili jednu odchylku od pravidelného spisovného projevu, která se ovšem vyskytuje až při samotném oddacím aktu:

► A nyní přistoupíme k vlastnímu uzavření manželství ↓

Prosím povstaňte ↓

Táží se vás / pane ženichu / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomnou nevěstou slečnou Y ↓

Ano ↓

Děkuji ↓

Táži se vás / slečno nevěsto / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomným ženichem panem ■ Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Za povšimnutí stojí odlišné užití intonace při kladení otázky ženichovi – klesavá, a nevěstě – stoupavá. Mohlo jít o zcela náhodný jev, ovšem vzhledem k tomu, jak byla mluvčím intonace užitá v úvodu projevu, obměna intonace byla zřejmě cílená.

Mluvní tempo dosáhlo 98 slov za minutu, to znamená, že projev patří k těm s vyšší rychlostí.

Co se týče oslovení, realizátor projevu se ke snoubencům obrací výhradně s oslovením „vážení snoubenci“. Neužívá oslovení nevěsty či ženicha zvlášť. O hojném výskytu abstrakt ve slovní zásobě slavnostních projevů na svatbách jsme již několikrát hovořili: „Přeji vám / aby vaše manželství / které jste se dnes rozhodli uzavřít / bylo plně jasu / něhy / štěstí / lásky /“. Zajímavostí je ovšem užití nesklonného adjektiva „fajn“. Jeho výskyt v textu by mohl ukazovat na snahu oddávajícího vcítit se do myšlení snoubenců, snahu se jim přiblížit a ukázat svou empatii.

Výrazným prvkem v řeči tohoto mluvčího je nadužívání ukazovacích zájmen. Tento jev, charakteristický zejména pro mluvenou podobu textů realizovaných bez předchozí přípravy, je v občanských projevech zcela ojedinělý: „Každý totiž máme nějaké ty chyby / možná že i u vás by se nějaké ty chybičky našly / tak se mějte rádi i s těmi nedostatky / a když to půjde / tak se je i nenásilně pokoušejte odstraňovat ↓ Život totiž nepřináší jenom takové krásné dny / jako je ten dnešní“.

Zajímavostí je také užití slovesného způsobu. Jde nejčastěji o slovesa ve 2. osobě plurálu imperativu: „Snazte se / abyste jednou / až se po létech ohlédnete za svým životem / mohli říct ↓ Bylo to fajn / žili jsme hezky ↓ V dnešní významný den si vzpomeňte i na laskavou péči vašich rodičů ↓“. Specifické užití způsobu, které je charakteristické pro více občanských projevů, slouží k vyjádření apelu na snoubence.

V syntaktické rovině nacházíme modifikovanou syntaktickou konstrukci, a to *kontaminaci*: „Spokojenost rodinného života spočívá především na čestném jednání / obětavosti / snášenlivosti / věrnosti / a taky na odpouštění ↓“. Ke křížení vazeb došlo zřejmě v souvislosti záměny vazby „něco spočívá v něčem“ s vazbou „něco závisí / zakládá se na něčem“. Obecně můžeme říci, že v projevu převažují souvětí o 3–4 větách.

3. 2. 7. Občanský projev č. 7

Občanský projev č. 7 bychom mohli s jistotou označit za jeden z nejrozsáhlejších projevů z námi zkoumaného vzorku:

► Vážení snoubenci / slečno Y / a pane X ↓ Dovolte mi / abych vás přivítal ve freskovém sále / kdysi hodovnici bývalého zámku Říčanských z Říčan / který patří k nejkrásnějším interiéřům na zámku / a vlastně i v celém městě / které jste si / jistě ne náhodou / vybrali / za své město svatební / které bude svědkem vašeho životního rozhodnutí ↓ Zároveň vítám vaše rodiče / příbuzné / a přátele / kteří vás dnes doprovázejí ↓

Drazí snoubenci / rozhodli jste se dnes spolu vstoupit do manželství ↓ Je to jedno z nejvážnějších rozhodnutí / které člověk v životě učiní ↓ Přebíráte zodpovědnost už nejen za sebe / ale už i za toho druhého ↓ Pevně věřím / že k tomuto rozhodnutí vás oba vede nejenom láska / ale také vzájemná úcta / tolerance / a respektování se navzájem ↓ A že to kouzelné slůvko ano / které za chvíli vyslovíte / bude potvrzením toho / že chcete tyto zásady dodržovat i nadále ↓ ■

Ve svém štěstí nezapomeňte ale i na ty / kteří se o něj velkou mírou přičinili / na péči / a starostlivost maminek / na řadu bezesných nocí / které nad vámi strávily / a na chvílky útěchy / které jste nacházeli v jejich náručí ↓ Na své tatínky / kteří vám od dětství byli vzorem / a pomáhali vám nejenom v těžkých chvílích ↓ Všichni společně jste vytvářeli klid a pohodu svého domova ↓ Pokuste se i vy / vážení snoubenci pro své děti vytvořit stejné dobré zázemí / jaké jste nacházeli u svých rodičů ↓

Manželství není vůbec jednoduchá instituce ↓ Ostatně / tvrdí to i všichni klasici ↓ Rád bych použil slova jednoho z nich ↓ Jestli si myslíte / že jdete do ráje / tak šťastnou cestu ↓ Do ráje pravděpodobně nedojdete / ale jsem přesvědčen / po šťastné cestě půjdete ↓ Občas na ní sice zakopnete / několikrát určitě upadnete / ale vždy se pokuste vstát / a najít ten rovnější kus cesty společným životem ↓ A pokud by vám bylo někdy opravdu úzko / vraťte se sem / do těchto prostor / zaďte se na strop tohoto freskového sálu / kde uprostřed je zobrazeno boží oko / a ve dvou oválech / dva příběhy starého zákona / Šalamounův soud / a Josef egyptský / po stranách pak alegorické postavy lidských ctností / jako například zbožnost / víra / naděje a láska / a připomeňte si své rozhodnutí a důvody / které vás spojují ↓ Kouzlo těchto míst vám určitě vrátí ztracenou víru ↓

Vážení snoubenci / v dnešní den uslyšíte mnoho krásných slov / ale ta slova by zůstala jen slovy / kdybyste se o své štěstí sami nepřičinili ↓

Jeden filozof napsal ↓ V dobrém manželství jeden od druhého vyžaduje málo / v krásném manželství se všechno dává / a všechno přijímá ↓

Oddávající je muž, jeho funkci v rámci městského úřadu se dozvídáme z úvodního přivítání pracovnice matričního úřadu: „Vážení snoubenci / vítám vás v historických prostorách freskového sálu muzea Vysočina ↓ Vítám též vaše svatební hosty / kteří vás přišli vyprovodit v krásný / a významný den ve vašem životě ↓ Dovolte mi / abych vám představila pana LB / starostu města Pelhřimova ↓“. Jde o jeden ze tří příkladů z námi zkoumaného vzorku 15 slavnostních projevů, kdy pracovnice matričního úřadu vítá snoubence a svatebčany a přitom jim jmenovitě představuje

oddávajícího (dále v projevech č. 13 a 14). Ostatní projevy jsou přednášeny pro nás i svatebčany zcela anonymními mluvčími, neznáme jejich jména, nebyli nikomu představeni. Dle našeho názoru by oddávající měl být snoubencům představen na začátku celého obřadu – jde o zdvořilostní formuli, ale troufáme si tvrdit, že empatie, kterou se pak po celou dobu svého projevu oddávající snaží (více či méně úspěšně) předstírat, je věrohodnější, když je nám známo alespoň jeho jméno.

Projev č. 7 je dále charakteristický rozsáhlým úsekem textu věnovaným prostoru, v němž se obřad odehrál: „Vážení snoubenci / slečno Y / a pane X ↓ Dovolte mi / abych vás přivítal ve freskovém sále / kdysi hodovnici bývalého zámku Říčanských z Říčan / který patří k nejkrásnějším interiéřům na zámku / a vlastně i v celém městě / které jste si / jistě ne náhodou / vybrali / za své město svatební / které bude svědkem vašeho životního rozhodnutí ↓“. Zde poprvé zaznamenáváme použití krásného prostoru jako jednoho z témat projevu. Oddávající zdůrazňuje starobylost a krásu prostředí a k tomuto tématu se potom na konci svého projevu vrací: „A pokud by vám bylo někdy opravdu úzko / vraťte se sem / do těchto prostor / zadívejte se na strop tohoto freskového sálu / kde uprostřed je zobrazeno boží oko / a ve dvou oválech / dva příběhy starého zákona / Šalamounův soud / a Josef egyptský / po stranách pak alegorické postavy lidských ctností / jako například zbožnost / víra / naděje a láska / a připomeňte si své rozhodnutí a důvody / které vás spojují ↓ Kouzlo těchto míst vám určitě vrátí ztracenou víru ↓“.

Kromě prostředí, ve kterém je projev realizován, se mluvčí věnuje i dalším tématům. Po uvítání se obrací na snoubence, aby jim připomněl vážnost jejich rozhodnutí a upozornil na zodpovědnost, jež jeden na druhého kladou. Následuje tzv. „rodičovská pasáž“ (takto jsme označili neustále se opakující téma, v němž figurují rodiče snoubenců jako vzorní a starostliví lidé). V tomto projevu se však vyskytuje přibližně uprostřed projevu, což je neobvyklé. Většinou ji oddávající (resp. tvůrci projevu) kladou až do finální fáze. I mluvčí projevu č. 7 využívá k ozvláštění svého projevu citace: „Manželství není vůbec jednoduchá instituce ↓ Ostatně / tvrdí to i všichni klasici ↓ Rád bych použil slova jednoho z nich ↓ Jestli si myslíte / že jdete do ráje / tak šťastnou cestu ↓“. Citát uvádí mluvčí bez autorova jména uvozovací větou „rád bych použil slova jednoho z nich“. Zajímavost nacházíme po skončení citace. Posluchač neví, zda citát ještě pokračuje, nebo zda jde již o projev oddávajícího. Že citát byl ukončen se dozvíme až v další větě („jsem přesvědčen“). Dalšího citátu pak využívá mluvčí na samém konci svého projevu: „Jeden filozof napsal ↓ V dobrém manželství jeden od druhého vyžaduje málo / v krásném manželství se všechno dává / a všechno přijímá ↓“. Opět se nedozvídáme jméno autora citátu.

Stylistickou analýzu začínáme určením funkce projevu. Setkáváme se jednoznačně s funkcí estetickou, která je podpořena právě zmiňovanými citacemi.

Na fonetické rovině bychom upozornili pouze na jednu delší pauzu, která se vyskytuje přibližně uprostřed projevu.

V morfologii si všimněme oslovení. Oddávající oslovuje snoubence celkem třikrát. Poprvé obecně: „vážení snoubenci“, toto oslovení užívá hned v úvodu svého projevu, navíc je doplňuje o konkrétní slovení samotné nevěsty a ženicha: „slečno Y / a pane X ↓“. Osloví je dokonce jejich jmény, čímž se jim snaží vyjádřit jistou míru přiblížení. Oslovíme-li někoho jménem, vyjadřujeme k němu užší osobní vztah. V druhém odstavci pak nacházíme oslovení „drazí snoubenci“, v závěru projevu se mluvčí vrací k oslovení „vážení snoubenci“.

Kromě oslovení bychom chtěli ještě upozornit na lexikální rovině analýzy na deminutiva, jichž mluvčí užívá při označení rodičů snoubenců. Srovnáme-li projev č. 7 např. s projevem č. 1, všimneme si, že rodiče jsou nazýváni matkou a otcem. V tomto projevu se objevují slova maminka a tatínek. Opět bychom mohli říci, že se produktor textu snažil o přiblížení se snoubencům a svatebčanům a projev empatie.

3. 2. 8. Občanský projev č. 8

► Děkuji ↓

Vážení a milí snoubenci / dovolte mi / abych vás přivítal zde / v historických prostorách sušického muzea / kam jste dnes se svými rodiči / přáteli / a známými přišli otevřít novou kapitolu svého života ↓

Až zazní ano obou z nás / a varhan tichá melodie / sliby nám splynou v jeden hlas / jsem tvůj / a ty jsi navždy moje ↓ Na celý život / ne:¹⁴ na čas ↓ Tato slova čítám často jako motta na svatebních oznámeních ↓ Tichá melodie varhan zní a bude znít tímto sálem / a za chvíli vaše ano spojí vaše životy v jeden ↓

Než se tak stane / dovolte mi / abych vám řekl několik slov / na která možná v budoucnu budete vzpomínat ↓

Dnes přinášíte jeden druhému na dlani své srdce / svou upřímnou lásku / ale také své touhy / přání / a naděje ↓

Přejete si / aby váš společný život byl šťastný stejně jako dnešní den / a my všichni vám to přejeme také ↓

Naslouchejte jeden druhému / a naslouchejte také životu ↓ Možná uslyšíte tikot hodin v nás ↓ Uvědomte si míjení času / ale i to / jak mu můžete společně čelit ↓ Ve vás samotných je moc čas pozdržet / ne zastavit / a to se vám podaří jen tehdy / když vložíte smysl do každého svého jednání / do každého okamžiku / který budete společně prožívat ↓

Naslouchejte i svým rodičům, / kteří vás vychovali s láskou a pečlivostí ■ nezapomeňte na jejich obětavost / a buďte stejně laskaví a obětaví ke svým dětem ↓

Tento obřad je jen pouhým úředním aktem / a to krásné a opravdové musíte dát svému manželství sami ↓ Je před vámi krásná budoucnost / a záleží jen na vás / abyste po všechna léta žili tak / jak dnes začínáte ↓ Dnes si vzájemně vyměníte snubní prsteny ↓ Ať jako ryzí kov je i vaše láska / ať jako tvar tohoto prstenu / který je symbolem nekonečnosti / je i vaše láska nekonečná ↓ Přeji vám upřímně ze srdce / aby vaše manželství bylo šťastné / aby se v něm naplnila všechna vaše přání / a všechny vaše tužby ↓ Aby dnešní den zůstal pro vás navždy tou nejkrásnější vzpomínkou ↓

Oddávajícím je muž, jehož věk nemůžeme blíže specifikovat. Ukázka je totiž zaznamenaná na diktafon, takže máme k dispozici pouze zvukovou stopu. Nevíme, jak dotyčný vypadá, a nemůžeme tak analyzovat ani jeho nonverbální projevy. Co však zmínit můžeme je veřejná funkce mluvčího. Matrikářkou je oslovován: „Pane starosto“. Víme tedy, že dotyčný muž v době přednesení projevu působil jako starosta města Sušice, kde se svatba odehrává.

Projev je pronášen v „historických prostorách sušického muzea“, což je jediná informace, kterou o místě máme. Jinak se o prostředí oddávající nezmiňuje.

Také v projevu č. 8 (stejně jako v ostatních) zaznamenáváme odkaz k jinému textu. Oddávající užívá v úvodní části hned po přivítání citace. Posluchač se dozvídá také to, že si mluvčí citát „vypůjčil“ ze svatebních oznámení: Až zazní ano obou z nás / a varhan tichá melodie / sliby nám splynou v jeden hlas / jsem tvůj / a ty jsi navždy moje ↓ Na celý život / ne: na čas ↓ Tato slova čítám často jako motta na svatebních oznámeních ↓. Oddávající však nezůstává pouze u citace, ale využívá

---

¹⁴ Prodloužení vokálu

ji jako vhodného tématu k rozvinutí: „Tichá melodie varhan zní a bude znít tímto sálem / a za chvíli vaše ano spojí vaše životy v jeden ↓ Než se tak stane / dovolu mi /...“ Navazuje na téma varhan a melodie, opakuje stěžejní myšlenku citátu – spojení dvou životů (hlasů) a vytváří si prostor pro další část projevu – „než se tak stane...“.

Dalším úsekem projevu jsou již tradičně klišé: „Dnes přinášíte jeden druhému na dlani své srdce / svou upřímnou lásku / ale také své touhy / přání / a naděje ↓“. Následuje téma času a oddávající hovoří také o rodičích snoubenců.

Závěrečný úsek je věnován snubním prstenům. Oddávající poukazuje na paralelu prsten – láska: „Ať jako ryzí kov je i vaše láska / ať jako tvar tohoto prstenu / který je symbolem nekonečnosti / je i vaše láska nekonečná ↓“. Následuje gratulace.

Na foneticko-fonologické rovině stylistické analýzy upozorníme pouze na jednu „delší pauzu“ ve druhé polovině projevu. Pauza je na správném místě, jen je poněkud prodloužena, což může být způsobeno buď záměrně (oddávající chtěl upozornit na lásku a pečlivost rodičů), nebo nezáměrně (mohl se ztratit v textu, více se nadechl apod.). Jinak můžeme projev označit za naprosto spisovný.

Mluví oslovuje snoubence pouze v úvodu svého projevu: „Vážení a milí snoubenci“. V dalších částech projevu už ženicha a nevěstu neoslovuje.

Pokud bychom hovořili o slovní zásobě, musíme upozornit na to, že oddávající užívá mnoho metafor. Některé vnímáme jako klišé: „Dnes přinášíte jeden druhému na dlani své srdce“. Výrazné je také užití abstrakt (zmiňovali jsme je již v předcházejících projevech): „Dnes přinášíte jeden druhému na dlani své srdce / svou upřímnou lásku / ale také své touhy / přání / a naděje ↓“.

3. 2. 9. Občanský projev č. 9

Projev č. 9 patří k v našem vzorku k těm delším:

► Děkuji vám ↓

Vážení snoubenci ↓ co nejsrdečněji vás vítám v naší obřadní síni ↓ Dnes se promění ve skutek vaše rozhodnutí spojit své životy / povahy / zájmy / a tím dosáhnout životního štěstí ↓ ■

Lidské srdce je již takové / že znovu / bez ohledu na zklamání / útrapy / a bolesti chce milovat a věřit ↓ Člověk nemůže být sám / stále touží po tom nejmenším / ale nejrůznějším lidském společenství / po životě ve dvou / po manželství ↓

V tomto svazku dvou lidí se radostněji prožívají chvíle pohody i snadněji snášejí životní těžkosti ↓ Ve dvou se snadněji zdolávají překážky / které v životě potkáváme ↓

Díváte se na manželské soužití jistě velmi vážně / a budete umět ocenit hodnotu klidného / a šťastného domova ↓ Každý z nás / hledá ostrov míru a klidu / svůj domov ↓ Takový ostrov je možné znovu vybudovat / i po trpkých zkušenostech / a někdy ještě odolnější / než ten předchozí ↓

V životě každého z nás / nejsou jen samé šťastné a slunné dny / ale vyskytují se i překážky a problémy / které mohou časem zakalit radostnou a spokojenou pohodu ↓ Na vás bude / jak k takovým problémům budete přistupovat / a hlavně jak se budete při jejich řešení podporovat ↓ Nebude-li pouze láska / ale i zdravý rozum pomocníkem při každém vašem rozhodování / pak se snáze s potížemi / které se vyskytnou / vyrovnáte bez obav / že vaše manželství nebude takové / jaké si jej představujete ↓

Život je třeba prožívat s plným vědomím odpovědnosti člověka k člověku ↓ Získané zkušenosti pomáhají překonat mnohá úskalí a nebezpečí / ale pomáhají také ocenit důvěru / věrnost / a lásku / vytvořit klidnou / spokojenou / a harmonickou atmosféru domova ↓ Proto také základ vašeho štěstí bude ve společné práci / důvěře / a vroucí snaze učinit jeden druhého šťastným ↓

Vážení snoubenci / věřím / že nejkrásnější doba vašeho života začíná / že lidské štěstí / které patří všem lidem / bude provázet i vás dva na společné cestě životem / že se promění ve skutek všechny vaše nejkrásnější sny a tužby / se kterými dnes do manželství vstupujete ↓

Přeji vám ve vší upřímnosti / aby s vámi vaše dnešní štěstí zůstalo trvale / a aby bylo stále tak veliké / jako v dnešní den ↓

Pragmatickou analýzu začneme drobnou charakteristikou osobnosti oddávajícího. Jde o muže, jenž je matrikářkou osloven „pane městský rado“. Z ukázky se nedozvídáme, o které město jde, oddávající není snoubencům představen. Mluvčí není osloven ani žádným titulem.

Přistupme nyní rovnou k analýze témat. Mluvčí nejprve snoubence přivítá v obřadní síni. Následuje zmínka o důvodu jejich přítomnosti: „Dnes se promění ve skutek vaše rozhodnutí spojit své životy / povahy / zájmy / a tím dosáhnout životního štěstí ↓“. Už v samém úvodu se setkáváme s klišé – spojení životů, povah a zájmů. Následující věta (snad citát) je ve slavnostních projevech na svatbách v různých obměnách velmi oblíbená (viz občanský projev č. 1): „Lidské srdce je již takové / že znovu / bez ohledu na zklamání / útrapy / a bolesti chce milovat a věřit ↓“. Můžeme ji

opět označit za klišé. Oddávající pak hovoří o problémech, které v budoucnu přijdou, a o jejich překonávání porozuměním a láskou. Zmiňuje se také o odpovědnosti, již snoubenci ponесou jeden za druhého. V závěru vyslovuje přání šťastného života.

Projev č. 9 je svým způsobem v našem vzorku ojedinělý. Jde o ukázkou obřadu, při kterém do svazku manželského vstupují snoubenci už podruhé. Ačkoliv se to ve volbě témat příliš neodráží, můžeme v tomto projevu zaznamenat jisté odkazy na tuto skutečnost: „Lidské srdce je již takové / že znovu / bez ohledu na zklamání / útrapy / a bolesti chce milovat a věřit ↓“ (...) „Takový ostrov je možné znovu vybudovat / i po trpkých zkušenostech / a někdy ještě odolnější / než ten předchozí ↓“.

Strategií mluvčího jistě byla snaha o to, aby vyvolala v přítomných zamyšlení, uvědomění si vážnosti situace, ale také pokus navodit slavnostní atmosféru před samotným aktem oddání.

Stylistickou analýzu začneme jen krátkou zmínkou o „delší pauze“ na počátku projevu, která zřejmě plní funkci oddělení úvodní části projevu od centrální. V té úvodní části dojde k přivítání a vysvětlení důvodu, pro který se snoubenci a svatebčané v obřadní síni sešli. Naopak centrální část projevu je charakteristická doporučeními do budoucna, upozorněním na to, že v životě přijdou i problémy, apod. Mluvčí tedy mohl chtít tyto dva odlišné tematické celky oddělit. Jinou příčinou může být náhlá indispozice oddávajícího – v textu se ztratil, a proto nepřesel plynule k další replice.

Oddávající oslovuje snoubence pouze „vážení snoubenci“. V celém projevu se toto oslovení vyskytuje pouze dvakrát – hned na počátku projevu a pak těsně před koncem, když vyjadřuje víru v jejich šťastný společný život.

V tomto projevu si všimněme slovní zásoby, a to zejména skutečnosti, jak oddávající pojmenovává instituci manželství: „stále touží po tom nejmenším / ale nejvroucnějším lidském společenství / po životě ve dvou / po manželství ↓“. V tomto případě označuje manželství jako *nejmenší, ale nejvroucnější společenství*, dále *život ve dvou* a *manželství*. V jedné větě zaznamenáváme hned tři označení pro svazek manželský. V synonymech nahrazujících slovo manželství však oddávající pokračuje – označuje je jako *svazek dvou lidí* a nebo *manželské soužití*. Pro instituci manželství je v tomto projevu užito celkem pěti synonymních výrazů.

3. 2. 10. Občanský projev č. 10

Občanský projev č. 10 bychom mohli charakterizovat jako nejdelší ze všech zkoumaných občanských projevů:

►Děkuji ↓

Vážení snoubenci ↓ I já vás vítám jménem Obecního úřadu v obřadní síni na hradě Rábí ↓ Přišli jste sem dnes / abyste učinili souhlasné / a pro vás velmi závazné prohlášení / že spolu vstupujete do manželství ↓

Sami / a dobrovolně jste došli k závěru / že vaše citové a morální vztahy jsou natolik pevné / že nadešel čas / abyste na nich mohli vytvořit pevné a trvalé životní společenství ↓

Muž a žena mají v manželství stejná práva a stejné povinnosti ↓ Tím / ■ že spolu vstupujete do manželství / slibujete vzájemně a slavnostně / že si budete věrni / a že jeden druhému budete podle svých sil pomáhat / vzájemně respektovat svoji důstojnost / společně pečovat o děti / a vytvářet zdravé rodinné prostředí ↓ O uspokojování potřeb rodiny jsou oba manželé povinni pečovat společně podle svých schopností / možností a majetkových poměrů ↓ O podstatných věcech své rodiny byste měli vždy rozhodovat po společné dohodě ↓

Manželé se však nesmí spokojit jen s tím / co upravuje zákon / manželství je nejen poměrem právním / ale především poměrem mravním ↓ Je to poměr mezi mužem a ženou / ve kterém oba tvoří nerozlučný celek / spojený jedním srdcem a jednou vůlí ↓

Hlavním pilířem manželského soužití je vzájemná láska / která vás také přivedla do této obřadní síně ↓ Tato láska by měla pro vás pro oba zdrojem přesvědčení / že jeden druhému budete oporou / že druh druhu nikdy nezradí / nezklame / a že životní úděl jednoho / ■ ať už je dobrý či zlý / bude také životním údělem toho druhého ↓

Radosti a smutky každého z vás budou vašimi radostmi a starostmi společnými ↓ Nezapomeňte / že sdílená radost / je dvojnásobná radost / a že sdílená bolest je poloviční bolest ↓

Jednou z nejradostnějších povinností / ale také jedním z nejvýznamnějších a nejtěžších úkolů rodiny / je péče o dítě a jeho výchova ↓ A proto buďte / pane ženichu / své manželce skutečně dobrým / ohleduplným / a laskavým mužem / a svým dětem dobrým a starostlivým otcem ↓ Dbejte o zabezpečení své rodiny / podporujte svou ženu / a pomáhejte jí překonávat všechny obtíže každodenního života ↓

A vám / slečno nevěsto / náleží v manželství úloha srdce rodiny ↓ U vás se budou sbíhat nejen všechny její radosti / ale především každodenní starosti ↓ Na vás bude / abyste tyto starosti svou láskou mírnila / a činila je snesitelnějšími ↓ Buďte skutečně dobrým srdcem vaší domácnosti / podporujte svého manžela ze všech sil / snažte se mu rozumět / a podat mu vždy pomocnou ruku ↓ Buďte svým dětem vždy pečlivou a laskavou matkou / buďte zářivým sluncem / v jehož teplých paprscích se budou hřát všichni členové vaší rodiny ↓

Vážení snoubenci / věřím / že vaše manželství bude skutečně šťastné a spokojené / že opravdovou a hlubokou láskou / vzájemnou důvěrou a úctou překonáte všechny nesnáze / které vám život přichystá ↓■

Oddávající není snoubencům představen, nedozvídáme se jeho jméno ani titul. Matrikářka jej oslovuje jako oddávajícího, čímž mluvčího posluchačům nijak nepřibližuje. Sám mluvčí v úvodu svého projevu reaguje na slova pracovnice matričního úřadu, připojuje

se k přivítání a mluví o sobě jako o zástupci obecního úřadu, implikováno je, že v Rábí: „I já vás vítám jménem Obecního úřadu v obřadní síni na hradě Rábí ↓“.

Realizátor textu se v úvodu projevu zmiňuje také o prostoru, ve kterém se obřad odehrává. Vítá snoubence v obřadní síni hradu Rábí a s prostorem spojuje i účel jejich přítomnosti: „Přišli jste sem dnes / abyste učinili souhlasné / a pro vás velmi závazné prohlášení / že spolu vstupujete do manželství ↓“.

Tento projev je jistým způsobem tematicky specifický. Po úvodním přivítání a vyjádření důvodu, pro nějž jsou snoubenci v obřadní síni, oddávající hovoří o tom, jak manželství funguje – mluví o stejných právech a povinnostech, o rodinné péči apod. Produktor projevu (nemusí se shodovat s realizátorem) si zřejmě vzal za příklad znění zákona o manželství (viz 1. kapitola). Následně se mluvčí v projevu zabývá budoucím životem manželů. Předpokládá, že z manželství vzejdou děti: „a svým dětem dobrým a starostlivým otcem ↓“. Opět se zde setkáváme s několika klíši, jež jsme zaznamenali i v jiných projevech (např. občanský projev č. 1): „Budte skutečně dobrym srdcem vaší domácnosti / podporujte svého manžela ze všech sil / snažte se mu rozumět / a podat mu vždy pomocnou ruku ↓ Budte svým dětem vždy pečlivou a laskavou matkou / buďte zářivým sluncem / v jehož teplých paprscích se budou hrát všichni členové vaší rodiny ↓“. V závěru projevu vyjadřuje oddávající víru, že manželství bude šťastné a spokojené.

Záměrem mluvčího bylo jistě přimět přítomné a zejména snoubence samotné k zamyšlení se nad manželstvím jako institucí. Předpokládáme to na základě analýzy témat, jež si mluvčí „vypůjčil“ přímo ze zákona. O navození slavnostní atmosféry, jež je hlavním záměrem mluvčího, jsme mluvili už několikrát.

Stylistickou analýzu začneme opět foneticko-fonologickými zvláštnostmi. V úvodu projevu se setkáme s atypicky poleženým přízvukem. Oddávající položil větší přízvuk na první slabiku slova „obecního“: „Vázení snoubenci ↓ I já vás vítám jménem Obecního úřadu v obřadní síni na hradě Rábí ↓“. Zvláštní položení přízvuku, jakési vyrazení první slabiky, můžeme přičíst buď nervozitě, nebo šlo o cílený tah. Mluvčí mohl chtít zdůraznit název úřadu. Můžeme se ale domnívat, že šlo spíše o náhodu. Oddávající v projevu třikrát udělal „delší pauzu“. Ve dvou případech šlo o pauzu uprostřed výpovědi, kde bychom očekávali spíše jen mírné klesnutí hlasem a okamžité navázání na repliku. V případě poslední „delší pauzy“ šlo o oddělení samotného projevu a ceremoniální části obřadu.

Snoubenci jsou oslovováni „vázení snoubenci“, a to dvakrát – v úvodu projevu při přivítání a v závěrečné části. Kromě toho užívá oddávající ještě dalšího oslovení. Ke každému ze snoubenců se obrací zvlášť – „pane ženichu“ a „slečno nevěsto“.

3. 2. 11. Občanský projev č. 11

► Děkuji vám ↓

Vážení snoubenci / rozhodli jste se dnes spojit své životy / své povahy a zájmy / a znovu najít své životní štěstí ↓
Lidské srdce je už takové / že i po bolestech a zklamáních chce znovu milovat a věřit ↓ Člověk nemůže být sám / hledá stále to nejmenší / nejnroucnější společenství ■ život ve dvou / život v manželství ↓ V tomto svazku se přece jen radostněji prožívají chvíle pohody / snadněji se snáší starosti / překonávají těžkosti překážky / které přináší život ↓

Lidé / kteří už něco prožili / se dívají na život mnohem vážněji / a poctivě oceňují klid a pohodu v manželství ↓
Každý z nás hledá svůj pevný bod / kterým by měl být domov ↓ Někdy se stává / že je nutné vytvořit domov nový / a je třeba při tom využít všechny předchozí zkušenosti / aby měl pevnější a stálejší základy / než ten v minulosti ↓

Je dobře / že jste neztratili víru v život a v člověka / že jste našli jeden druhého / a rozhodli se rozdělit se spolu v životě o vše ↓ O radosti i o starosti / o dobré i o to zlé ↓

Život je příliš krátký a musí být prožit s plným vědomím odpovědnosti ↓ Nespolehlivost a nedostatek dobré vůle a tolerance mohou vážně ohrozit nejen domov / ale narušit celý lidský život ↓

Každý z vás má již dostatek životních zkušeností / aby se uměl vyhnout všem nebezpečím a úskalím ↓ Společná práce / úspěch / radost ze života / důvěra a upřímná snaha učinit jeden druhého šťastným / vám pomůže vytvořit základ nového šťastného domova ↓

A nyní následuje nejdůležitější část svatebního obřadu ↓■

Pragmatickou analýzu začneme charakteristikou oddávajícího. Kromě skutečnosti, že je realizátor projevu radním (je tak osloven na začátku ceremoniálu pracovníci matričního úřadu: „Pane rado / představuji vám snoubence pana X a paní Y / kteří se rozhodli spojit své životy ↓“), se o jeho osobnosti nedozvídáme vůbec nic.

Projev č. 11 patří ke kratším z našeho vzorku. Tematicky se zde opět setkáváme s klišé (podobné se objevilo již v případě projevů č. 1 a č. 9): „Lidské srdce je už takové / že i po bolestech a zklamáních chce znovu milovat a věřit ↓“. Stejně jako v projevu č. 9 jde i v tomto případě o snoubence, kteří neuzavírají první sňatek. Oddávající hovoří o zklamání v minulosti, o vytvoření nového domova (další stále se opakující klišé – hovořit o vytvoření společného domova je v době, kdy spolu páry několik let před svatbou žijí tzv. „na hromádce“ asi nesmyslné, dávno společný domov mají), o tom, že je dobře, že neztratili víru v život (má tedy znamenat, že člověk, který je zklamán manželstvím, nemá již víru v život?) apod. Na rozdíl od projevu č. 9 zde nalézáme více zmínek o tom, že snoubenci už mají za sebou zkušenost z manželství a také zklamání. Častým se stává apel na dostatek životních zkušeností.

Oddávající pronáší projev s vědomím, že jde o druhou (popř. několikátou svatbu obou snoubenců). Nehovoříme zde o presupozici, nejde o předpoklad. Aby oddávající mohl tento projev pronést, musí znát jisté okolnosti, musí být o snoubencích informován.

Záměrem mluvčího je přivést snoubence k zamyšlení se nad dosavadním životem, ale i ke zhodnocení minulého manželství, respektive k tomu, aby se vyvarovali chyb, které předtím udělali.

Oddávající v projevu dvakrát udělal nepřiměřeně dlouhou pauzu. V prvním případě je tato pauza neorganicky zařazena uprostřed věty. Oddávající se zřejmě ztratil v písemné opoře nebo chtěl delší pauzou zvýraznit slova (resp. označení pro manželství), která po ní následují: „Člověk nemůže být sám / hledá stále to nejmenší / nejvroucnější společenství ■ život ve dvou / život v manželství ↓“. Druhou delší pauzu pak oddávající učinil na konci svého projevu. Zde měla zřejmě pauza sloužit jako oddělení projevu od ceremoniální části obřadu, jež bezprostředně následuje (akt oddání).

Mluvčí oslovuje snoubence v celém projevu pouze jednou, a to hned v úvodu: „Vážení snoubenci“. Pak už nevěsta a ženich nikde osloveni nejsou.

Ve slovní zásobě si opět povšimneme častého užití abstrakt: *život, povaha, zájem, pohoda, strast, manželství, domov, tolerance, nebezpečí, úskalí* atd.

3. 2. 12. Občanský projev č. 12

►Děkuji ↓

Vážení snoubenci X a Y ↓ Vítám vás / vaše svědky / rodiče / a všechny milé hosty v tuto slavnostní chvíli ↓ Zde / uprostřed jedné z nejkrásnějších českých řek / Otavy / jste se rozhodli uzavřít své manželství ↓ Tato řeka má neobyčejnou historii ↓ Nedaleko odtud Bedřich Smetana začal psát svou symfonickou báseň / Karel IV. nechal za kopcem postavit hrad Kašperk / Keltové zde rýžovali zlato / a druidové prováděli své tajemné rituály ↓ A dnes je tato řeka svědkem uzavření vašeho manželství ↓

Právě v tuto chvíli / na tomto místě / začíná nová etapa vašeho života ↓ O tom / jaké vaše manželství bude / nerozhodnou sebekrásnější slova a gratulace ↓ I tento obřad je pouhým úředním aktem ↓ To krásné a opravdové musíte dát svému manželství sami / záleží totiž jen na vás / abyste všechna další léta žili tak / jak dnes začínáte ■ šťastní / zamilovaní / a odhodlaní ↓ Protože tak / jak říká jedno arabské přísloví / manželství je jako tábor karavany na poušti ↓ Nenajdeš tam nic / cos nepřinesl ↓

Z toho jak jsem vás mohl poznat vím / že oba přinášíte mnoho ↓ Řekl bych / že v množství větším / než je obvyklé ↓ Není to jen vaše hudební nadání či společný smysl pro humor / ale především cit / pohoda / a tolerance ↓

Nezapomínejte / že uzavřením manželství se nezpřetrhají všechna pouta / která vás vázala k dosavadnímu životu a domovu ↓ Važte si svých přátel / a nezapomínejte ve svém štěstí především na své rodiče ↓ Mějte k nim úctu a chovejte se k nim tak / jak byste si přáli / aby se vaše děti jednou chovaly k vám ↓

Oddávajícím je opět muž, jenž je pracovníkem matričního úřadu osloven: „Pane oddávající“.
Můžeme jej i blíže charakterizovat, protože máme k dispozici DVD nahrávku. Jde o poměrně mladého mluvčího – víme, že je mu kolem třiceti let. Působí jako člen rady města Sušice.

Projev č. 12 je tematicky specifický. Místo, na kterém je realizován, se stává jedním z ústředních témat počáteční fáze projevu: „Zde / uprostřed jedné z nejkrásnějších českých řek / Otavy / jste se rozhodli uzavřít své manželství ↓ Tato řeka má neobyčejnou historii ↓ Nedaleko odtud Bedřich Smetana začal psát svou symfonickou báseň / Karel IV. nechal za kopcem postavit hrad Kašperk / Keltové zde rýžovali zlato / a druidové prováděli své tajemné rituály ↓ A dnes je tato řeka svědkem uzavření vašeho manželství ↓“.
Celý obřad se odehrával na ostrově uprostřed řeky Otavy, což je místo poměrně nezvyklé – proto je zřejmě oddávající zvolil jako jedno z témat. Mluvčí zmiňuje nejen místo obřadu, ale i blízké okolí s jeho historií. Nakonec užívá personifikace – řeka je svědkem uzavření manželství.

Následuje pasáž o šťastném manželství a citát, který jsme v poněkud odlišném znění zaznamenali už v jiném projevu (občanský projev č. 5): „Protože tak / jak říká jedno arabské přísloví / manželství je jako tábor karavany na poušti ↓ Nenajdeš tam nic / cos nepřinesl ↓“.

V další části oddávající upozorňuje na společné vlastnosti budoucích manželů. Tato pasáž předpokládá, že mluvčí před obřadem zjistil některá fakta, jež se týkají života

snoubenců. Víme, že jde o známé osobnosti showbusinessu – zpěváka jedné populární kapely. Proto oddávající vyzdvihuje hudební nadání.

V závěru opět nacházíme obvyklou „rodičovskou pasáž“, tentokrát obohacenou o zmínku o přátelích.

Záměrem mluvčího je navodit slavnostní atmosféru a přimět přítomné k zamyšlení. Zároveň chce také upozornit na místo, kde se obřad odehrává. Z projevu je patrná hrdost na to, že si známá osobnost vybrala ke svatebnímu obřadu právě toto místo. V neposlední řadě chce mluvčí cíleně projevít velkou míru empatie – snoubence hned v úvodu svého projevu oslovuje a později hovoří o jejich hudebním nadání. Nejde však o empatii v pravém slova smyslu. Je zcela zřejmé, že až přehnané předstírání empatie je motivováno skutečností, že jde o svatební obřad mediálně známých osob.

Na rovině foneticko-fonologické zaznamenáváme jednu delší pauzu, jež mohla být způsobena nervozitou oddávajícího (dle DVD nahrávky je to zcela patrné – obřadu byli přítomni novináři a také televize). Neobvykle silný přízvuk položil oddávající na slovo druidové.

Oslovení snoubenců bylo již zmíněno výše – jsou osloveni „vážení snoubenci“ a navíc jsou připojena i jejich křestní jména.

3. 2. 13. Občanský projev č. 13

Občanský projev č. 13 patří mezi delší projevy našeho vzorku:

► Vážení snoubenci / dovolte / abych i já vás přivítal jménem obecního úřadu v obřadní síni hradu Rabí ↓ Přišli jste sem dnes / abyste učinili souhlasné / a pro vás oba závazné prohlášení / že spolu vstupujete do manželství ↓ Sami jste došli k názoru / že vaše citové a morální vztahy jsou natolik spolehlivé / že nadešel čas / abyste na nich mohli založit pevné a trvalé životní společenství ↓ ■

Muž a žena mají v manželství stejná práva / ale i stejné povinnosti ↓ Po vstupu do manželského svazku, kdy si dnes slíbíte věnost / pomoc / respekt a důstojnost / budete společně pečovat o své děti a vytvářet harmonické rodinné prostředí / ve kterém bude dobře nejen vám / ale hlavně vašim dětem ↓ Potřeby rodiny zajišťujte společně podle svých možností a majetkových poměrů / o podstatných věcech rozhodujte vždy po zralé úvaze a hlavně společně ↓

Tolik říká zákon ↓ Ale nespokojte se jen s tím ↓ Manželství totiž není jen právním svazkem / ale především svazkem dvou lidí / muže a ženy / ve kterém oba tvoří nerozlučný celek spojený jedním srdcem ↓

Vzájemná láska / která vás přivedla do této obřadní síně je tím hlavním v manželském soužití ↓ Tato láska vás přesvědčí / že jste jeden pro druhého oporou / nikdy se nehradíte / neklamete a že životní úděl jednoho je zároveň i životním údělem toho druhého ↓ Radosti a starosti jednoho z vás se stanou radostmi a starostmi vás obou ↓ Sdílená bolest je totiž poloviční bolest / ale sdílená radost je radost dvojnásobná / na to vždycky pamatujte ↓

Jedním z cílů / které si v manželství obvykle klademe je výchova dítěte ↓ Buďte tedy pane ženichu nejen dobrým manželem své ženě / ale jednou také laskavým a starostlivým otcem svým dětem ↓ Buďte jim vzorem / jako byl váš otec vám / aby k vám vzhlížely tak / jak jste vzhlížel ke svému otci vy ↓ A vy / slečno nevěsto / buďte oporou svému muži / buďte jeho vrbou (*smích – novomanželé se budou jmenovat Vrbovi*) ■ ■ / ale hlavně buďte dobrou a milou matkou svým dětem / mírněte starosti celé rodiny / které se u vás budou sbíhat a s nimiž za vámi všichni budou chodit ↓ Snažte se všem naslouchat / zajímat se o jejich přání a sny ↓ Pak bude vaše rodina šťastná a spokojená ↓

Vážení snoubenci / věřím / že vaše manželství bude šťastné a spokojené / že opravdovou a hlubokou láskou / důvěrou a úctou překonáte všechny nesnáze / které by vám mohl život přichystat ↓ Nezapomínejte ani na své rodiče / na přátelé a známé a uvědomte si / že bez nich by byl váš život prázdný ↓

Mluvčím je muž, kterého tentokrát můžeme charakterizovat poměrně podrobně. Pracovníci matričního úřadu je osloven: „Pane oddávající“. Kromě toho je však ještě předtím snoubencům představen nejen jménem, ale svatebčané se dozvídají i to, jakou funkci má oddávající v obecním úřadě – je místostarostou obce Rabí. Osobní znalost tohoto oddávajícího nám umožňuje další charakteristiku. Oddávajícímu bylo v době realizace projevu necelých 40 let a v běžném životě je učitelem. Ačkoliv víme o osobnosti mluvčího poměrně hodně, nelze říci, že by se nějaká z těchto okolností promítala podstatně do podoby

projevu. Můžeme tedy konstatovat, že osobnost oddávajícího není pro výslednou podobu projevu příliš důležitá.

Mluvčí ve svém projevu zmiňuje i místo, kde je projev realizován – poprvé hned v samém počátku projevu, kdy snoubence vítá v obřadní síni hradu Rábí, později pak zmiňuje obřadní síň ještě jednou: „Vzájemná láska / která vás přivedla do této obřadní síně je tím hlavním v manželském soužití ↓“. Prostředí, v němž se obřad, a tedy i projev odehrává, se však nestává jedním z témat (na rozdíl od projevu č. 12) slavnostní řeči oddávajícího.

Z hlediska tematického mluvčí nejprve vítá snoubence i svatebčany v obřadní síni. Následuje pasáž o manželství, jak je popisuje zákon. Mluvčí znění zákona necituje, pouze je parafrázuje. Parafrázi pak od „vlastního“ projevu striktně oddělí: „Tolik říká zákon ↓“. Dále se věnuje obvyklým tématům – lásce, společné cestě životem a radostem i starostem. Pak přechází k jednomu z cílů manželství, tedy k výchově dětí. Snaží se „radit“ budoucím manželům, jak se v roli manžela / manželky či otce / matky mají chovat. V závěru projevu nacházíme pak obvyklou „rodičovskou pasáž“.

Mluvčí chtěl svým projevem navodit slavnostní atmosféru před samotným aktem oddání. Zároveň jeho záměrem bylo i přimět přítomné k zamyšlení a v neposlední řadě projevit i jistou míru empatie. Oddávající však rozhodně neměl v úmyslu přítomné pobavit. Právě to se mu ale (ačkoliv nezáměrně) podařilo. Zde opět narážíme na připravenost oddávajících. Pokud by před obřadem mluvčí svůj projev alespoň jednou pročetl, nebo pokud by sám projev psal a předem se seznámil se jmény snoubenců, jistě by se vyhl komické situaci. Tím se dostáváme k reakci přítomných posluchačů, kteří ve výše zmíněné situaci reagovali smíchem.

Stylistickou analýzu začneme foneticko-fonologickou rovinou. Na ní zaznamenáváme jednu delší pauzu, jež měla zřejmě oddělit úvodní část projevu od následující pasáže o zákoně, nebo mohla být způsobena delším nádechem mluvčího. Nejdélší pauzu pak nacházíme v místě projevu, kde se objevuje reakce posluchačů. Realizátor projevu vyčkal, až se svatebčané přestanou smát, a teprve pak pokračoval. Z nonverbálního projevu mluvčího poznáváme, že mu důvod smíchu vůbec nedošel. Zachovává zcela kamennou tvář, zřejmě ani netuší, proč jeho projev působil komicky.

Mluvčí užívá dvakrát oslovení „vážení snoubenci“ a jednou oslovuje ženicha a nevěstu zvlášť: „Bud'te tedy pane ženichu nejen dobrým manželem své ženě /“ a „A vy / slečno nevěsto / bud'te oporou svému muži /“.

Výrazné je opět užití abstraktních substantiv (*láska, radosti, strasti, životní úděl...*) a také imperativu u sloves (*bud'te, mírněte, snažte se...*).

3. 2. 14. Občanský projev č. 14

Občanský projev č. 14 patří k delším projevům:

► Vážení snoubenci ↓ dovolte mi / abych vás přivítal ve stašské obřadní síni a svou ústavní důležitostí vám dodal vážnosti v tak důležitý den vašeho života / jako je ten dnešní ↓ Přicházíte dnes do naší obřadní síně s nehlubšími pocity lásky / štěstí / porozumění a oddanosti jeden druhému / abyste před zástupci obecního úřadu ve Stachách / svědky / rodiči a svatebními hosty vyslovili souhlas k uzavření manželství ↓

Dříve než od vás přijmu slavnostní prohlášení / dovolte mi / abych řekl několik slov / které vám pomohou uvědomit si vážnost vašeho rozhodnutí ↓ Jde o velkou změnu ve vašem životě ↓ Stojíte na prahu nového života / svým rozhodnutím do něj f...vykročíte jako manželé ↓ Společná cesta po které nyní půjdete / bude směřovat k vytvoření nejkrásnějšího a nejmilejšího místa na světě ■ vašeho domova ↓ Skutečného domova / ze kterého budete neradi odcházet a o to více se budete těšit až se do něj budete moct zase vrátit ↓

Milujte proto jeden druhého a přistupujte k sobě s úctou a vzájemnou tolerancí / jak manželství vyžaduje ↓ Až opustíte tuto slavnostní síň, odložte slavnostní náladu, sváteční šaty a začnete žít ↓ Avšak nikdy neodkládejte laskavé chování jednoho k druhému / buďte k sobě milí a pozorní ↓

Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete své největší bohatství a své životní štěstí / ideály a touhy ↓ Štěstí nelze zachytit / ale většinou je na dosah dostižení pokud bude mezi vámi panovat láska a tolerance ↓ Štěstí a lásku si nelze koupit / jejich hodnotu nelze srovnat s ničím na světě ↓ Láska která vás přivedla k dnešnímu obřadu není zárukou vašeho manželského štěstí ↓ K té patří oboustranná věrnost / úcta a umění naslouchat názoru svého partnera ↓ Vytrvalost snášet dobré i zlé / které život přináší ↓ Vždyť milovat to neznamená jenom mít rád / ale milovat je věřit / milovat je opustit a vrátit se / milovat je být oddaný duší i srdcem ↓ Naučte se mít rád jeden druhého i s jeho chybami a nedostatky ↓ Nezapomeňte / že každý máme nejen dobré vlastnosti ale i stíny ve své povaze / ty pomáhejte nejen odstraňovat ale i chápat ↓

V životě ale nejsou jen chvíle slavnostní / jsou i chvíle těžké ↓ Teprve v okamžicích rozdílných názorů poznáte jak pevný je váš vztah ↓ Povedete-li manželství cestami porozumění / dokážete překonat všechny překážky / které vám život připraví ↓ Snažte se žít tak / aby i vaši rodiče měli radost / oni vám totiž dali život a učinili pro vás toho tolik / že dnes zde můžete stát ↓

Pragmatickou analýzu začneme charakteristikou osobnosti oddávajícího. Pracovnice matričního úřadu ve svém úvodním slově oddávajícího představuje nejen snoubencům, ale i přítomným svatebčanům. Dozvídáme se tedy, jak se realizátor tohoto projevu jmenuje, víme také, že působí jako starosta obce Stachy. Je dále matrikářkou osloven: „Pane starosto“. Kromě několika údajů o oddávajícím představí matrikářka ve svém úvodním projevu i snoubence, svědky a sebe.

Obřad je realizován v obřadní síni, jež je zmíněna hned v úvodu samotného projevu. Nadále se mluvčí již prostoru nevěnuje.

Tematicky zmíníme úvodní přivítání. Projev pokračuje obvyklými klišé: „Přicházíte dnes do naší obřadní síně s nehlubšími pocity lásky / štěstí / porozumění a oddanosti jeden druhému /“. Oddávající opět užívá několika slovních spojení, jež jsou charakteristická pro svatební projevy – společná cesta životem, skutečný domov apod. Dalším tématem je pak laskavé chování jednoho ke druhému. Toto téma je poněkud zvláště propojeno s tématem slavnostního okamžiku: „Až opustíte tuto slavnostní síň, odložíte slavnostní náladu, sváteční šaty a začnete žít ↓ Avšak nikdy neodkládejte laskavé chování jednoho k druhému /“. Zdůrazňuje tím, že svatbou vše nekončí, že by se ženich a nevěsta měli snažit udržet slušný vztah a zůstat jeden ke druhému ohleduplní i nadále – implikuje, že svatba není „pojistkou“, po níž může každý už své chování změnit. V další části projevu pak nalezneme výpověď o životním štěstí a ideálech (vyskytuje se např. i v projevu č. 1): „Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete své největší bohatství a své životní štěstí / ideály a touhy ↓“. Následuje několik vět o tom, že každý člověk má nějaké nedostatky (opět známo např. z projevu č. 6) a v závěru projevu přichází „rodičovská pasáž“. Vzhledem k tomu, oba snoubence osobně známe, víme, že právě zde si měl oddávající před obřadem zjistit alespoň rámcově rodinné poměry snoubenců – o laskavé péči rodičů v případě jednoho z nich opravdu nemůžeme hovořit. Tím se opět dotýkáme problematiky informovanosti oddávajících. Kdyby mluvčí věnoval čas zjištění několika základních informací, nemuselo by dojít často k trapným situacím. Snoubenci navíc rozhodně v době realizace tohoto projevu „nesměřovali k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě – společného domova“. V obřadní síni byl totiž přítomen i jejich pětiletý syn, takže domov již dávno vytvořili.

Záměrem oddávajícího bylo dodat slavnostnímu obřadu vážnosti. Sám poukazuje na svou přítomnost hned v úvodní části projevu: „Vážení snoubenci ↓ dovolte mi / abych vás přivítal ve stašské obřadní síni a svou ústavní důležitostí vám dodal vážnosti v tak důležitý den vašeho života / jako je ten dnešní ↓“. Dále chtěl přimět přítomné k zamyšlení a uvědomění si vážnosti celého obřadu: „abych řekl několik slov / které vám pomohou uvědomit si vážnost vašeho rozhodnutí ↓“.

Na foneticko-fonologické rovině si všimneme pouze jedné „delší pauzy“ ve střední části projevu. Mluvčí prodloužil pauzu zřejmě proto, aby položil zvláštní důraz na slovní spojení, jež následuje po pauze: „vašeho domova“. Dalším jevem, který bychom měli zmínit, je zbytečná autokorekce: „Stojíte na prahu nového života / svým rozhodnutím do něj f...vykročíte jako manželé ↓“. Oddávající chtěl zřejmě říci sloveso *vkročíte*, ovšem na poslední chvíli změnil toto sloveso na *vykročíte*. V prvním případě by dodržel pravidla ortoepie, kdyby na začátku slova vyslovil *f*, ovšem tím, že nakonec vyslovil jiné sloveso, se zdá, že udělal chybu..

Morfologická rovina je opět charakteristická hojným užitím abstraktních substantiv (*lásky, štěstí, porozumění, oddanost* apod.), ale také užitím imperativu u sloves (*uvědomte si, nezapomeňte, snažte se* apod.). Snoubenci jsou osloveni pouze jednou, hned v úvodu projevu: „Vážení snoubenci ↓“.

2. 3. 15. Občanský projev č. 15

Občanský projev č. 15 je poslední analyzovanou ukázkou civilních sňatků:

►Děkuji vám /

Vážení snoubenci / svědci / rodiče / přátelé ↓ dovolu mi / abych vás dnes přivítal v této obřadní síni a vyjádřil tak radost / že jste si pro svůj významný den vybrali právě naši radnici ↓ Ta bude svědkem dnešního obřadu a možná se sem jednou vrátíte / abyste si vzpomněli na dnešní krásný den ↓

Dnes vážení snoubenci / spojujete své životy / vstupujete do manželství a zakládáte tak svou vlastní mladou rodinu ↓ Vaše společná práce i snaha směřují k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho společného domova ↓ Nejpevnějším základem domova však nejsou finance / vysoká konta a drahé vybavení / je to úcta / důvěra / a láska ↓

Váš život bude klidný a radostný / budete-li mít stále na paměti / že vedle vás žije člověk / na kterého se můžete za všech okolností spolehnout ↓

Nedopusťte / abyste někdy zapomněli na čestné ohleduplné a laskavé chování jednoho k druhému / jako by ho v běžném životě nebylo třeba ↓ Nedopusťte aby se mezi vás vkradla nedorozumění / která jsou mračny vašeho prosvětleného vztahu ↓ A kdyby se někdy nad vaším domovem snad zatáhlo a nebyla vidět modrá obloha / vzpomeňte si společně nebo každý zvlášť na dnešní den / na vaše štěstí / lásku a naději / se kterou jste do manželství vstupovali / mračna odežeňte a mějte svůj vztah zase za slunce svého života ↓

Bud'te k sobě ohleduplní / pozorní / a nezapomeňte / že laskavost není jen pro společenské místnosti / zdvořilost není jen pro hosty / ale především má být samozřejmostí v rodině ↓ Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete dnešním dnem svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou důvěru a životní plány ↓

Mluvčím je muž, jenž je matrikářkou v jejím úvodním přivítání osloven „pane oddávající“. Nedožíváme se tedy o něm nic bližšího. Nedokážeme odhadnout ani jeho věk, protože máme k dispozici pouze zvukový záznam.

Prostor, ve kterém je projev realizován, se do textu promítá především v úvodní části. Oddávající zmiňuje, že je poctěn výběrem místa k obřadu. „Jejich“ radnice se tak stane svědkem slavnostního aktu oddání. Mluvčí vyjadřuje i přání, aby se do těchto prostor snoubenci někdy vrátili a vzpomněli si na dnešní den.

Tematicky se projev č. 15 v mnohém podobá předchozím projevům – setkáváme se s přivítáním snoubenců v obřadní síni, s tématem vytvoření společného domova, spolehnutí se jeden na druhého, ale oddávající také hovoří o chování jednoho k druhému, problémech, které v manželství mohou nastat, a o ohleduplnosti a toleranci. Pokud jde o výrazy, jichž mluvčí využívá, nalezneme i v tomto projevu mnohá klišé: „spojujete své životy“, „laskavost není jen pro společenské místnosti / zdvořilost není jen pro hosty / ale především má být samozřejmostí v rodině“ ↓ **nebo** „Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete dnešním dnem svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou

důvěru a životní plány ↓“ (tato věta zazněla již v několika předchozích projevech – např. č. 1 a 14).

Záměrem mluvčího bylo opět přimět přítomné k zamyšlení, navodit slavnostní atmosféru a také dodat obřadu vážnosti.

3. 3. Obecný úvod k analýzám církevních projevů

Stejně jako u analýzy občanských projevů, také při rozboru projevů církevních se zabýváme každým projevem zvlášť. Jak již bylo řečeno, analyzujeme pouze projev oddávajícího, tedy zcela vynecháváme tu část, která je ceremoniální (její forma je většinou silně podobná).

Všechny analýzy začínají úsekem textu, jenž bude předmětem našeho zkoumání. Zde narážíme na problematiku odlišení projevu od ceremoniálu. Kněz ke snoubencům zpravidla promlouvá hned v úvodu slavnostní mše (někdy je tato promluva jedinou známkou toho, že jde o mši svatební – např. u církevního projevu č. 2). Později místo kázání vede oddávající kněz ke snoubencům řeč, kterou můžeme považovat za slavnostní projev (to, co analyzujeme).

Nejdříve provádíme pragmatickou analýzu, která začíná stručnou charakteristikou oddávajícího (pokud nám to nashromážděný materiál umožňuje). Dále se zabýváme okolnostmi vzniku textu. V případě slavnostních projevů na církevních svatbách můžeme říci, že produktor je totožný s realizátorem projevu. Rozdíl mezi občanskými a církevními projevy nacházíme také v tištěné předloze. Jak jsme měli možnost zjistit, všechny zkoumané občanské projevy měly i písemnou podobu (realizátoři projevy čtou). Naopak projevy církevní často tištěnou podobu nemají. V případě některých projevů měl kněz napsány nějaké body, ovšem o projev se nejednalo – šlo pouze o jakési poznámky, jichž pak využil při konečné formulaci projevu. Můžeme tedy říci, že církevní projevy jsou realizovány bez písemné opory. To ovšem neznamená, že by písemná verze projevu neexistovala. Oddávající kněz může nejprve vytvořit projev v písemné podobě, následně se jej naučit z paměti a přednést při obřadu. Rozhodně nelze hovořit o projevech nepřipravených.

Místo, kde je text pronášen, nehraje v případě církevních projevů velkou roli. V několika ukázkách sice zaznamenáme zmínku o prostoru, v němž se obřad odehrává, ovšem nikdy se prostředí nestane jedním z témat projevu (jako tomu je u některých projevů občanských), už proto, že jde o kostel či kapli, který snoubenci povětšinou běžně navštěvují.

Dále se snažíme analyzovat záměr mluvčího. Hlavním záměrem je samozřejmě snoubence oddat, ale všechny naše ukázky mají také společný záměr připomenout snoubencům to, že jsou součástí nějaké komunity (církve), která je připravena jim v manželství pomoci, na kterou se mohou obrátit a požádat ji o pomoc. V některých projevech pak nalezneme zdůrazňování faktu, že manželství je plánem Božím (tedy ne plánem snoubenců). Oddávající chtěli také přimět přítomné k zamyšlení se nad svým vztahem k Bohu

i k ostatním v církvi. Někteří kněží také reagovali na slova, jež projevu předcházela (čtení z Bible). Snaha navodit slavnostní atmosféru se projevuje jen u několika kněží (na rozdíl od oddávajících při občanských obřadech).

V několika případech můžeme i u církevních slavnostních projevů na svatbách analyzovat reakci adresátů. Kde to bude možné, tam ji provádíme.

Následuje analýza témat, jimiž se oddávající kněží ve svých projevech zabývají. Všímáme si různorodosti těchto témat (na rozdíl od tematiky projevů při občanských sňatcích, kdy se opakují stále dokola tatáž témata) a pokoušíme se je nějakým způsobem roztrdit do několika skupin. Jedním z motivů, který se v církevních projevech opakuje, je zdůrazňování podpory – ze strany přítomných svatebčanů, kněze a zejména podpory od Boha.

Stylistickou analýzu provádíme stejně jako u projevů občanských po jednotlivých rovinách. Také všechny církevní slavnostní projevy na svatbách můžeme zařadit ke stylu úřednímu (na pomezí administrativního a uměleckého stylu) – nezohledňuje styl náboženský jako samostatný funkční styl. Zaznamenáváme opět výrazně estetizující prvky (např. citace z Bible, jež mají ovšem i jinou funkci než estetizující – přimět k zamyšlení nad Bohem a svým vztahem k němu), ovšem nemůžeme jednoznačně hovořit o funkci estetické.

3. 4. Rozbory církevních projevů

3. 4. 1. Církevní projev č. 1

► Tak jsme zpívali píseň Toto je den, který dal nám pán, radujme se v něm / ale ono to dnešní radování je tak trošku se smutkem / že jo ↑ co ↑ protože rodiče to taky někdy těžko nesou / protože je to tak / že si řeknou / on nebo ona nám odchází / a já taky moc rád nejsem ↓ protože ty nám tady bereš ženu / která nám tady hodně hodně pomohla ↓

Tak se budeme modlit / aby se nám zase vrátila / že jo ↑

Ale to je věc boží ↓ My bysme byli rádi / kdybys s manželem přišla sem / ale co se dá dělat / proti pánu bohu nic nezmůžem ↓

Nerozmysleli jste si to ↑ (*smích*)

Takže dneska se radujeme z vaší lásky / jak už jsme slyšeli z vašich projevů / nabízím vám svou pomoc / svou modlitbu ↓

My všichni / kteří jsme zde vám přejeme to nejlepší / protože bůh ví / co je to nejlepší ↓ a on to také dá / přátelé / tohleto rozpoznat ■ to je veliké umění ↓ a to se nám mnohdy nedaří ↓

Já vám tedy hned v úvodu přeji / abyste porozuměli tomu / jak k vám bůh bude promlouvat / jak vás bude vést / ačkoliv některé věci jsou krásné / dobré / a příjemné / některé méně příjemné / a že člověk má chyby / se kterými se často těžko srovnáme ↓

Abyste neočekávali jeden od druhého to co není možné / abyste poznali hranice ↓ Jeden má hranice v možnostech takové / druhý zas takové ↓ Musíte prosit pána / aby vás učil milovat toho druhého takového / jaký ve skutečnosti je ↓

Další důležitá věc / která by tedy neměla vyvstat / to je takové to soupeření ↓ Ale to vy sami dobře znáte / a víte / že je zbytečné ↓ Buďte vděční bohu / že máte jeden druhého a mějte se ve vzájemné úctě ↓

Oddávajícím je starší kněz katolické církve, o němž však nevíme nic bližšího. Se snoubenci, respektive s nevěstou, se zná zřejmě již dlouho. Je to patrné ze samotného projevu: „protože ty nám tady bereš ženu / která nám tady hodně hodně pomohla ↓“.

Místo, kde je projev realizován, se do textu nijak nepromítá. Kněz je nezmiňuje ani v úvodu ceremoniálu (v některých církevních projevech mluví oddávající kněz o „našem“ kostele).

V pragmatické analýze budeme pokračovat nastíněním témat, jež kněz ve svém projevu užívá. V úvodní části projevu reaguje na píseň, kterou svatebčané i snoubenci právě dozpívali. Odkazuje k jejímu názvu a navazuje na něj: „Toto je den, který dal nám pán, radujme se v něm / ale ono to dnešní radování je tak trošku se smutkem / že jo ↑“. Dále hovoří o tom, že den svatební není jen dnem radosti, ale také loučením s rodinou. Rodinou myslí metaforicky i církevní společnost, v níž se nevěsta do té doby výrazně angažovala (svatbou o ni jejich církevní komunita přijde –

stěhuje se do vzdáleného místa). Následuje pasáž, v níž kněz snoubence ujišťuje, že všichni přítomní jim budou v manželství pomáhat a podporovat je. Zdůrazňuje, že manželství není jen záležitostí jich dvou, ale je součástí celé církve. A ta jim nabízí svou pomoc. V závěru projevu hovoří kněz o tom, čeho by se měli v manželství vyvarovat.

O záměru oddávajícího jsme již hovořili v obecnějším úvodu. V případě církevního projevu č. 1 bychom ještě mohli dodat, že záměrem mluvčího bylo přítomné pobavit: „Nerozmysleli jste si to ↑ (*smích*)“: Snaží se tak reagovat na fakt, že se novomanželé budou stěhovat daleko. Otázkou, zda si to nerozmysleli, vyvolá u svatebčanů i u snoubenců smích, protože je vlastně dvojznačná – reflektuje i otázku: „Nerozmysleli jste si svatbu?“

Kromě smíchu, jenž je projevem reakce adresátů, nacházíme i jiné reakce přítomných. Mluvčí užívá kontaktních otázek *že jo, co*. Na ně svatebčané pokyvují hlavami a usmívají se (projevují souhlas).

Na foneticko-fonologické rovině si všimneme nejprve delší pauzy. Ta je umístěna přibližně uprostřed textu a byla zřejmě způsobena hledáním vhodné formulace. Kněz se pravděpodobně zamyslel nad tím, co chtěl snoubencům říci, a proto udělal delší pauzu v místě, kde bychom ji za normálních okolností nečekali. Dalším prvkem je hovorový tvar zájmena toto: „tohleto“. Nespisovného tvaru užil oddávající i v případě slovesného tvaru *my bychom byli rádi*: „↓ My bysme byli rádi“

Rovinu morfologickou začneme charakteristikou frekvence slovních druhů. Za povšimnutí stojí, že mluvčí tohoto projevu užívá velmi často zájmen – „to dnešní radování“, „Takže dneska se radujeme z vaší lásky / jak už jsme slyšeli z vašich projevů / nabízím vám svou pomoc / svou modlitbu ↓“. Zvýšené užívání zájmen ukazuje na míru připravenosti projevu. Většina církevních projevů má totiž blíže k nepřipravenému projevu, jenž je charakteristický pro běžnou komunikaci. Naopak projevy při občanských sňatcích jsou striktně připravené. Projevy církevní bychom tedy mohli charakterizovat jako polopřipravené. Míra užití zájmen naše tvrzení dokazuje – nadužívání zájmen je typické pro běžnou komunikaci.

Zvláštností je, že kněz ve svém projevu snoubence neoslovuje. Užije sice oslovení *přátelé*, jež však můžeme chápat jako oslovení všech přítomných svatebčanů. Konkrétně ke snoubencům se přímo neobrací. Ti jsou oslovováni v jiných částech obřadu křestními jmény a oddávající kněz jim tyká (charakteristické pro všechny naše ukázky církevních projevů na svatbách a pro celou církevní komunikaci).

Na rovině syntaktické se setkáváme s opakováním: „která nám tady hodně hodně pomohla ↓“. Opakování je zde motivováno emocionálně. Dalším specifíkem v syntaxi tohoto mluvčího

jsou kontaktové výrazy: „že jo ↑ co ↑“ spojené se stoupavou intonací. Kontaktového výrazu užije mluvčí celkem dvakrát. Zřejmě potřeboval ve svém projevu vyjádření zpětné vazby.

3. 4. 2. Církevní projev č. 2

V případě tohoto církevního svatebního ceremoniálu došlo k situaci, že kněz ke snoubencům vůbec nepromlouval. Ukázka tedy žádný projev neobsahuje. Že jde o svatbu se dozvídáme pouze v úvodu obřadu, kdy kněz oslovuje snoubence. Později, když přistoupí k samotnému aktu oddání, oslovuje je znovu, a to křestními jmény, a tyká jim. Tuto ukázkou jsme zařadili pro demonstraci toho, že někteří oddávající kněží slavnostní projev vůbec nemají.

3. 4. 3. Církevní projev č. 3

► Já vás všechny vítám tedy v tom našem kostele / a především vás / ■ X / a Y / Přicházíte / abyste tady před oltářem řekli své ano / sobě navzájem / jeden druhému ↓

Za chvíličku budete slibovat jeden druhému lásku / úctu / a věrnost / na celý život ↓

Přicházíte / abyste si právě tohle řekli na tomto místě ↓ Abyste si k tomu vyprosili boží požehnání / a samozřejmě vítám i vás ostatní / svědky / rodiče / a všechny známé ↓ Vy přicházíte / abyste je právě v tomto kroku podpořili /

My teď / na začátku máme chvíličku ticha ↓ Chvíličku ticha / ve které by se každý z nás měl zamyslet nad tím / co je schopen nabídnout k tomu aby to jejich manželství bylo šťastné ↓ Udělte to teď ↓ Jak já konkrétně / co já konkrétně / čím já konkrétně můžu přispět k tomu / aby oni v tom manželství byli šťastní ↓

A vy dva se zamyslete nad tím / s čím já vstupuji do toho společného manželství / čeho jsem ochoten / nebo ochotna se vzdát / aby nám to vydrželo / abychom to manželství prožívali šťastně ↓

Pragmatickou analýzu začneme charakteristikou oddávajícího kněze. Je jím muž ve věku kolem 50 let a je knězem katolické církve.

Svůj projev začíná oslovením všech přítomných. Vítá je v kostele, zvláště oslovuje ženicha a nevěstu. Zmiňuje prostor, ve kterém se obřad bude odehrávat: „Já vás všechny vítám tedy v tom našem kostele / a především vás / ■ X / a Y / Přicházíte / abyste tady před oltářem řekli své ano / sobě navzájem / jeden druhému ↓“. Prostředí pak zmiňuje ještě jednou: „Přicházíte / abyste si právě tohle řekli na tomto místě ↓“. Mluvčí využívá prostoru, aby zdůraznil svátečnost a důležitost okamžiku – chce, aby si snoubenci uvědomili, proč si vybrali právě církevní obřad, a proč tedy jsou v kostele: „Abyste si k tomu vyprosili boží požehnání“.

Po přivítání snoubenců a slovech o prostoru kostela vítá oddávající kněz také ostatní svatebčany – svědky, rodiče a známé. Zdůrazňuje jejich úlohu: „Vy přicházíte / abyste je právě v tomto kroku podpořili /“. Následuje pobídnutí k zamyšlení se nad manželstvím. Kněz vybízí k zamyšlení nejen snoubence, ale všechny přítomné, kteří mohou mladému páru pomoci ke šťastnému manželství.

Záměrem mluvčího bylo poměrně jednoznačně přimět přítomné k zamyšlení. Přímo je k tomu ve svém projevu vybízí. Chce, aby si uvědomili vážnost svého počínání a uvědomili si také svůj vzájemný vztah (a to nejen vztah snoubenců k sobě, ale i vztah ostatních svatebčanů ke snoubencům). V církevních projevech obecně můžeme říci, že záměrem mluvčího není v první řadě navození slavnostní atmosféry (na rozdíl od projevů občanských).

V případě církevního projevu č. 3 nemůžeme nijak charakterizovat účinek na adresáta.

Stylistickou rovinu začneme charakteristikou foneticko-fonologické roviny. Oddávající kněz udělal ve svém projevu jednu delší pauzu, a to hned v úvodní části projevu. Tato pauza je umístěna před oslovením snoubenců. Kněz chtěl zřejmě delší pauzou položit důraz na jejich jména, na oslovení, a ukázat tak, že jsou pro něj důležití (citové zaujetí). V tomto případě na rozdíl od projevů občanských není citové zaujetí kněze pro snoubence nijak předstírané.

Zajímavostí na rovině morfologické, kromě již zmiňovaného oslovení (snoubenci jsou při církevních obřadech oslovováni křestními jmény), je užití deminutiva *chvilíčka*. V žádném jiném případě kněz deminutiva neužívá, ale toto slovo se v textu vyskytuje celkem třikrát. Je možné, že jde o oblíbené slovo oddávajícího, které rád užívá i v běžné komunikaci místo citově nezabarveného slova *chvíle*. Charakteristické je i častější užití ukazovacích zájmen, na něž jsme upozorňovali již v předchozí analýze (církevní projev č. 2): „v tom našem kostele“ nebo „abyste si právě tohle řekli na tomto místě“.

Syntaktickou rovinu bychom chtěli analyzovat zejména v oblasti opakování. Oddávající často užívá této modifikace: „My teď / na začátku máme chvilíčku ticha ↓ Chvilíčku ticha“, „Jak já konkrétně / co já konkrétně / čím já konkrétně můžu přispět k tomu /“. V prvním případě jde dokonce o opakování dvou slov. Je motivováno zřejmě snahou položit na daný obrat důraz.

3. 4. 4. Církevní projev č. 4

► Dámy a pánové / vážení hosté / milá rodino / dovolte abych vám představil dnešní pár / kterému patří dnešní den / a od dnešního dne také každý další / dovolte abych vám všem představil slečnu Y / a pana X ↓

Modleme se ↓

Z tvé vůle / bože je manželství veliká svátost / neboť je znamením tajného vztahu mezi Kristem a církví ↓ Dej ať služebníci Y a X tuto svátost s vírou přijmou ↓ Prosíme o to skrze Krista / našeho pána ↑

Já mám možnost / a také výsadu / říci vám několik slov / které by vás měly provázet na celou tu dlouhou cestu která je před vámi / a na úvod bych chtěl říct / že to je / pro mě samozřejmě potěšení / radost / a výsada vidět vás tady společně / a mít možnost zrovna já vám něco říct / protože my se známe už spoustu let / já Y znám už ■ deset let myslím / a s X se známe už čtyry ↑ a za ty roky jsem mohl poznat / že máte upřímné srdce / a že jste ochotni a připraveni uznat své chyby / že jste připraveni najít svoji cestu / a to jsou ty nejlepší předpoklady / které může člověk mít ↓ Když vstupuje do takového závazku / jako je manželství ↓

Manželství je totiž něco krásného / někdy se ptáme proč ještě potřebujeme lásku a vztah mezi dvěma lidmi / proč se zdržovat něčím tak úředním jako je slib nebo podpis nebo něco podobného / vy víte / že to není to nejdůležitější / že nejdůležitější není matrika ani nové jméno ↑ To nejdůležitější je / že tím podpisem stvrzujeme svoje rozhodnutí / že jsme ochotni připraveni podstoupit všechno co nás čeká / společně s tím druhým / ve prospěch toho druhého / pro toho druhého / což není / vždycky / snadný úkol / a ten cíl někdy se může zdát velmi vzdálený ↓

Právě proto / věříme tomu že / vztah mezi dvěma lidmi / kde láska je tím centrem / tím nejdůležitějším / že je k němu třeba přidat ještě ten slib manželský / což už dnes v dnešní době není zcela populární / a dodržované / ale přesto je to slib kdy já slibuji že vše co mám dávám k dispozici tomu druhému / je to také taková smlouva / i když to zní příliš technicky pro něco takového jako je manželství / ale přesto manželství je smlouva tedy vše / co mám co budu mít a co kdy budu moci / už nepatří jen mně / ale mám jakéhosi partnera / jakéhosi spolusouputníka / který se mnou vlastní vše co mám / a ten koláč / ať už je sebevětší / ten se vždycky musí rozdělit napůl ↓

Právě do takového stádia jste dospěli / tím podpisem stvrzujete své rozhodnutí a říkáte ano Y / ano X / jsem ochotný nebo ochotná / udělat vše co bude v mých silách / Abych zajistil tvoje štěstí ↓ Samozřejmě ten úkol se může stát někdy příliš těžký ale my to máme trochu lehčí / protože máme sílu / ze které můžeme čerpat / máme útočiště kam můžeme utéct / máme místo / kde si můžeme vystěžovat / komu říct všechny ty chyby / které ten druhý má / my to máme o něco výhodnější a snadnější / protože věříme že bůh který nás který nás vidí / a který se stává součástí toho vztahu ↓

Ale samozřejmě základem toho manželství je láska / která si klade ty největší cíle / láska láska se nedívá na překážky / láska někdy přijde tam / kde ji nikdo nečeká / láska je největší síla ve vesmíru / není nic silnějšího a nic většího na co se dá spolehnout než láska ↓ Já vám na závěr přečtu pár veršů / které máme v Bibli / které nám nechal apoštol Pavel v knize Korintským ve třinácté kapitole má napsáno / kdybych mluvil jazyky libými andělům / a kdybych uměl prorocství a rozuměl všem tajemstvím a veškerému poznání / a kdybych měl všechnu víru tak že bych i hory přenášel / ale neměl bych lásku / nejsem nic ↓ A kdybych všechn svůj majetek vynaložil na krmení chudých / a kdybych vydal své tělo ke spálení ale neměl bych lásku / nic mi to neprospěje ↓ Láska je trpělivá / je dobrotivá / láska nezávidí / láska se nevychloubá ani nenadýmá / nechová se nepatřičně / nehledá

svůj prospěch / nedá se vyvrátit a nemyslí na nic zlého / Neraduje se z nepravosti / ale raduje se s pravdou / všechno snáší / všemu věří / ve vše doufá / všechno vydrží ↓ Láska nikdy neselhává ↓■

Ten závěr je / takový ■ o lásce jako o takovém naivním citu / který všemu věří / ve vše doufá / tak samozřejmě to znamená něco hlubšího / znamená to / že láska očekává / něco dobrého a očekává že láska vždy zvítězí ↓ co tedy můžu očekávat od toho druhého / že tu lásku / tu moji lásku / bude opětovat zpět ↓

A myslím si / že nebudu mluvit jenom sám za sebe / ale že budu mluvit i za všechny příbuzné / za vaše nejbližší a za vaše přátele a popřeju vám to nejlepší co / my můžeme vůbec přát ↓ Aby boží požehnání s vámi bylo / abyste vytrvali a vydrželi / a aby láska / kdyby náhodou se někdy stalo / že by byla zaprášena tak abyste ji oprášili a pozvedli ji na ten základ / na kterém dnes stavíte toto manželství ↓

Chtěl bych za nás za všechny tady slíbit naši podporu / slíbit naši ochotu vám pomoci / že uděláme všechno / čeho budeme schopni a chce vám říct / že vás máme rádi / a přejeme vám jen to nej nej ↓

Oddávajícím je duchovní církve *Světlo života*. Jde o muže, jemuž je kolem 40 let. Se všemi příslušníky církve (tedy i s ženichem a nevěstou) si tyká, má k nim velmi blízký vztah, což je patrné ze samotného projevu: „protože my se známe už spoustu let / já Y znám už ■ deset let myslím / a s X se známe už čtyry ↑“.

O místě, kde se celý obřad odehrává, se oddávající nezmiňuje.

Pokud bychom měli souhrnně charakterizovat tematické zaměření projevu, lze říci, že jde o projev tematicky velmi bohatý. V úvodu vítá mluvčí všechny přítomné a jmenovitě představuje snoubence. Následně hovoří o manželství jako o tajném vztahu mezi Kristem a církví. Obrací se k Bohu s prosbou, aby snoubencům požehnal. Poté hovoří o tom, že je potěšen možností promluvit na tak slavné události, jako je svatba právě těchto snoubenců (setkáváme se se zdůrazněním slavnostní atmosféry, to je většinou u církevních obřadů oslabeno, na rozdíl od obřadů občanských). Zmiňuje také to, jak dlouho se se snoubenci zná, a vyjadřuje svůj osobní vztah k nim: „a za ty roky jsem mohl poznat / že máte upřímné srdce“. Manželství označuje oddávající jako *závazek*, ale také jako *něco krásného*. Následuje pasáž o tom, jak je v současné době vnímáno manželství (jako přežitek), ale i o tom, jak vnímají zřejmě manželství snoubenci (a možná i on samotný). Hovoří o možnosti mít někoho po svém boku a také o tom, že v případě problémů se mají budoucí manželé kam obrátit, za kým přijít (myslí tím církevní společenství). Ve druhé polovině projevu hovoří o vzájemné lásce a využívá citátu: „kdybych mluvil jazyky libými andělům / a kdybych uměl proroctví a rozuměl Všem tajemstvím a veškerému poznání / a kdybych měl všechnu víru tak že bych i hory přenášel / ale neměl bych lásku / nejsem nic ↓ A kdybych všechn svůj majetek vynaložil na krmení chudých / a kdybych vydal své tělo ke spálení ale neměl bych lásku / nic mi to neprospěje ↓ Láska je trpělivá / je dobrotivá / láska nezávidí / láska se nevychloubá ani nenadýmá / nechová se nepatřičně / nehledá svůj prospěch / nedá se vyvrátit a nemyslí na nic zlého / Neraduje se z nepravosti / ale raduje se s pravdou / všechno snáší / všemu věří / ve vše doufá / všechno vydrží ↓ Láska nikdy neselhává ↓■“. Citát ve svém projevu uvede, zřetelně jej odlišil a jmenoval i

zdroj citátu („apoštol Pavel v knize Korintským ve třinácté kapitole“). Na citaci pak volně navazuje popisem lásky. V samotném závěru celého projevu přeje budoucím manželům vše nejlepší v manželství nejen za sebe, ale i za všechny přítomné. Zároveň snoubencům slibuje podporu všech přítomných a vyjadřuje vztah k nim („že vás máme rádi“).

V případě církevního projevu č. 4 bychom mohli říci, že jde o nejosobnější projev z námi analyzovaného vzorku. Je zcela zřejmé, že oddávající má k ženichovi i nevěstě velmi úzký osobní vztah, je jejich přítelem a vyjadřuje zcela nefalšovanou radost z toho, že může být u tak významného kroku, jakým je pro ně manželství.

Záměrem mluvčího jistě bylo navodit slavnostní atmosféru před samotným aktem oddání. Můžeme však říci, že chtěl také vyjádřit svůj osobní vztah k snoubencům. Měl také v úmyslu vyjádřit jim podporu.

Na foneticko-fonologické rovině zmíníme 3 delší pauzy. První je vložena doprostřed věty – oddávající vzpomíná, kolik let už nevěstu zná. Je tedy způsobena rozvzpomínáním se. Druhá odděluje citaci od projevu a třetí se nachází v místě, kdy mluvčí komentuje citát a snaží se zřejmě najít nejvhodnější slova.

Mluvčí užil také zvláštní intonace: „vy víte / že to není to nejdůležitější / že nejdůležitější není matrika ani nové jméno ↑“. Zde bychom očekávali antikadenci pokračovací, nalezneme ovšem stoupavou intonaci charakteristickou pro otázku.

V církevním projevu č. 4 nalezneme také odchylku od ortoepie: „láska někdy příde tam / kde ji nikdo nečeká“.

Na rovině lexikální bychom chtěli zmínit několik zajímavostí ve slovní zásobě. Jednak je to užití slova *spolusouputník*. Jde o jakýsi okazionalismus v mluvě oddávajícího – klasickou složeninu modelu *spolu* + *někdo*. Ovšem význam slova *spolu* je obsažen již v *sou-*, prostředek *spolu* je tedy redundantní. Slovo mohlo vzniknout také spojením dvou slov, z nichž chtěl oddávající užít pouze jedno. Je ovšem možné, že toto slovo patří do aktivní slovní zásoby mluvčího. Kromě tohoto slova nalézáme v projevu ještě jedno zvláštní slovo – *vystěžovat si*. V samotném závěru pak mluvčí užije výrazu *nej nej* – tedy jakési hovorové formy přání všeho nejlepšího.

Syntaktická rovina tohoto projevu stojí také za povšimnutí. Mluvčí v jednom případě užije neukončené výpovědi: „bůh který nás který nás vidí / a který se stává součástí toho vztahu ↓“. V souvětí nacházíme tři věty, přičemž v první větě postrádáme predikát (bůh, ...).

Opět se setkáváme s opakováním: „Ale samozřejmě základem toho manželství je láska / která si klade ty největší cíle / láska láska se nedívá na překážky /“.

Opakování zde plní zdůrazňovací funkci. Další zvláštností je pak subjektivní slovosled:
„Aby boží požehnání s vámi bylo“.

3. 4. 5. Církevní projev č. 5

► Dámy a pánové / milí hosté / vážení přátelé / dovoluji vám abych vás přivítal v dnešní krásný / a pro někoho nejkrásnější den / a dovoluji vám / abych vám představil Ženicha / nevěstu a svědky ↓ Ženich pan X / slečna / zatím / Y / svědek ženicha pan B / a svědkyně nevěsty paní A ↓ ■ Prosím / posadte se / kromě vás dvou / ■■■
Ať si vás máme možnost prohlédnout / ■ takhle vypadají ↓

Dnešní den se zapíše do vašich životů jako nesmazatelná událost / protože je to právě ten den / kdy jste se rozhodli jeden s druhým sdílet dobré i zlé / sdílet to / co vám život přinese / sdílet všechno / co vás potká ↓

Manželství je samozřejmě něco moc krásného / někdy si říkáme proč vlastně ještě potřebujeme vztah mezi dvěma lidmi / proč se zdržovat něčím tak úředním jako je slib nebo podpis nebo něco podobného / vy víte / že to není to nejdůležitější / že nejdůležitější není matrika ↓ To nejdůležitější je / že tím podpisem stvrzujeme to svoje rozhodnutí / že jsme ochotni připraveni podstoupit všechno co nás čeká / společně s tím druhým / pro toho druhého / což není / vždycky snadný úkol / a ten cíl někdy se může zdát velmi těžký a dokonce až nesplnitelný ↓ Jste tady protože chcete aby váš vztah trval / aby se zlepšoval a zdokonaloval / protože věříte / že manželství je vztah dvou lidí / kteří bez / bez jakéhokoliv nátlaku / ze svého vlastního rozhodnutí se rozhodnou dát svoje duše a svoje srdce jeden druhému ↓ Manželství je také smlouva / to znamená / že dávám k dispozici / dávám všanc vše / co mám ↓ Vše co bych kdy chtěl dávám všanc tomu druhému / který mi to bude pomáhat / stavět / a pomáhat tvořit a pomáhat najít tu správnou cestu ↓

A právě do takového stádia jste vy dva dospěli / tímto činem totiž stvrzujete své rozhodnutí a říkáte ano Y / ano X / jsem ochotný nebo ochotná / udělat vše co bude v mých silách / abych zajistil nebo zajistila tvoje štěstí ↓ Samozřejmě ten úkol se může stát někdy příliš těžký ale my to máme trochu lehčí / protože máme sílu / ze které můžeme čerpat / máme útočiště kam můžeme utéct / máme místo / kde si můžeme postěžovat / komu říct všechny ty chyby / které na tom druhém vidíme / my to máme o něco výhodnější a snadnější / protože věříme že bůh kterému věříme / se stává součástí našeho vztahu ↓

Myslím si / že nebudu mluvit jenom za sebe / ale že budu mluvit i za všechny příbuzné / za vaše nejbližší a za vaše přátelé a popřeju vám to nejlepší co my můžeme vůbec přát ↓ A co si i vy můžete vlastně přát ↓ Aby požehnání od boha bylo s vámi / abyste vytrvali a vydrželi / a aby láska / kdyby náhodou se někdy stalo / že by byla schována za nějaké neshody a problémy / že byste ji zase našli a snažili se ji dostat až na takovou úroveň jako je dneska / protože kdyby nebyla na vysoké úrovni / na té špičce / tak byste tu dneska asi přede mnou nestáli ↓

Chtěl bych tady za nás za všechny tady slíbit naši podporu / slíbit naši ochotu vám pomoci / a slíbit že uděláme všechno / čeho budeme schopni a chci vám říct / že vás máme všichni moc rádi / a přejeme vám jen to nejlepší ↓ Chceme s vámi sdílet to dobré / i to zlé / protože když nás bude víc na radost / bude ta radost větší / a když nás bude víc na bolest / ta bolest bude o hodně hodně menší ↓

Pragmatickou analýzu začneme charakteristikou oddávajícího. Je jím stejný mluvčí jako u projevu č. 4, tedy duchovní církve *Světlo života*. O prostoru, kde se obřad odehrává, se opět nezmiňuje.

Tematicky se projev č. 5 velmi podobá projevu č. 4. Mluvčí pouze jinak formuloval své myšlenky. Co v projevu zcela chybí (srovnáme-li jej s předchozím projevem), je vyjádření osobního vztahu ke snoubencům. V projevu č. 4 mluvčí dokonce počítal, jak dlouho se se snoubenci zná. V tomto projevu o osobní znalosti přímo nehovoří, můžeme ji ovšem předpokládat. Po úvodním uvítání všech přítomných představuje oddávající snoubence a jejich svědky: „dovolte mi / abych vám představil Ženicha / nevěstu a svědky ↓ Ženich pan X / slečna / zatím / Y / svědek ženicha pan B / a svědkyně nevěsty paní A ↓“. To je jev velmi neobvyklý. V případě občanských svatebních projevů snoubence představuje matrikářka, ale svědky nikoliv.

Následuje pasáž o důležitosti dnešního dne, o jeho významu, ale také o tom, jak je dnes vnímán sňatek (jako něco zbytečného). Zároveň vyjadřuje mluvčí potěšení nad tím, že se snoubenci pro svatbu rozhodli. Pak hovoří o tom, že snoubenci mají možnost obrátit se na svou církev, pokud to budou potřebovat. V závěru vyjadřuje jakýsi slib, v němž jim slibuje za sebe i všechny přítomné podporu.

Záměrem mluvčího je navodit slavnostní atmosféru před oddáním. Zároveň chce snoubencům vyjádřit jistou podporu a ujistit je, že se v případě potřeby a problémů mají kam obrátit. Zmiňuje i Boha, jako autoritu a lásku, jako někoho, kdo stojí nad manželstvím a chrání je. Jedním ze záměrů mluvčího mohlo být také pobavit přítomné: „abych vám představil Ženicha / nevěstu a svědky ↓ Ženich pan X / slečna / zatím / Y /“. Při představování nevěsty užil oddávající titulu *slečna*. Zřejmě aby zlehčil situaci, doplnil *zatím*. Vyjádřil tak pomíjivost tohoto stavu a také to, že už za několik málo okamžiků se ze slečny stane paní.

Rovinu foneticko-fonologickou bychom chtěli začít charakteristikou pauz. Delší pauzy klade oddávající pouze v úvodní části svého projevu: „a svědkyně nevěsty paní A ↓ ■ Prosím / posad'te se / kromě vás dvou / ■■■ Ať si vás máme možnost prohlédnout / ■ takhle vypadají ↓“. V tomto úseku došlo ke kumulaci pauz. První delší pauza zřetelně odděluje pasáž, při které mluvčí představoval ženicha a nevěstu, od pokynu svatebčanům, aby se posadili. Následuje extrémně dlouhá pauza (označená třemi čtverečky). Je způsobena tím, že realizátor projevu čekal, až se svatebčané posadí. Poslední z pauz je umístěna hned za následující výpovědí a je opět motivována čekáním (až se ženich a nevěsta přemístí tam, kam jim oddávající řekl).

Co se týče oslovení, hned v úvodu svého projevu mluvčí oslovuje všechny přítomné svatebčany: „Dámy a pánové / milí hosté / vážení přátelé“. Zajímavé je, že v průběhu celého projevu ani jednou neosloví snoubence. Zmíní sice jejich jména, ale pouze v jakési nepřímé řeči (nastiňuje jejich myšlenky, to, co by si vzájemně mohli říci): „tímto činem totiž stvrzujete své

rozhodnutí a říkáte ano Y/ ano X / jsem ochotný nebo ochotná / udělat vše co bude v mých silách / abych zajistil nebo zajistila tvoje štěstí ↓“.

Ze slovní zásoby mluvčího je zajímavé užívání slova *všanc*, které se v projevu objevuje dokonce dvakrát.

V syntaxi tohoto projevu bychom za velmi typické mohli považovat opakování: „vy víte / že to není to nejdůležitější / že nejdůležitější není matrika ↓ To nejdůležitější je“, „dávám všanc vše / co mám ↓ Vše co bych kdy chtěl dávám všanc tomu druhému / který mi to bude pomáhat / stavět / a pomáhat tvořit a pomáhat najít tu správnou cestu ↓“, „protože když nás bude víc na radost / bude ta radost větší / a když nás bude víc na bolest / ta bolest bude o hodně hodně menší ↓“. Opakování je motivováno snahou zdůraznit řečené, ale také emocionálně. Vzhledem k tomu, že disponujeme ještě jednou ukázkou, jejímž realizátorem je stejný mluvčí, a pro danou ukázkou je také charakteristické opakování, můžeme se domnívat, že opakování je běžným rysem mluvy tohoto muže.

Na syntaktické rovině pak můžeme ještě zmínit subjektivní slovosled některých výpovědí: „a ten cíl někdy se může zdát velmi těžký a dokonce až nesplnitelný ↓“. Změny slovosledu jsou typické pro běžnou nepřipravenou komunikaci, k níž mají církevní projevy obecně o mnoho blíže než slavnostní projevy při sňatcích občanských.

3. 4. 6. Církevní projev č. 6

► Já vás tady všechny vítám / především vítám X a Y ↓ Jsme tady / abychom s nimi prožili tuto chvíli abychom s nimi prožili tento den tuto radostnou ■ a důležitou chvíli jejich života / abychom se radovali z jejich svatby jejich lásky a abychom za ně Bohu děkovali / a taky jim vyprošovali požehnání na jejich další společnou cestu ↓ Já bych možná ještě vás pozval tady jsou ještě volná místa / tak se nebojte abyste se tam vzadu nemačkali ↓ Je vás tu tolik / že už se sem ani X s Y nevejdou že ↓ Myslím že to je krásný že se nás tu sešlo tolik ↓

Ted' se budeme modlit za to / aby Y s X vstoupili do této svátosti opravdu s čistým srdcem / poprosíme aby na nás Bůh seslal své milosrdenství a aby dokázali Y s X na své cestě nějak uspět ↓

...

Bože vyslyš naše prosby za své služebníky X a Y / dnes před tvým oltářem vstupují do manželství / naplň je svou milostí a dej jim vzájemnou lásku / ...

...

Ta slova / která jsme právě slyšeli si vybrali X s Y sami a ■ mně se moc líbily všechny ty tři úryvky / které tady zazněly / ale: možná / jak jsme to tak poslouchali tak jsme si tak říkali / no jo / ono to je pořád o lásce a asi se to k té svatbě hodí že jo / a X s Y se mají rádi / tak jsme to slyšeli / jak se teda mohou milovat navzájem a mají se mít rádi / až prostě k té schopnosti dát život pro druhého ↓ Já to nechci zlehčit protože / protože proto jsou tady protože chtějí svůj život dát tomu druhému / právě proto že se milují navzájem ↓ A pak ještě z těch dvou úryvků zaznělo takové jedno společné téma / byla tam řeč o strachu / byla tam řeč o tom / že ten kdo pozná lásku tak se nemusí bát ↓ Proto v tom druhém čtení / kde se říkalo ■■ láska strach zahání / a ten kdo má ještě strach tak není dokonalý v lásce / byla o tom řeč i v tom prvním čtení / kde Bůh říká neboj se / neboj se / neboj se / já budu s tebou ↓

Když možná si představíme co všechno si chtějí X s Y za chvíli slíbit / tak si říkáme / no / je to docela odvážný krok něco takového tomu druhému říct ■ říct přijímám tě do svého života / odevzdávám se ti / slibuju že tě nikdy neopustím / slibuju že s tebou ponese všechno dobré i zlé ↓ My jim všichni přejem aby to tak vopravdu v jejich životě takhle bylo / a zároveň si říkáme možná tak ty maj vodvahu něco takového takle říct / Já myslím že / X s Y tady dneska stojej a chtěj tohleto pro ně důležitý slovo jeden druhému říct / chtěj si právě tohle slíbit je proto že i oni poznali že i pro ně platí to / že se nemusej bát / že i oni za- zaslechli to slovo neboj se / já budu s tebou / že zaslechli to Boží slovo / že jsem si vás zamiloval / protože jste v mých očích tak drazí / a tak vzácní tak se nemusíte bát protože já budu s vámi ↓ Bůh bude s vámi / ať budete procházet čímkoliv / ■ i když to budou věci možná těžký a nebezpečný tak / se nemusíte bát / protože on má dost možností na to aby vás všim tím bezpečně provedl ↓

Já když jsem o tom tak přemýšlel / tak jsem si říkal že vy si vlastně chcete dneska slíbit něco podobného / chcete jeden druhému říct neboj se já budu s tebou já chci stát při tobě celý svůj život protože jsi mi tak drahá tak vzácná jsi mi tak drahý vzácný / protože jsem si tě zamiloval nebo zamilovala ↓ Já budu s tebou / nemusíš se bát ↓ Já věřím že vaše manželství váš společný život vaše láska která vám dává sílu udělat tento krok a říct si právě tato slova dneska ■ to je to / co vám pomůže nést ten osud / který vám Bůh připravil ↓

Oddávajícím je mladý kněz (opět z katolické církve), jehož věk nepřesáhl 30 let. Jde o muže, který snoubence velmi dobře zná – oba chodí do kostela pravidelně a angažují se i v kostelním sboru.

V úvodu celé slavnostní mše vítá kněz všechny přítomné, jmenovitě pak vítá samotné snoubence. Vyjadřuje potěšení nad tím, že se v kostele sešlo tolik lidí, že se tam ani nemohou vejít: „Já bych možná ještě vás pozval tady jsou ještě volná místa / tak se nebojte abyste se tam vzadu nemačkali ↓ Je vás tu tolik / že už se sem ani X s Y nevejdou že ↓ Myslím že to je krásný že se nás tu sešlo tolik ↓“. Dále hovoří o tom, že je důležité, aby ke svátosti manželství žena a muž přistoupili s čistým srdcem. Projev oddávajícího je přerušen dvěma čteními z Bible (označeny třemi tečkami). Delší část projevu (po druhém čtení) začíná reakcí oddávajícího na právě dočtený text: „Ta slova / která jsme právě slyšeli si vybrali X s Y sami“. Rozebírá, o čem úryvky z Bible byly, a snaží se je přiblížit. V projevu nacházíme motiv strachu. Kněz o něm hovoří v souvislosti s citací: „lásky strach zahání / a ten kdo má ještě strach tak není dokonalý v lásce /“. Citace je uvedena větou „kde se říkalo“.

Dalším tématem je odvaha uzavřít manželský sňatek a také podpora Boha. V závěrečné části projevu pak kněz vyjadřuje přání, aby svazek byl pevný a šťastný.

Záměrem mluvčího bylo vyjádřit snoubencům podporu v jejich závažném životním okamžiku a také poukázat na přítomnost Boha v manželství.

Stylistickou analýzu začneme foneticko-fonologickou rovinou. Na ní zaznamenáváme několik delších pauz. První pauza, hned v úvodu, je zřejmě motivována tím, že mluvčí chtěl na slovo *důležitou* položit ještě větší důraz. Je ovšem možné, že pauzu učinil nevědomky, když hledal vhodný výraz. Další pauza mohla být způsobena podobnými faktory. Dvojitě označená pauza vznikla z důvodu hledání citátu v Bibli, kterou držel kněz po celou dobu v ruce. Dále nacházíme pauzu spojenou s opakováním: „je to docela odvážný krok něco takového tomu druhému říct ■ říct přijímám tě do svého života“. Zde šlo zřejmě o snahu se co nejlépe vyjádřit, tedy mluvčí hledal vhodná slova k formulaci svých myšlenek. V textu pak následují ještě dvě delší pauzy.

Velmi zajímavé je všimnout si v projevu č. 6 porušování ortoepie. Dochází k němu na mnoha místech. Kněz užívá nespisovných koncovek: „něco takového takle říct“, „důležitý slovo“, „i když to budou věci možná těžký a nebezpečný“. Kromě užívání nespisovných koncovek nacházíme v projevu také výskyt protetického v: „My jim všichni přejem aby to tak vopravdu v jejich životě takhle bylo / a zároveň si říkáme možná tak ty maj vodvahu něco takového takle říct“. V jednom případě také došlo k nespisovnému protažení vokálu na konci slova: „mně se moc líbily všechny ty tři úryvky /

ktelé tady zazněly / ale: možná / jak jsme to tak poslouchali tak jsme si tak říkali“. Nemůžeme však říci, že bychom celý projev označili jako nespisovný. Jde pouze o ojedinělé výrazy. Vyskytují se v té části projevu, jež je spontánnější, zřejmě jí kněz při přípravě věnoval menší pozornost než úvodu projevu. Z poslechu je navíc zcela znatelné, že mluvní tempo se v této části projevu oproti úvodu zvýšilo.

Morfologická rovina je opět zastoupena charakteristikou oslovení. Snoubenci nejsou knězem ani jednou osloveni. Hovoří o nich pouze ve 3. osobě singuláru: „si vybrali X s Y sami“. Několikrát je takto zmiňuje, ale přímé oslovení nacházíme až v ceremoniální části při samotném aktu oddání.

Na rovině syntaktické zmíníme ještě opakování, jež se vyskytuje na několika místech: „Já to nechci zlehčit protože / protože proto jsou tady“, „kde Bůh říká neboj se / neboj se / neboj se / já budu s tebou ↓“, „slibuju že tě nikdy neopustím / slibuju že s tebou ponesu všechno dobré i zlé ↓“.

Všimneme si také několika výplňových výrazů: „tak jsme si tak říkali / no jo“, „k tý svatbě hodí že jo“, „tak si říkáme / no“. Jde zřejmě o mluvní zvyklost oddávajícího kněze.

3. 4. 7. Církevní projev č. 7

► Ty bože / posvět' zde spojení muže a ženy kde se tvá láska stala znamením jejich vztahu ↓ ■

Vyslyš naše prosby za tyto své dva služebníky / a dej jim žít tak / aby v nich stále byla vzájemná úcta a láska ale i úcta a láska k tobě / pane / skrze tvého syna / Ježíše Krista / našeho pána / který s tebou kraluje po všechny věky věků ↑

Amen ↓

...

Přicházíme tedy / abychom byli svědky veliké události / i když se to zdá být / že je to taková věc / která se každý / každou sobotu na úradě nebo někde v jiných kostelích odehrává zcela běžně / ale víme že to je věc / která je taková jedinečná právě pro vás a vaše blízké tady ↓

Když si báječnou ženskou bere báječnej chlap ■ (*smích svatebčanů*) tak to je prostě skvělá věc nejen pro ty dva ale i pro ty všechny kolem kteří jsou s vámi nějakým způsobem spojeni a kterým na vás nějak záleží a těší se z toho / že tedy budou nějakým způsobem s vámi ↓

Rodiče sourozenci a tak dále se jistě těší z toho / že / že / že tu dnes takhle jsme / že vám budou nablízku / že vám budou nějak k dispozici / budou / když je budete / budete potřebovat / budou pro vás jistě oporou ↓

A my tady jak jsme četli v tom úryvku ze svatého Matouše / vy jste jako ta sůl a víte / že taková sůl je celkem nezbytná věc / a když třeba přiznáme tu věc / že si dáme slané mandle nebo voříšky / tak potom máme žízeň a / tedy / od Boha očekáváme / že bude zalívat ten váš život / který budete žít spolu ↓ Že bude tišit žízeň u vás i u těch / kteří vás mají rádi ↓ Kterí budou chtít tedy také jednou vyjít třeba na společnou cestu / a tedy že se u vás očekává / že budete tak dobří jako jste byli dosud a že / budete / budete v tom svém životě skutečně svědky / svědky Kristovými / a tedy / že budete Kristovu lásku uskutečňovat i v tom svém novém životě ↓

Kromě toho krásného co vás určitě čeká přijdou i chvíle / kdy si najednou jakoby nebudete vědět rady ↓ Ale my křesťané to máme jednodušší protože nad sebou máme někoho / kdo je tu pro nás / kdo nás slyší ať jsme kdekoliv / kdo se o nás postará ↓ Tím někým je Bůh / ten Bůh který tu dneska s námi je a dívá se a má jistě radost z vás dvou ↓ A k němu se můžete vždycky obrátit / spolu nebo každý sám za sebe / protože on je tu pro vás i pro vaše problémy ↓

Ale vy máte ještě větší štěstí ↓ Vy tu dneska přede mnou nestojíte sami / je tu celá vaše rodina / známí / přátelé a další lidé ↓ A ti se vám budou snažit pomáhat a i k nim můžete určitě kdykoliv jít prosit o radu a povzbuzení ↓ Kdybyste k nim totiž nemohli v nouzi zajít / tak mi věřte že by tu dneska asi nebyli ↓

No / ■ prostě se mějte rádi / myslete na Boha / se kterým dnes uzavíráte smlouvu o svém manželství a snažte se žít podle božího zákona ↓

Realizátorem projevu č. 7 je starší kněz římskokatolické církve. Oba snoubence zná nejen z předsvatební „přípravy“, ale také z pravidelných návštěv bohoslužeb.

Ve svém projevu zmiňuje nejprve Boha. Oslovuje jej jako svědka svatebního obřadu: „Ty bože / posvět' zde spojení muže a ženy kde se tvá láska stala znamením jejich vztahu ↓ ■“. Prosí jej o požehnání pro snoubence. Dále hovoří o tom, že svatba je běžnou událostí pouze z pohledu zvenčí, ale je „velikou událostí“ pro snoubence a také pro všechny svatebčany. Následuje citát

písně *Když si báječnou ženskou vezme báječnej chlap*, jež se tematicky ke svatebnímu obřadu hodí. Kněz pouze upravil vid slovesa, aby zdůraznil právě probíhající okolnost. Kromě užití intertextu známé písně odkazuje oddávající kněz také na právě přečtené úryvky z Bible: „A my tady jak jsme četli v tom úryvku ze svatého Matouše“. Vysvětluje podobenství o soli a snaží se je přítomným přiblížit: „a když třeba přiznáme tu věc / že si dáme slané mandle nebo voříšky / tak potom máme žízeň a / tedy / od Boha očekáváme / že bude zalívat ten váš život / který budete žít spolu ↓“. Jde tedy o paralelu sůl a žízeň – manželství a Bůh. Opět v projevu nalézáme téma podpory. Ubezpečuje je, že v případě problémů se budoucí manželé mají na koho obrátit: „Ale my křesťané to máme jednodušší protože nad sebou máme někoho / kdo je tu pro nás / kdo nás slyší ať jsme kdekoliv / kdo se o nás postará ↓“. Kromě boží podpory hovoří i o tom, že ochotní pomoci jsou všichni přítomní, jinak by se obřadu neúčastnili.

V případě tohoto projevu můžeme analyzovat také reakce adresátů. Jak je v přepisu projevu poznamenáno, vyvolala citace úvodu známé písně u přítomných smích.

Nejprve se zaměříme na užívání pauz. O jedné delší pauze jsme právě hovořili v souvislosti s reakcí svatebčanů. Druhá pauza se nachází na samém konci projevu. Je motivována snahou celý projev shrnout a položit tak na závěrečnou formulaci větší důraz. Za povšimnutí stojí i klesavě stoupavá intonace v první části projevu: „Vyslyš naše prosby za tyto své dva služebníky / a dej jim žít tak / aby v nich stále byla vzájemná úcta a láska ale i úcta a láska k tobě / pane / skrze tvého syna / Ježíše Krista / našeho pána / který s tebou kraluje po všechny věky věků ↑“. Kněz užil této intonace, ačkoliv je charakteristická pro otázku zjišťovací (výpověď takovou otázkou rozhodně není). Intonace klesavě stoupavá byla motivována snahou přimět přítomné k odpovědi *amen*. Této intonace ze stejného důvodu užívá většina kněží (nejen při slavnostních projevech na církevních svatbách, ale i při „běžných“ mších). Věřící, navštěvující kostel pravidelně, jsou na to zvyklí a takovou intonaci očekávají. Dále musíme upozornit na přítomnost protetického *v*: „že si dáme slané mandle nebo voříšky“.

Co se týče oslovení, snoubenci oslovováni nejsou, z projevu se ani nedozvídáme jejich křestní jména. Oslovován je pouze Bůh: „Ty bože“, „k tobě / pane / skrze tvého syna / Ježíše Krista / našeho pána / který s tebou kraluje po všechny věky věků ↑“. Snoubenci jsou označeni jako „boží služebníci“. Je také zajímavé si povšimnout, jak označuje kněz instituci manželství. Jde o tato synonyma: *spojení muže a ženy, věc, sůl, společná cesta, nový život, smlouva s Bohem*. Pro manželství tak v průměrně dlouhém projevu (z hlediska délky projevů v našem vzorku) nalézáme hned 6 synonym (samotné slovo manželství nepočítaje).

Ve slově *kostel* užil mluvčí v lokálu plurálu tvar *kostelích*: „každou sobotu na úřadě nebo někde v jiných kostelích odehrává zcela běžně“. Jde o jednu ze dvou možných variant skloňování tohoto substantiva – *kostelech* i *kostelích*, mluvčí zvolil tu méně užívanou.

Stručně ještě upozorníme na opakování: „tak to je prostě skvělá věc nejen pro ty dva ale i pro ty všechny kolem kteří jsou s vámi nějakým způsobem spojeni a kterým na vás nějak záleží a těší se z toho / že tedy budou nějakým způsobem s vámi ↓“, „Rodiče sourozenci a tak dále se jistě těší z toho / že / že / že tu dnes takhle jsme / že vám budou nablízku / že vám budou nějak k dispozici / budou / když je budete / budete potřebovat / budou pro vás jistě oporou ↓“. Opakování je zřejmě motivováno nervozitou oddávajícího, možná také snahou rychle zformulovat myšlenky.

3. 4. 8. Církevní projev č. 8

► Tak ■ už jste se hezky usadili ↑ tak zase povstaňte ↓ ■■■ (smích)

...

Milí přátelé / ženichu a nevěsto / srdečně vás vítám v tomto našem společenství / a vítám taky všechny / kteří vám přejí radost / pokoj / dlouhá léta a šťastné manželství ↓ A to všechno může nastat / samozřejmě / ale / člověku to nestačí ↓

Aby to bylo všechno krásné a dobré / k tomu je třeba pomoc boží / a tak tu pomoc boží si vyprosme tím / že / že / uznáme svou slabost / že jsme závislí na bohu že ho potřebujeme / naši předkové říkali / že bez božeho požehnání není nic / takže vyprosme si pomoc boží tím / že uznáme svou slabost / že budeme litovat svých hříchů a prosit za odpuštění ↓

...

Bože / ty posvěcuješ spojení muže a ženy / aby man – aby se manželství stalo znamením / tajemného vztahu mezi Kristem a církví ↓ Vyslyš naše prosby za tyto své služebníky / a dej at' podle své víry žijí tak / aby v nich stále působila síla této svátosti ↓

...

Přátelé / před chvílí jsme slyšeli slova Písma svatého a tam je krásně řečeno že bůh stvořil člověka / jako muže a ženu ↓ Kdykoliv to čtu / tak musím se nějak k tomu vyjádřit ↓ Vy teď jste stále ještě necelý člověk ↓ Celým člověkem se podle Bible stanete tehdy / až si slíbíte lásku a věnost / až se jeden druhému odevzdáte ↓ Bible nám říká / že člověk je celý jedině ve dvou ↓ Bůh stvořil člověka jako muže a ženu / ti k sobě nerozlučně patří / a tedy člověk je v plnosti muž a žena ↓ Takže ■ podle slov Písma svatého / já jsem teď poloviční člověk ↓ Protože já nemám ženu / kněží se nežení / takže zůstávám stále v tomto směru nesmírně omezen / tak to Bible říká ↓ A je to schválně ↓ Je to proto abych já tu svou druhou polovičku hledal v Bohu / abych tam hledal sílu / poznání / abych mohl také promlouvat k lidem a mohl je vést ↓ Takže vy to máte snazší / tu polovičku hned vidíte / takže je to veliký dar / manželství je veliký dar / protože člověk je obohacen / ■ v tom ty má své druhé já ↓ A od teďka se musíte učit dívat pohledem toho druhého člověka / aby vaše manželství bylo šťastné ↓ Aby to nebylo sobectví / tak je nutné si tuto pravdu uvědomit ↓

Právě na tom ztroskotává plno manželství / protože nemohou najít toho druhého / aby se díval jejich očima / a nechtějí se dívat očima toho druhého člověka ↓ Ale tak to nejde / muž myslí jinak žena myslí jinak / takže budete-li se mít skutečně rádi / tak pak budete hledat štěstí toho druhého a dívat se na svět a kolem sebe očima toho druhého / druhého / a v tom je bohatství ↓ Tím budete obohaceni ↓

Tohle dneska lidé vůbec neví / vůbec nechápou / takže přátelé to je veliká moudrost Bible / že člověk je celý jedině ve dvou ↓ A že vždy má své druhé já /

Manželství je darem ale zároveň je také velkým úkolem / protože jste odpovědni jeden za druhého ↓ Do této doby jste odpovídali jenom sám za sebe / ale teď nesete odpovědnost za toho druhého / ale nejen za život toho druhého ale ještě za děti / no a pro věřícího člověka schází ještě další úkol / jsem odpovědný za šťastný život věčný toho druhého člověka ↓

Takže na jedné straně manželství je velkým darem / mám v protějšku své druhé já / ale jsem za něj taky odpovědný / za jeho šťastný život pozemský ale i jeho šťastný život věčný ↓ A na to člověk vlastníma silama

nestačí ↓ A proto my se obracíme k Pánu Bohu / aby on v našem životě jednal a proto si musíte vyprošovat boží požehnání / aby Pán dal abyste tyto veliké náročné úkoly zvládli ↓

Bud'te si přátelé vědomi toho / že jeden pro druhého jste darem nejen teď když jste krásní / mladí ■ ale i když budete třeba stárnout / a i když budou přicházet nějaké obtíže nebo nemoci i tehdy jste jeden pro druhého darem / víte když člověk cítí nějakou potřebu / že musí toho druhého člověka více nést / tak právě tehdy mu to pomáhá / ■ aby se více obracel k Bohu / protože na to sám nestačí ↓ Aby zůstal věrný ↓ A aby tomu druhému člověku / tomu partneru / prostě byl skutečnou oporou / tak kde má hledat ↓

Láska manželská nějakým způsobem odzrcadluje tu lásku boží ↓ Ale nejen tahleta manželská láska vám pomáhá poznat toho druhého / ale pomáhá vám překonat i ty nepříjemnosti v životě / kdy jste nuceni se obracet k někomu / kdo je nad vámi ↓ A tehdy rostete duchovně ↓ A na to tedy nezapomínejte / že jste darem jeden pro druhého ↓

Pánbůh vás vedl a přivedl vás k sobě / poznali jste se / poznali jste také že k sobě patříte / takže můžete říci / že na tom ten Pánbůh taky nějak zapracoval ↓ Tak je to asi boží vůle ↓

Co bychom vám všichni přáli jsem už řekl na začátku / a přejeme vám taky aby vaše láska neochabla ↓

Tak a nyní budou ty naše svatby ↓ Prosím vstaňte ↓

Církevní projev č. 8 patří k jedněm z nejdelších projevů v našem vzorku.

Realizátorem (a s největší pravděpodobností i produktořem) projevu je kněz římskokatolické církve. Jde o postaršího muže, stejného mluvčího jako v případě církevního projevu č. 1.

Celý projev začíná jakýmsi povelom: „tak zase povstaňte ↓“. Svatebčané totiž porušili jedno z církevních pravidel a posadili se ve chvíli, kdy při slavnostní mši mělo dojít ke čtení z písma, při němž se obvykle stojí.

Po přivítání všech přítomných vyzývá kněz přítomné, aby si vyprosili pomoc boží a také pomoc boží pro snoubence. Kněz rozvíjí myšlenku, jež byla ústředním motivem přečteného textu z Bible o neúplnosti člověka: „Celým člověkem se podle Bible stanete tehdy / až si slíbíte lásku a věrnost / až se jeden druhému odevzdáte ↓“. Oddávající hovoří v této souvislosti o svém celibátu, což je tematicky zcela ojedinělý jev. Manželství dále označuje za dar i úkol a opět se setkáváme s tématem pomoci od Boha. Jemu také mluvčí dává zásluhu na vztahu budoucích novomanželů: „Pánbůh vás vedl a přivedl vás k sobě / poznali jste se / poznali jste také že k sobě patříte / takže můžete říci / že na tom ten Pánbůh taky nějak zapracoval ↓“. V závěru svého projevu vyjadřuje přání, aby jejich láska neochabla.

Záměřem mluvčího bylo zřejmě dodat slavnostnímu aktu jistou důležitost a svátečnost. Dále bylo jeho záměřem připomenout snoubencům, že jsou součástí něčeho většího, tedy církve, že nejsou sami a mohou očekávat pomoc.

V tomto projevu můžeme zhodnotit také reakci posluchačů projevu. Smích zaznamenáváme hned v úvodu, kdy oddávající upozorňuje přítomné na to, že by měli povstat: „Tak ■ už jste se hezky usadili ↑ tak zase povstaňte ↓ ■■■ (smích)“. Došlo totiž ke komické situaci, kdy se všichni posadili (pro nevěstu v dlouhých bohatě řasených šatech to byl poměrně dlouhý a složitý proces) a oddávající jim v tu chvíli řekl, že mají znovu vstát. I přesto si nemyslíme, že by bylo záměrem mluvčího svatebčany pobavit. Šlo spíše o organizační poznámku, která vyvolala smích.

Ve stylistické analýze bychom chtěli nejprve hovořit o kladení přízvuku: „Takže ■ podle slov Písma svatého“. Na slovo Písmo je položen zvláštní důraz, mluvčí chtěl zřejmě zdůraznit význam tohoto slova. V textu nalézáme také několik delších pauz. O jejich motivaci jsme hovořili již několikrát, proto se zde nebudeme opakovat. Zmíníme pouze nejdelší pauzu hned v úvodu projevu: „Tak ■ už jste se hezky usadili ↑ tak zase povstaňte ↓ ■■■ (smích)“. Je způsobena reakcí adresátů projevu, kněz čeká, až se přestanou smát.

Na morfologické rovině bychom chtěli opět zmínit fakt, že snoubenci nejsou ani jednou osloveni vlastními jmény. Kněz je oslovuje nejprve *ženichu* a *nevěsto* (při přivítání) a později společně se všemi svatebčany jako *přátelé*. Oslovení *přátelé* vkládá kněz i do projevu: „Tohle dneska lidé vůbec neví / vůbec nechápu / takže přátelé to je veliká moudrost Bible /“. Snoubenci jsou stejně jako v předchozím projevu (církevní projev č. 7) označováni jako služebníci Boha.

Upozorňujeme na zajímavý tvar slova svatba: „Tak a nyní budou ty naše svatby ↓“. Realizátor projevu jej užil v plurálu.

Objevilo se také užití nespisovné koncovky: „A na to člověk vlastníma silama nestačí ↓“.

Jednou se oddávající ve svém projevu překl: „aby man – aby se manželství stalo znamením / tajemného vztahu mezi Kristem a církví ↓“.

V syntaxi upozorňujeme opět na opakování slov i celých frází: „Aby to bylo všechno krásné a dobré / k tomu je třeba pomoc boží / a tak tu pomoc boží si vyprosme tím / že / že / uznáme svou slabost / že jsme závislí na bohu že ho potřebujeme / naši předkové říkali / že bez božího požehnání není nic / takže vyprosme si pomoc boží tím / že uznáme svou slabost / že budeme litovat svých hříchů a prosit za odpuštění ↓“. Kromě toho jevu je zajímavé i neorganické a významově nelogické napojení druhé věty projevu: „Milí přátelé / ženichu a nevěsto / srdečně vás vítám v tomto našem společenství / a vítám taky všechny / kteří vám přejí radost / pokoj / dlouhá léta a šťastné manželství ↓ A to všechno může nastat / samozřejmě / ale / člověku to nestačí ↓“. Nejsme však schopni určit, čím je tato nesouvislost způsobena.

Zmíníme ještě zvláštní slovo *odzrcadlovat*, jež vzniklo zřejmě spojením sloves *odrážet se* a *zrcadlit*.

3. 4. 9. Církevní projev č. 9

► Milí přátelé / bratři a sestry / jsme tu dnes proto abychom se stali svědky té úžasné události / toho že se tady dva z nás berou / že si chtějí říct ano nejen před námi všemi / ale hlavně před Bohem / což není vůbec jednoduché ↓ No a my jsme je v tom tedy přišli podpořit / protože máme radost / že to tak je / že se rozhodli se vzít / oddat se jeden druhému a mít se rádi na celý život ↓

Aby to bylo všechno také jaké si oba přejí / možná i jaké si my ostatní přejeme / k tomu je třeba pomoc našeho Pána / a tak tu jeho pomoc si vyprosíme teď tím / že uznáme svou slabost ↓ Každý sám za sebe teď budeme litovat svých hříchů a prosit za odpuštění / abychom mohli společně slavit tajemství eucharistie ↓

Pane / ty posvěcuješ spojení muže a ženy / aby se jejich manželství stalo znamením tajemného vztahu mezi Kristem a církví ↓ Vyslyš proto naše prosby za tyto své služebníky / X a Y a dej ať žijí podle učení tvého syna i nadále ↓ Modleme se ↓

...

Tak ↓ Teď jsme slyšeli slova z evangelia svatého Marka / které si vybrali sami X a Y a já si myslím / že si to vybrali moc pěkně / Je tam něco o lásce / ale i o tom / jaký by člověk měl být ↓ A to je přece to nejdůležitější v manželství / to jaký člověk je / protože právě pro to / jaký ten druhý je ho máme rádi / právě proto s ním chceme žít až do konce našich dnů ↓ Každý z nás by se měl snažit být lepší a lepší / nejen kvůli tomu druhému / ale i kvůli Bohu / protože ten je s námi / určuje naše kroky a je jen na nás / jací budeme ↓

Manželství je moc obtížné / je tam takové to navždy / člověk se toho dlouho bojí ■■ Někdo se toho bojí tak moc / že se ani do manželství nehrne / ale to není váš případ / vy jste se rozhodli to navždy naplnit / být spolu až do smrti / starat se jeden o druhého a taky o děti / které budete jednou mít ↓ Není to jednoduchý / někdy se to zdá až nesplnitelný / protože je to právě navždycky / je to neměnitelné ↓ Ale vy máte nás všechny tady / my jsme tu pro vás nejen dneska / v ten váš nejvýznamnější den / my tu pro vás budeme pořád / abyste k nám mohli přijít pro radu / pro pomoc/ když to budete potřebovat ↓ Ale hlavně máte Boha / k tomu se můžete uchýlit kdykoliv a kdekoliv / protože onu je tu pro vás ↓

Dneska si řeknete ano / to je taková ta formální stránka manželství / je to takové symbolické a pěkné / ale příště už nebude takový slavnostní den / možná budete mít i těžkosti a budete zoufalí / ale vždycky už budete mít jeden druhého / budete se moct o toho druhého opřít / postěžovat si mu a najít společně nějaké řešení ↓ Už nikdy nebudete na nic sami ↓

Tak pojďte ↓ Bůh chtěl / abyste tu dneska byli spolu a tak tu jste ↓

Oddávajícím je kněz katolické církve. Jde o muže ve středních letech, ovšem nic bližšího o něm nevíme.

Projev začíná jakousi charakteristikou tohoto slavnostního obřadu. Realizátor projevu jej označuje za „úžasnou událost“. Následuje obrácení k Bohu: „že si chtějí říct ano nejen před námi všemi / ale hlavně před Bohem / což není vůbec jednoduché ↓“ a také vyjádření důvodu, pro který jsou svatebčané přítomni v kostele: „No a my jsme je v tom tedy přišli podpořit“. Jako již v několika projevech z církevních slavnostních obřadů zaznamenáváme i v tomto projevu snahu vyprosít

si pomoc Boha před tajemstvím eucharistie: „a tak tu jeho pomoc si vyprosíme teď tím / že uznáme svou slabost ↓ Každý sám za sebe teď budeme litovat svých hříchů a prosit za odpuštění / abychom mohli společně slavit tajemství eucharistie ↓“. V další části projevu mluvčí poukazuje na přečtený text evangelia sv. Marka (jde o pasáž, která se opakuje při mnoha církevních svatebních obřadech) a na fakt, že si jej snoubenci k přečtení vybrali sami. Navazuje pak tematikou tohoto textu, kterou dále rozvádí. Hovoří nejen o důležitosti lásky v manželství, ale také o klíčové roli povahy člověka. Vyzývá snoubence, aby se snažili být lepšími lidmi. Poukazuje i na to, že manželství je velmi složité, a někdo do něj dokonce nikdy nevstoupí: „Někdo se toho bojí tak moc / že se ani do manželství nehrne / ale to není váš případ /“. V závěru svého projevu mluví oddávající kněz opět o podpoře všech přítomných. Těsně před samotným aktem oddání pak snoubence vyzývá: „Tak pojďte ↓“. Vzhledem k tomu, že nemáme k dispozici DVD nahrávku, nevíme, zda snoubenci měli přistoupit blíže ke knězi, nebo šlo o symbolickou výzvu k jejich společné cestě životem, případně zda jde pouze o kontaktní výplňku předznamenávající začátek oddacího aktu. Závěrečná věta celého proslovu ukazuje na „zásluhu“ Boha o vztah těchto dvou lidí: „Bůh chtěl / abyste tu dneska byli spolu a tak tu jste ↓“. Podobnou tematiku nacházíme např. i v církevním projevu č. 8.

Záměrem oddávajícího kněze bylo dodat celému ceremonálu slavnostní ráz a také znak oficiality. Dále chtěl, aby se přítomní zamysleli nad svým vztahem k budoucím novomanželům a novomanželé nad svým vztahem vzájemným i k Bohu. Jistě v jeho záměru byla i snaha vyjádřit novomanželům nejen za sebe, ale i za všechny přítomné podporu, protože – jak řekl – manželství není jednoduchá instituce a pomoci je v ní potřeba.

V případě církevního projevu č. 9 nelze vzhledem k získanému materiálu hodnotit účinek na adresáta.

Stylistickou analýzu tohoto projevu začneme tradičně rovinou foneticko-fonologickou. Zaznamenáváme pouze odchylky od spisovnosti – úžení é > í: „že se rozhodli se vzít / oddat se jeden druhému a mít se rádi na celý život ↓“, „Není to jednoduchý / někdy se to zdá až nesplnitelný /“.

Dále v projevu nacházíme také jednu „delší“ pauzu ve střední části textu: „Manželství je moc obtížné / je tam takové to navždy / člověk se toho dlouho bojí ■■ Někdo se toho bojí tak moc / že se ani do manželství nehrne / ale to není váš případ /“. Pauza byla zřejmě motivována snahou položit důraz na další část výpovědi.

Na rovině morfologické provedme nejprve analýzu oslovení. Kněz oslovuje v úvodu svého projevu všechny přítomné: „Milí přátelé / bratři a sestry /“. Užívá oslovení, které je pro církevní společenství typické – bratři a sestry. Nenacházíme ovšem oslovení samotných

snoubenců. Víme sice, jak se jmenují – kněz o nich dvakrát hovoří ve 3. osobě plurálu, ale neoslovuje je jmény ani společným oslovením „snoubenci“. Výrazněji se také v tomto projevu neobjevuje nadužívání ukazovacích zájmen, nalézáme pouze jednu výpověď, kde došlo k jejich kumulaci: „to je taková ta formální stránka manželství / je to takové symbolické a pěkné /“. Nemůžeme ovšem hovořit o tom, že by mluvčí užíval ukazovacích zájmen ve zvýšené míře (na rozdíl od několika ostatních slavnostních projevů na církevních svatbách).

Na rovině syntaktické zmíníme pouze opakování, jež je v tomto případě motivováno snahou položit na dané slovo důraz a vystupňovat jeho význam: „Každý z nás by se měl snažit být lepší a lepší /“.

3. 4. 10. Církevní projev č. 10

► X a Y / jsem rád / že jste si uvědomili vážnost svého počínání / protože vaše manželství není jen záležitostí vás dvou / ale patří i do plánu božího / a církev je potřebuje ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme sami nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom mohli společně slavit tajemství eucharistie ↓

Pane / dej / ať tyto dva mladí lidé vstoupí pod tvá ochranná křídla ve společném svazku tak / jak pod nimi byli už každý sám / dej / ať i ve svátosti manželství žijí dle tvých svatých přikázání a řídí se zákony církve / dej / ať jednou vychovávají své děti podle tvých zákonů ↑ Amen ↓

...

Přicházíme dnes sem do toho našeho kostela / abychom byli svědky veliké události / která je veliká nejen pro vás dva / ale i pro vaše blízké a taky pro mě / protože jsem vás mohl poznat a znám vás dlouho a jsem rád / že tu teď přede mnou a před Bohem stojíte a chcete spolu vyjít na společnou cestu ↓

Já si vás oba pamatuju už jako malé nebo spíš mladé / když jsem sem přišel / to je nějakých osm let ↑ Asi osum ↓ A pak jsme my všichni sledovali to vaše společné seznámení a teď jste tady před Bohem / abyste ho prosili o ochranu vašeho manželství ↓

Já si myslím že je to prostě super věc / že ještě dneska někdo chce svatbu ↓ Spoustu lidí spolu jen tak žije / jak se tomu říká ■ Na psí knížku ↑ A vůbec se neberou / svatba / to přece není jen ten papír / přece je to něco víc / říct si / že ten druhý je pro mě opravdu ten pravý / že jsem se rozhodl být s ním v tom dobrém i v tom zlém a že jsem se tak rozhodl / nebo rozhodla na celý život ↓ Svatba není jen tohle pěkné divadlo / šaty a hostina / ale hlavně je to ta chvíle / kdy si říkáme / že chceme být s tím druhým na celý život / že už nikoho nehledáme / že jsme našli tu druhou polovinu / kterou je právě ten můj manžel nebo manželka ↓

Já jsem moc rád / že jste si vybrali tady to čtení / to je moc zajímavé čtení / které se na ten dnešní den hodí / ale láska to není jen to pěkné / ale taky to míň pěkné / láska je právě to co nás drží při sobě / i když zažíváme to míň pěkné ↓ Ono se vám asi dneska zdá / že to říkám zbytečně / jste mladí / šťastní a krásní (*smích*) ■ Ale jednou třeba nebudete ↓ Ale co už se nikdy nezmění je fakt / že máte jeden druhého / že jste na všechno dva ↓

Za chvíli si řeknete ano / ano / já jsem ochoten nebo ochotna s tebou kráčet jednou cestou / milovat tě a přičiňovat se o tvé štěstí / ale nesmíte zapomenout / že tenhle slib neplatí jenom dneska / neplatí jenom tady a teď / ale bude platit po celý váš život ↓

A my všichni jak tu jsme vám slibujeme / že tu pro vás budeme / když nás budete potřebovat / budeme tady / když budete potřebovat radu a pomoc ↓ A kdo tady pro vás bude určitě / to je Bůh / kterému můžete vždycky svěřit své starosti a strasti ↓

Tak já vám přeju / aby jich bylo co nejmíň ↓

Oddávajícím knězem je duchovní katolické církve. Jeho věk se pohybuje v rozmezí 40–45 let, a jak sám ve svém projevu říká, zná se s oběma snoubenci již delší dobu: „Já si vás oba pamatuju už jako malé nebo spíš mladé / když jsem sem přišel / to je nějakých osm let ↑ Asi osum ↓ A pak jsme my všichni sledovali to vaše společné seznámení a teď jste tady před Bohem / abyste ho prosili o ochranu

vašeho manželství ↓“, „taky pro mě / protože jsem vás mohl poznat a znám vás dlouho“. Vyjadřuje tak svůj osobní vztah k oběma snoubencům.

Pokud budeme zkoumat témata, jimiž se realizátor projevu zabývá, musíme nejprve zmínit úvodní oslovení snoubenců. Následuje upozornění na vážnost jejich dnešního počínání a také to, že manželství není jen záležitostí snoubenců a jejich příbuzných, ale je záležitostí celé církve: „protože vaše manželství není jen záležitostí vás dvou / ale patří i do plánu božího / a církev je potřebuje ↓“. Následuje výzva k vyprošení si boží pomoci. Vstup do manželství označuje jako „*velikou událost*“ a „*super věc*“. Vyjadřuje se i k dnešnímu trendu neuzavírat manželství a užívá frazém „*žít spolu na psí knížku*“. V další fázi projevu upozorňuje mluvčí na stinné stránky manželství, ale apeluje také na skutečnost, že budou na řešení všech problémů dva. Hodnotí také výběr slavnostního čtení z Bible: „Já jsem moc rád / že jste si vybrali tady to čtení / to je moc zajímavé čtení / které se na ten dnešní den hodí /“. Manželství pak nazývá „*slibem na celý život*“ a opět (jako téměř ve všech našich ukázkách) ujišťuje budoucí novomanžele o podpoře ze strany všech přítomných. V závěru celého svého projevu vyjadřuje přání: „Tak já vám přeju / aby jich bylo co nejmíň ↓“.

Záměrem mluvčího bylo vytvořit slavnostní atmosféru před hlavní částí svatebního ceremoniálu. Chtěl také vyjádřit svou osobní zainteresovanost a účast, která je zřejmě nehraná a zcela upřímná.

V případě církevního projevu č. 10 můžeme hodnotit i reakce adresátů na projev mluvčího. Jde o smích: „Ono se vám asi dneska zdá / že to říkám zbytečně / jste mladí / šťastní a krásní (*smích*) ■ Ale jednou třeba nebudete ↓“.

Na foneticko-fonologické rovině zmíníme výskyt dvou „delších“ pauz. První je motivována snahou vzpomenout si na vhodný výraz – v tomto případě frazém: „Spoustu lidí spolu jen tak žije / jak se tomu říká ■ Na psí knížku ↑“. Druhá pauza pak byla vynucena smíchem svatebčanů v již zmiňovaném případě.

Následně bychom si chtěli povšimnout také zvláštností v intonaci: „dej / at' jednou vychovávají své děti podle tvých zákonů ↑ Amen ↓“. Kněz v tomto případě užil na konci výpovědi intonaci klesavě stoupavou, jež je charakteristická pro otázku. Zde se však o žádnou otázku nejednalo. Tato intonace je užita zcela účelově. Kněz očekává na konci této výpovědi od všech přítomných slovo „*amen*“. Aby svatebčané věděli, kdy jej mají říci (tedy že již kněz dokončil svou výpověď), užije klesavě stoupavé intonace, na niž zareagují. Tato praxe se běžně používá při všech mších, jde o jakési „nepsané intonační pravidlo – když kněz užije této intonace, přítomní „odpovídají“ amen. Dále zmíníme ještě odlišnou výslovnost číslovky

osm: „to je nějakých osm let ↑ Asi osum ↓“. Obě varianty jsou spisovné, ovšem jejich užití v tak těsné blízkosti působí nepatřičně.

Morfologickou rovinu charakterizujeme nejprve pomocí analýzy užitých oslovení. V úvodu projevu při uvítání jsou snoubenci osloveni svými křestními jmény a dále již oslovování nejsou.

Ve slovní zásobě nacházíme nesklonné adjektivum *super*, jehož užití vnímáme jako příznakové, nevhodné pro tento typ textu, ačkoliv jde o spisovný výraz. Mluvčí užívá také nepříliš obvyklý a pro tyto texty typický frazém (viz výše).

I v tomto projevu se objevuje opakování, jež je charakteristické pro většinu církevních projevů, a jak již bylo poznamenáno, je způsobeno buď rozvzpomínáním si, nebo je motivováno emocionálně, nebo snahou položit na význam daného slova důraz.

3. 4. 11. Církevní projev č. 11

► Milí svatebčané / X a Y / milí hosté / bratři a sestry / já jsem dnes moc rád / že vás můžu přivítat v děkanském kostele svatého Václava / kde se X a Y rozhodli uzavřít svazek manželský ↓ Rozhodli se říct si ano před námi všemi / ale i před svědkem nejvyšším / kterým je Bůh ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme sami nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom směli slavit tajemství eucharistie ↓

...

Dnes se radujeme společně s X a Y / protože jsou našim srdcím blízcí ↓ Slyšeli jsme tu píseň od Adama Michny z Otradovic / která se jmenovala Den svatební / ale málokdo ví / že tomu Michnovi nešlo jenom o to / aby napsal nějakou písničku o svatbě / která by se pak na té svatbě mohla hrát ↓ On psal vlastně o Bohu / o Kristu / který je vlastně také takovým ženichem / jako je tu dnes X / a o církvi / která je nevěstou / jako tady Y ↓ A Kristus s církví uzavírají také svazek / který je silně podobný tomu svazku manželskému ↓

Taky tam jde o věrnost a o lásku / stejně jako je to u vás ↓ Jen trochu jinou ↓

Takže dnes se radujeme z vaší lásky / ale i z lásky Krista k církvi / protože jak už jsme slyšeli z vašich projevů / vy chcete žít ve shodě s Kristem i s církví / což je dobře / protože v dnešní době už je vás takových málo ↓

My všichni / kteří jsme tu s vámi vám přejeme to nejlepší / a věřte / že to nejlepší vám přeje i Kristus / protože jen Bůh ví / co je pro vás nejlepší ↓

Já vám tedy přeji / abyste rozuměli tomu / jak k vám Kristus bude po celý váš společný život promlouvat / jak vás bude vést po cestě porozumění a lásky / ačkoliv některé věci mohou být i méně příjemné ↓ Ale s Kristovou láskou / v jejímž jménu dnes stojíte před námi i před Bohem / dokážete čelit všem problémům / které vás mohou zastihnout a věřte / že nikdy nebudete sami / vždycky máte jeden druhého a ta láska mezi vámi / to je to největší a nejlepší / co vlastně můžete mít ↓

Dejte pozor abyste neočekávali jeden od druhého to co není možné / abyste nepřeceňovali sami sebe i toho druhého ↓ Jeden má přednosti v tom / druhý zas v něčem jiném ↓ Musíte prosit pána / aby vás učil milovat toho druhého takového / jaký doopravdy je ↓

Realizátorem slavnostního projevu na církevní svatbě je kněz, jemuž je asi kolem 40 let. Jde o muže, jenž se se snoubenci zná osobně, ve svém projevu však nevyjadřuje svůj osobní vztah k budoucím novomanželům.

V úvodu svého projevu zmiňuje mluvčí také místo, na kterém se celý ceremoniál odehrává: „já jsem dnes moc rád / že vás můžu přivítat v děkanském kostele svatého Václava / kde se X a Y rozhodli uzavřít svazek manželský ↓“.

Po úvodním oslovení všech přítomných, v němž jmenovitě vítá samotné snoubence, vyzývá kněz k zamyšlení a apeluje na vyprošení si boží pomoci. Následuje poměrně ojedinělá pasáž, v níž se kněz zabývá tématem písně, která zazněla chvíli před jeho projevem. Jde o píseň *Den svatební*, jejímž autorem je *Adam Michna z Otradovic* (sbírka Loutna česká). Kněz

zmiňuje nejen název písně, ale i jejího autora a užívá textu písně k vyjádření podobenství – vztah muže a ženy přirovnává ke vztahu Krista a církve. Toto přirovnání se neobjevuje v našich ukázkách poprvé (bylo zmíněno např. již v církevním projevu č. 4 – manželství je znamením tajemného vztahu mezi Kristem a církví). Výrazným tématem v projevu tohoto mluvčího je život podle Krista i v manželství (předpokládá, že podle Kristových zákonů žili snoubenci také dosud). V závěru pak přeje za sebe i za všechny přítomné snoubencům ve společném životě mnoho štěstí. Poprvé se zde nesetkáváme se slibem podpory ze strany příbuzných, kněze a církve, jež jsou obvyklé v ostatních církevních projevech. Na konci pak mluvčí zdůrazňuje potřebu milovat toho druhého takového, jaký je.

Záměrem mluvčího bylo povzbudit snoubence při jejich vážném životním rozhodnutí a pomocí podobenství jim ukázat, že manželství je něco přirozeného („uzavřel“ ho i Kristus a církev). Dále chtěl upozornit na sílu jejich vzájemné lásky a zřejmě také navodit slavnostní atmosféru před oddáním.

Účinek na adresáta na základě námi shromážděného materiálu charakterizovat nemůžeme.

Stylistická analýza bude v případě tohoto projevu poměrně krátká. Za povšimnutí stojí snad jen oslovení na rovině morfologické, kdy kněz vítá jmenovitě svatebčany, snoubence a připojuje obvyklé oslovení *bratři a sestry*.

3. 4. 12. Církevní projev č. 12

► Pane / dnes tu stojí před tebou tví služebníci / X a Y / kteří tě přišli poprosit o požehnání ve svazku manželském ↓ Chtějí se stát součástí tvého království / chtějí v tomto království být spolu a kráčet společnou cestou ↓

X a Y / doufám / že si uvědomujete vážnost svého počínání / protože vaše manželství není jen záležitostí vás dvou / ale patří i do plánu božího / a církev je potřebuje ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom směli slavit tajemství eucharistie ↓

...

Milí snoubenci / X a Y / je pro mě čest pomoci vám k tomu / abyste stanuli spolu před Bohem a prosili o jeho požehnání ↓ Dnes tu nejste každý sám za sebe / jste tu společně / abyste vykročili na společnou cestu životem ↓ Od dnešního dne se stáváte jedním celkem / ve kterém už není místa pro soukromičení / pro pokrytectví a zášť ↓ V tomto celku budete žít po celý svůj život a já vím / že jste se pro něj rozhodli až po zralé úvaze / po té / co jste pochopili / že bez toho druhého nechcete žít ↓

Bůh vás svedl dohromady / to / že jste teď tady přede mnou i před svými milými / a chcete si slíbit věrnost / je i jeho práce a jeho zásluha ↓ Proto je správné / že jste se rozhodli prosit Boha o pomoc nejen v dnešní den / kdy vstupujete do manželství / ale i nadále / abyste mohli spokojeně žít ↓

Já pevně věřím / že vaše prosby budou vyslyšeny / že Bůh dá a vy budete spolu šťastni / že vám to dnešní nadšení a elán / který v sobě máte / tu chuť do nového života / že vám to prostě s pomocí boží vydrží na celý život ↓ A věřím také / že my / co tu s vámi dneska jsme / že vám budeme nablízku / že se budeme snažit / aby to vaše manželství bylo spokojené ↓

Oddávajícím je kněz katolické církve, jemuž je asi 50 let. Snoubence z předchozího styku zná jen velmi málo (víme od samotných snoubenců), přípravu ke sňatku s nimi vykonával jiný kněz ve městě, kde oba bydlí (svatba se pak odehrávala u příbuzných v jiném městě), proto také z tohoto slavnostního projevu nevyčteme žádnou osobní zainteresovanost ve vztahu k ženichovi na nevěstě (oslovení křestními jmény je obvyklé).

Celý projev je zahájen oslovením Boha, jehož kněz žádá o požehnání pro ženicha a nevěstu a jejich svazek. O nich hovoří ve 3. osobě plurálu, oslovuje je až v další části projevu. Hovoří o vážnosti tohoto počínání a vyzývá k vyprošení si boží pomoci. V následující pasáži říká kněz, že je pro něj čest pomoci snoubencům k manželství. Dále se zabývá tématem Boha jakožto strůjce vztahu mezi snoubenci a připisuje mu za to i jisté „zásluhy“: „Bůh vás svedl dohromady / to / že jste teď tady přede mnou i před svými milými / a chcete si slíbit věrnost / je i jeho práce a jeho zásluha ↓“. V závislosti na tom pak mluví o pomoci boží, ale také slibuje pomoc ze strany své i ostatních přítomných svatebčanů. Vyjadřuje i víru ve šťastné manželství.

Záměrem tohoto mluvčího bylo navození slavnostní atmosféry před sňatkem, ale také snaha přimět snoubence i všechny přítomné k zamyšlení se nad vztahem k Bohu, k církvi a k víře jako takové. Reakci adresátů opět nemůžeme analyzovat.

Ve stylistické analýze je zajímavá zejména rovina morfologická. Oslovením jsme již zmínili výše, upozorněme, že snoubenci jsou osloveni celkem dvakrát. Jednou křestními jmény, podruhé *milí snoubenci* s přidáním křestních jmen. O snoubencích také kněz hovoří ve 3. osobě plurálu a jednou je označuje jako služebníky boží.

Hojné je také užití abstraktních substantiv – *pokrytectví, zášť, věrnost, nadšení, elán, život* apod. Také je třeba upozornit na některá synonyma, jichž bylo užito pro označení manželství: *svazek manželský, manželství, svátost manželství, společná cesta životem, celek, nový život*.

Ani církevním slavnostním projevům se nevyhnulo užití klišé: „kráčet společnou cestou ↓“, „vykročili na společnou cestu životem ↓“.

3. 4. 13. Církevní projev č. 13

► Milí snoubenci X a Y / doufám / že jste si plně uvědomili vážnost tohoto okamžiku a že jste připraveni jít cestou boží ↓ Vaše manželství / do kterého dnes vstupujete není jen vaší věcí / tedy věcí vás dvou / ale je i součástí božího plánu / který s vámi Bůh má a celá naše církev vaše manželství potřebuje ↓

Proto se nyní než vstoupíte do svátosti manželství zamyslete nad svou slabostí / nad svými hříchy a snažte se činit pokání ↓ I vy ostatní litujte svých hříchů / abychom společně mohli slavit tajemství eucharistie ↓

Bože / my zde / jak tu jsme se modlíme za tyto dva tvé služebníky / kteří zde stojí před tvou tváří / aby oddali své životy jeden druhému ↓ Chtějí před tebou spojit své životy v jeden společný a kráčet dál ve tvých šlépějích ↓
Modleme se /

...

Poslouchali jsme zde slova z evangelia a víme / že evangelium znamená radostnou zvěst / tedy že těmito slovy bychom se měli vždy řídit / ale zároveň je brát taky jako vzpruhu v každodenním těžkém životě ↓ Vy dva jste se dnes rozhodli / že ten každodenní těžký život chcete sdílet spolu / tak mě napadlo / že když budete žít podle evangelia / bude váš život možná snazší ↓ A když by to přece jen bylo těžké / můžete se k evangeliu obrátit / třeba si klidně večer před spaním kousek přečíst / třeba klidně ten kousek / který jsme tu slyšeli dneska / a třeba to pro vás bude taková vzpruha / taková radostná zvěst / která vám pomůže ty problémy překlenout ↓

Já jsem dlouho přemýšlel / co bych vám tu řekl / protože vím / že mě určitě neposloucháte (*smích*) protože jste hrozně nervózní / protože jste se na tenhle den tak strašně dlouho připravovali ↓ Oba stejně dobře víte / že vaše manželství bude jediné takové / jaké si jej sami uděláte ↓ Oba dobře víte / že jakákoliv slova / která tu dnes pronesu vám nepomůžou v tom / abyste byli lepší nebo aby bylo lepší vaše manželství ↓ To vložíme do rukou božích a vlastně také do rukou vašich / protože vy dva jste teď kormidelníci té manželské lodi a musíte se starat / aby dobře a bezpečně připlula do přístavu ↓

Nezapomínejte / že na té lodi také časem přibudou noví pasažéři / vaše děti / které dostanete od Boha a o které se budete určitě s láskou a péčí starat ↓

Já vám přeju sám za sebe / ale jistě i za všechny tady / abyste byli vždy schopni postarat se o toho druhého / abyste spolu byli šťastní a měli se rádi ↓ Aby ten koráb manželství byl pevný / a vím / že se nerozbije o první skálu / neuvízne na první mělčině a odolá první bouři / protože máte jeden druhého a máte taky Boha ↓

O knězi nemáme žádné informace, kromě skutečnosti, že jde o duchovního katolické církve.

Pokud se budeme zabývat tematickou výstavbou tohoto projevu, musíme nejprve zmínit oslovení v úvodní části. Oddávající se vyjadřuje i k vážnosti okamžiku. Opět se setkáváme s myšlenkou, že manželství těchto snoubenců není pouze jejich záležitostí, ale má i širší význam pro celou církev a je součástí božího plánu. Objevují se obvyklé fráze o vyprošování si boží pomoci a pokání, následuje též několik klišé: „aby oddali své životy jeden druhému ↓“, „spojit své životy v jeden společný a kráčet dál“. V další části projevu realizátor reaguje na přečtený text z evangelia (velmi obvyklé). Evangelium považuje za pomocníka v těžkých chvílích života.

Na tuto myšlenku pak navazuje zmíněním skutečnosti, že v budoucím společném životě nebudou jen pěkné chvíle, ale přijdou i těžkosti. Na samotných snoubencích pak bude podle mluvčího záležet, jaké manželství vytvoří: „Oba stejně dobře víte / že vaše manželství bude jediné takové / jaké si jej sami uděláte ↓“. V závěrečné fázi projevu č. 13 nacházíme podobenství. Mluvčí přirovnává manželství k lodi, ke korábu, jehož kormidelníci jsou právě ženich a nevěsta. Jeho pasažéry budou jednoho dne jejich děti. Na nich samotných pak záleží, zda bude manželství šťastné – připluje bezpečně do přístavu. Mluvčí hojně užívá metafory, např. nepříjemnosti, potíže a problémy v životě metaforicky nazývá *bouřemi, skálou a mělčinou na moři, kde se pohybuje koráb* – manželství.

Záměrem mluvčího bylo zřejmě ozvláštnit chvíli před uzavřením manželství. Užil k tomu zvláštního prostředku – metafory. Chtěl také, aby si budoucí novomanželé uvědomili vážnost svého počínání a zamysleli se nad svým vzájemným vztahem. Jedním ze záměrů mohlo být také pobavení přítomných.

V případě tohoto slavnostního projevu můžeme analyzovat také účinek na adresáta: „Já jsem dlouho přemýšlel / co bych vám tu řekl / protože vím / že mě určitě neposloucháte (*smích*) protože jste hrozně nervózní / protože jste se na tenhle den tak strašně dlouho připravovali ↓“. Smích u svatebčanů vyvolala poznámka mluvčího o tom, že jej stejně ženich a nevěsta neposlouchají (přičemž právě reakce adresátů svědčí o pravém opaku).

Stylistickou analýzu začneme oslovením. Kněz vítá v úvodu svého projevu snoubence: „Milí snoubenci X a Y“. Oslovuje je nejprve dohromady a následně vyslovuje i jejich jména.

Na rovině syntaktické jmenujme opakování jako jeden z typických prvků slavnostních církevních projevů na svatbách: „Oba stejně dobře víte / že vaše manželství bude jediné takové / jaké si jej sami uděláte ↓ Oba dobře víte / že jakákoliv slova / která tu dnes pronesu vám nepomůžou v tom /“.

3. 4. 14. Církevní projev č. 14

► Draží X a Y / rodiče / přátelé / známí a vy všichni / kteří tu dnes jste / kteří jste přišli / abyste na společnou cestu životem vyprovodili tady X a Y ↓ Já doufám a plně věřím / že jste si plně uvědomili vážnost tohoto okamžiku a že jste promysleli všechno / co je potřeba ↓ Vaše manželství / do kterého dnes vstupujete není jen soukromou věcí vás dvou / ale je hlavně součástí božího plánu / a církev toto manželství potřebuje ↓

Proto se nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství zamyslete nad sebou / zamyslete se nad druhými / uznajte svou slabost a číňte svou pokání ↓ A my ostatní to učiníme s vámi / abychom společně mohli slavit tajemství eucharistie ↓

Bože / jsme tu dnes / ve tvém domě / před tvou tváří / abychom spojili život muže a ženy / X a Y / kteří si chtějí před tebou slíbit lásku / úctu a věrnost ↓ My všichni / jak tu před tebou klečíme a modlíme se / jsme přišli poprosit za tyto dva tvé služebníky ↓ Modleme se /

...

Já jsem moc potěšen / že se tu dneska scházíme při takové radostné příležitosti / to je už málokdy / jsme malé město a lidi se berou spíš na radnici ↓ Dřív jsem tu měl každou sobotu svatbu / a dneska ↑ Dneska je to pro mě zvláštnost ↓ Proto jste pro mě i vy dva takovou zvláštností / něčím zvláštním / neobyčejným a milým ↓ Stejně jako jste jeden tomu druhému zvláštním / neobyčejným a milým / stejně jako je ten druhý pro vás nějak výjimečný / stejně jste taková i pro mě ↓ Já jsem rád / že chcete spojit své životy v jeden a ještě radši jsem / že to chcete udělat před tváří boží / protože Bůh z toho má taky radost ↓

Já jsem se tak zamejšlel / co pěkného bych vám do života popřál / co bych vám tu měl říct / abyste si to pamatovali / abyste se k tomu mohli vrátet / když budete potřebovat / a napadlo mě / že budete určitě chtít slyšet o tom / jak vám přeju lásku / jak vám přeju štěstí / a jak vám přeju to všechno nejlepší do těch dalších let ↓ Ale to vy přece víte / že vám tohle všechno přeju / ne ↑

Tak jsem si řekl / že budu mluvit o tom / co dělat / když by se náhodou jednou v budoucnu vyskytly problémy / o kterých byste nevěděli / jak je máte řešit ↓ Protože to je rada do života / to je to / co možná oceníte ↓ Já vím / že dnes jste šťastní a mladí a máte pocit že to tak zůstane na věky / ale ono to tak být nemusí ↓ Nikdy nevíte / jakou cestu vám Bůh přichystá / jakou životní zkoušku vám připravil / a vy tomu všemu musíte čelit ↓ Ale ať se stane cokoliv / ať se vám situace bude zdát úplně neutišitelná / vy máte oproti jiným výhodu ↓ Vy máte jeden druhého / už na celý život ↓ A nejen to ↓ Vy máte všechny své přátelé / kterých je tady plný kostel / máte určitě i ty / kteří tu dnes z jakéhokoliv důvodu být nemohou a v neposlední řadě máte Boha ↓ Boha / který je s vámi kdykoliv a kdekoliv / který o vás ví úplně všechno / který vás vyslechne kdykoliv to budete potřebovat ↓ Víra v něj vám pomůže překlenout těžké okamžiky a radovat se z okamžiků štěstí a klidu ↓ Myslete na to / protože máte dar od Boha ↓ A tím darem je ten druhý / kterému dnes odevzdáváte celý svůj život ↓

Já vám z celého srdce přeju / abyste na to nezapomínali / aby když budete potřebovat pomoc / aby se vám jí dostalo a vlastně vám přeju / abyste tu pomoc nepotřebovali ↓ Tak hodně štěstí ↓

Kněz, který je realizátorem církevního projevu č. 14, je starší muž, jehož věk se pohybuje mezi 50 a 60 lety. Nevíme o něm nic bližšího, nezdá se, že by měl ke snoubencům

přímý osobní vztah (zřejmě je poznal až při předsvatební přípravě, pokud ji ovšem snoubenci absolvovali).

Z hlediska obsahového můžeme hovořit o obvyklých tématech, jež jsme nastínili již v několika minulých analýzách. Po úvodním oslovení a přivítání kněz nastíní, z jakého důvodu se svatebčané v kostele sešli: „kteří tu dnes jste / kteří jste přišli / abyste na společnou cestu životem vyprovodili tady X a Y ↓“. Následuje pasáž o uvědomění si vážnosti okamžiku, uznání vlastní slabosti a o tom, že budoucí manželství je součástí božího plánu a plánu církve. Kněz zmiňuje okrajově také prostor, ve kterém se obřad odehrává. Při obracení se k Bohu jej označuje jako „Tvůj dům“ – tedy boží dům. V další části vyjadřuje potěšení nad skutečností, že se snoubenci rozhodli uzavřít svůj sňatek právě v tomto kostele, protože na malém městě jsou obvyklé spíše občanské sňatky na radnici. V souvislosti s tím pak vzpomíná na dobu, kdy byla svatba v kostele každý týden. Dále hovoří o problémech, jež v manželství na ženicha a nevěstu čekají, a přeje jim, aby jich bylo co nejméně. Ani v projevu č. 14 nechybí (stejně jako ve většině církevních projevů analyzovaných v naší práci) vyjádření podpory snoubencům, a to jak ze strany kněze, tak ze strany svatebčanů, ale i Boha. V závěru celého textu pak nalézáme přání, aby tuto pomoc a podporu novomanželé potřebovali co nejméně, tedy aby jejich manželství bylo šťastné.

Záměr mluvčího se shoduje se záměry ostatních mluvčích – chce přítomné přivést k zamyšlení a zpříjemnit okamžiky před oddáním, navodit slavnostní atmosféru při ceremoniálu.

Na rovině foneticko-fonologické bychom zmínili zejména chybnou ortoepii slova *zamejšlel*.

Z morfologického hlediska se jako v předchozích ukázkách zaměřujeme především na charakteristiku oslovení. Kněz oslovuje v úvodní části svého projevu nejen snoubence (*Drazí X a Y*), ale všechny přítomné. O snoubencích pak hovoří také ve 3. osobě plurálu a označuje je jako *služebníky boží*.

V syntaxi zmíníme opět opakování: „Dneska je to pro mě zvláštnost ↓ Proto jste pro mě i vy dva takovou zvláštností / něčím zvláštním / neobyčejným a milým ↓ Stejně jako jste jeden tomu druhému zvláštním / neobyčejným a milým /“.

Dalším zajímavým a nápadným syntaktickým jevem je subjektivní, resp. nestandardní slovosled ve výpovědi: „Já jsem rád / že chcete spojit své životy v jeden a ještě radši jsem / že to chcete udělat před tváří boží / protože Bůh z toho má taky radost ↓“. Subjektivní slovosled je charakteristický pro projevy mluvené neoficiální, jimž jsou církevní projevy blíže než občanské.“

3. 4. 15. Církevní projev č. 15

► Tak se posaďte ↓ Ženich a nevěsta pěkně tady dopředu ↓

Já vás tu všechny vítám / v dnešní slavnostní den / při kterém chceme na společnou cestu životem vyprovodit tady ty dva mladé lidi X a Y / kteří chtějí dnes spojit v jeden své životy ↓ K tomu / aby byl sňatek uznán za právoplatný je zapotřebí dvou svědků / tak praví zákony ↓ Ale X a Y se rozhodli / že si ke své svatbě pozvou ještě jednoho svědka / toho nejcennějšího a nejdůležitějšího svědka / kterého si vůbec mohli zvolit ↓ Tím svědkem je Bůh / a věřte / že to bude ten svědek nejvzácnější ↓

My se teď zamyslíme a pomodlíme se za to / aby tito dva mladí lidé byli ve svém svazku šťastní ↓ A poprosíme Boha za odpuštění hříchů ↓

...

Pane / dej / ať tito dva lidé vstoupí do společného svazku a žijí podle tvých přikázání ↓ Ať i ve svém manželství dále naplňují tvá slova a jsou součástí tvé svaté církve ↓ Amen ↓

...

V tuhle chvíli je čas na to / abych vám popřál něco pěkného do vašeho manželství / to se tak dělá ↓ Já vám budu přát lásku / ale tu máte / jinak byste tu asi nebyli ↓ Pak vám budu přát porozumění / protože to je také velmi důležitá věc / ono bez porozumění byste spolu asi dlouho nebyli ↓ Protože když jeden druhému neporozumíte / tak je pak ta komunikace trochu obtížná a z toho vyvstávají problémy ↓ Co vám přát dál / určitě štěstí / ale co to to štěstí je ↑ Je to bohatství ↑ Peníze ↑ Nebo je to něco jiného ↑ Každý za štěstí považuje něco jiného / já si ale myslím / že vy štěstí už máte ↓ Vaším štěstím je totiž ten druhý ↓ V tom druhém hledejte opravdové štěstí / protože bez něj už byste byli jen polovičními lidmi ↓ Společně tvoříte jeden celek / jednu rodinu / která bude časem větší / přibudou do ní děti / a ty jsou dalším štěstím ↓ Takže to štěstí / které já vám přeju / je vlastně celá vaše rodina ↓ A vaším úkolem tady na zemi je / abyste se o tu rodinu starali a snažili se / aby ta rodina byla šťastná a spokojená ↓

A já vám přeju / aby se vám to společnými silami dařilo ↓

V případě slavnostního projevu č. 15 nemůžeme charakterizovat osobnost mluvčího, protože disponujeme pouze zvukovým záznamem tohoto projevu. Vztah oddávajícího ke snoubencům ze samotného projevu také nevyplývá, proto nemůžeme říci, zda jde o muže jim blízkého, nebo ne.

Dále se budeme zabývat tématy, o nichž realizátor projevu hovoří. Po výzvě k usednutí vítá všechny přítomné, snoubence neoslovuje jmény. Během projevu o nich ještě několikrát hovoří ve 3. osobě plurálu, ani jednou je však přímo neosloví. Následuje klišé: „na společnou cestu životem“. Boha zve jako svědka svatebního obřadu. Zcela v tomto slavnostním projevu postrádáme výzvu k pokání (z důvodu možnosti slavit tajemství eucharistie). Zároveň víme, že šlo o ceremoniál se mší, tedy že k eucharistii došlo. Kněz svůj projev avizuje: „V tuhle chvíli je čas na to / abych vám popřál něco pěkného do vašeho manželství / to se tak dělá ↓“. Zmiňuje i fakt, že

řící před obřadem několik slov je běžnou zvyklostí. Celý jeho další projev je pak přáním všeho dobrého v manželství. Charakteristické pro tento projev je užití otázek: „ale co to to štěstí je ↑ Je to bohatství ↑ Peníze ↑ Nebo je to něco jiného ↑“.

Záměrem mluvčího bylo navodit slavnostní atmosféru a povzbudit ženicha a nevěstu při důležitém životním kroku a svým projevem jim popřát hodně štěstí (tento záměr sám explicitně zmiňuje).

Při stylistické analýze zmíníme pouze syntaktickou rovinu, na které nalzáme v tomto projevu opět časté opakování, o užití řečnických otázek jsme již hovořili výše.

4. CHARAKTERISTICKÉ OBECNÉ RYSY

SVATEBNÍCH PROJEVŮ

4.1 Vymezení charakteristických rysů svatebních projevů

Všechny naše analýzy slavnostních projevů při občanských sňatcích začínaly ukázkou analyzovaného textu. Pragmatickou analýzu jsme prováděli od základní charakteristiky oddávajícího jako nejvýznamnějšího účastníka komunikační situace a realizátora tohoto typu textu. Můžeme říci, že o mluvčím jsme se nejvíce informací dozvěděli z úvodního slova pracovnice matričního úřadu (její projev jsme však do naší analýzy nezahrnovali, užili jsme pouze jeho informační hodnotu). Ta oddávajícího buď přímo představila (projevy č. 7, 13 a 14), nebo jej nějakým způsobem titulovala (např. *pane starosto* – projevy č. 5, 8 a 14, *pane poslanče* – projev č. 6 nebo *pane rado* – projevy č. 9 a 11). V případě slavnostních projevů na občanských svatbách totiž autora projevu většinou neznáme. Domníváme se, že realizátor projevu není totožný s autorem. Vypovídají o tom i některé naše ukázky (velmi podobné texty). Dosvědčují, že na daném úřadě disponují zpravidla třemi až čtyřmi projevy, které užívají oddávající s drobnými obměnami stále dokola.

Naopak u analýzy projevů církevních se domníváme, že se realizátor s autorem shoduje. Vede nás k tomu skutečnost, že každý z analyzovaných církevních projevů je zcela odlišný, a také fakt, že oddávající kněz na rozdíl od mluvčích občanských projevů mívá ke snoubencům užší vztah, proto jsou projevy mnohem osobnější.

O připravenosti projevů jsme se již zmiňovali, připomeňme tedy fakt, že slavnostní projevy při občanských sňatcích můžeme považovat za připravené (mluvčí je přednáší s pomocí textové opory), projevy na církevních svatbách za polopřipravené (hovořili jsme o jakési osnově, kterou si oddávající kněz připravuje předem, následná realizace se však neopírá o pevně daný text projevu).

Výrazně se do projevu promítá také znalost snoubenců a známost s nimi. U většiny mluvčích občanských projevů vidíme, že se oddávající se ženichem a nevěstou neznají, a proto může dojít k nadmíru trapným situacím, založeným na neinformovanosti mluvčího (např. u projevu č. 14, který byl přednášen na svatbě snoubenců z dětských domovů). Znalost snoubenců jsme zaznamenali pouze v jednom případě, a to u projevu č. 12. Zde ovšem

nemůžeme hovořit o osobní známosti (jak bylo řečeno, šlo o sňatek mediálně známých osobností), ale spíše o obeznámenosti oddávajícího se snoubeneckým párem.

Naopak oddávající duchovní (a to jak katolické církve, tak církve *Světlo života*) často znají snoubence velmi dobře. Ve svých projevech také na osobní známost často odkazují. Z jejich projevů je pak patrné, že nepředstírají empatii a mají ze sňatku upřímnou radost. Např. v projevu č. 1 oddávající hovoří o svém vztahu k nevěstě: „protože rodiče to taky někdy těžko nesou / protože je to tak / že si řeknou / on nebo ona nám odchází / a já taky moc rád nejsem ↓ protože ty nám tady bereš ženu / která nám tady hodně hodně pomohla ↓“, „a na úvod bych chtěl říct / že to je / pro mě samozřejmě potěšení / radost / a výsada vidět vás tady společně / a mít možnost zrovna já vám něco říct / protože my se známe už spoustu let / já Y znám už ■ deset let myslím / a s X se známe už čtyry ↑“¹⁵.

Většina oddávajících v občanských projevech alespoň zmínila místo, kde se svatba odehrává, tedy kde se realizuje projev (projevy č. 1, 2, 3...), někteří se ale věnovali prostoru slavnostní síně ve svém projevu více (např. projev č. 7). Místo, kde se ceremoniál odehrává, se tak stalo jedním z témat projevu, šlo většinou o nějaký historický sál, zámek apod. Nejvýrazněji se místu svatebního obřadu věnuje mluvčí projevu č. 7: „Dovolte mi / abych vás přivítal ve freskovém sále / kdysi hodovnici bývalého zámku Říčanských z Řičan / který patří k nejkrásnějším interiérům na zámku / a vlastně i v celém městě / které jste si / jistě ne náhodou / vybrali / za své město svatební / které bude svědkem vašeho životního rozhodnutí ↓“. Ten pak dále prostor rozvádí i v samotném projevu: „A pokud by vám bylo někdy opravdu úzko / vraťte se sem / do těchto prostor / zadívejte se na strop tohoto freskového sálu / kde uprostřed je zobrazeno boží oko / a ve dvou oválech / dva příběhy starého zákona / Šalamounův soud / a Josef egyptský / po stranách pak alegorické postavy lidských ctností / jako například zbožnost / víra / naděje a láska / a připomeňte si své rozhodnutí a důvody / které vás spojují ↓ Kouzlo těchto míst vám určitě vrátí ztracenou víru ↓“. Místo se tedy stává nezapomenutelným pro snoubence, magickým až léčitelským prostorem, jenž jim bude připomínat den svatby i v dobách problémů, kam by se měli vracet, aby se obrátili sami k minulosti svého života k tomu okamžiku, kdy se nejvíc milovali, kdy se rozhodli svůj vztah udělat oficiálním. Místo tak má podtrhnout slavnostní atmosféru obřadu. Výrazně využívá a zobrazuje prostředí také mluvčí projevu č. 12: „Zde / uprostřed jedné z nejkrásnějších českých řek / Otavy / jste se rozhodli uzavřít své manželství ↓ Tato řeka má neobyčejnou historii ↓ Nedaleko odtud Bedřich Smetana začal psát svou symfonickou báseň / Karel IV. nechal za kopcem postavit hrad Kašperk / Keltové zde rýžovali zlato / a druidové prováděli své tajemné rituály ↓ A dnes je tato řeka svědkem uzavření vašeho manželství ↓“. Oddávající v tomto případě odkazuje k historii místa. V některých projevech se přímo z textu dozvídáme, kde se obřad

---

¹⁵ Církevní projev č. 4

odehrává: „Vítám vás / vážení snoubenci v obřadní síni městského úřadu v Benátkách nad Jizerou“¹⁶. Kromě topografického názvu však oddávající nezmiňuje nic bližšího.

Časté je také užití zájmena *naše* (obřadní síň), jež má charakterizovat propojenost s ostatními obyvateli místa, tedy většinou i se snoubenci (nebo alespoň jedním z nich). Prostor je pak téměř personifikován do role svědka svatebního obřadu.

Pragmatická analýza dále pokračovala charakteristikou témat, jimž se realizátoři projevů věnovali (téma místa – viz výše). Nebudeme zde vyjmenovávat všechna, zaměříme se pouze na ta, která se v našich ukázkách pravidelně opakovala, protože jsou konstitutivním rysem textů žánru slavnostních projevů na svatbách.

Výrazným tématem mnoha občanských projevů byla výzva k uvědomění si vážnosti situace. Toto téma se objeví i v mnoha projevech církevních, takže je můžeme označit za charakteristické pro svatební projevy. V občanských projevech dále nacházíme časté téma „udílení rad do budoucího života“ (projevy č. 2, 3, 4, 5...).

Oddávající se ve svých projevech zaměřují na kontrast mezi dnem svatby, kdy se všichni radují, a dny všední s problémy a starostmi.

Dalším, velmi častým tématem je téma rodičovské. Většina civilních oddávajících stereotypně připomíná v projevu rodiče, jejich lásku, zdůrazňuje jejich roli ve výchově, oporu na celý život a také klade rodiče za vzor.

Závěrečné části většiny projevů analyzovaných námi jsou pak věnovány přání šťastného společného života: „a tak vám přeji / aby váš spokojený život byl oním nepřetržitým snem ↓“¹⁷, „Přeji vám ve vší upřímnosti / aby s vámi vaše dnešní štěstí zůstalo trvale / a aby bylo stále tak veliké / jako v dnešní den ↓“¹⁸.

O záměrech mluvčích jsme také pohovořili v úvodu k analýzám občanských projevů. Za hlavní záměr všech projevů bychom mohli po provedené analýze označit uvedení do situace a navození slavnostní atmosféry před samotným aktem oddání. Je však přinejmenším zajímavé zaměřit se i na předstíranou empatii, tedy snahu ukázat snoubencům i všem přítomným svou osobní zainteresovanost, o níž téměř bezpečně víme, že je hraná (viz projev č. 12). Mluvčí k tomu využívají mnoha jazykových prostředků. Jednak je to užití 1. osoby singuláru u sloves pro vyjádření vlastního postoje k jejich budoucímu svazku: *věřím, doufám, přeji* apod. Dále jde o adverbia typu *srdečně, upřímně* apod. V neposlední řadě je to pak přání šťastného života.

---

¹⁶ Občanský projev č. 6

¹⁷ tamtéž

¹⁸ Občanský projev č. 9

Stylistickou analýzu jsme prováděli po jednotlivých jazykových rovinách. Na rovině foneticko-fonologické jsou pro svatební projevy občanské typické zejména záměrné delší pauzy, jež byly kladeny na neobvyklá místa v textu, a to nejspíš proto, aby byl položen větší důraz na slovo, jež za pauzou následuje. V několika případech je signifikantní také záměrná změna intonačních schémat v projevech oddávajících: „Vítám vás / vážení snoubenci v obřadní síni městského úřadu v Benátkách nad Jizerou / zároveň vítám vaše svědky / rodiče / příbuzné / známě / kamarády ■ děti ↑“¹⁹.

Z morfologických jevů bylo především zajímavé a pro všechny projevy typické užívání vokativů, tedy oslovení. V oslovování svatebčanů nacházíme mezi projevy občanskými a církevními velký rozdíl. Občanské projevy jsou charakteristické zejména oslovením *vážení snoubenci*, někteří mluvčí užívají i oslovení *drazí snoubenci*, *milí snoubenci*. V některých projevech zaznamenáváme i oslovení obou protagonistů zvláště *pane ženichu* a *slečno nevěsto*. Rozvíjení oslovení atributy *drazí* a *milí* svědčí opět o snaze naznačit empatii oddávajícího, osobní zaujetí na sňatku, oslovení oddělené – *pane ženichu*, *slečno nevěsto*, zase působí zdvořileji. Většina oddávajících kněží oslovuje snoubence křestními jmény v souladu s církevními zvyklostmi.

Z gramatických kategorií má výraznou úlohu ve svatebních projevech slovesný modus. Nejčastěji je užíváno způsobu rozkazovacího (*buďte, mějte, dbejte* apod.), jenž se objevuje jako součást tzv. dobrých rad do budoucnosti (viz dále)

Charakteristická jsou též zájmena. Mluvčí užívají především osobních zájmen, ale také zájmen přivlastňovacích (*vítám vás, vaše svědky, vaše rodiče* apod.). Zájmena zde kromě své primární funkce fungují i jako slova výplňková, a to v případech, kdy dochází k jejich nadužívání. Jedná se především o zájmena ukazovací. Ta nacházíme zejména v projevech církevních, jež jsou svou podstatou bližší běžné mluvené komunikaci, pro niž je nadužívání ukazovacích zájmen charakteristické: „My všichni / kteří jsme zde vám přejeme to nejlepší / protože bůh ví / co je to nejlepší ↓ a on to také dá / přátelé / tohleto rozpoznat ■ to je veliké umění ↓ a to se nám mnohdy nedaří ↓“²⁰.

Výraznou roli ve slavnostních projevech na svatbách hraje komunikační funkce výpovědi. Velmi často v nich nacházíme komunikační funkci direktivní – radu, doporučení, výstrahu. Mluvčí poučuje snoubence o životě, snaží se jim předat generacemi vyzkoušený model soužití, upozorňují na to, jak by se k sobě měli snoubenci v budoucnosti chovat. Tato témata byla ve slavnostních projevech na svatbách zřejmě motivována původními radami

---

¹⁹ Občanský projev č. 6

²⁰ Církevní projev č. 1

rodičů snoubenců (udíleli je před svatbou společně s požehnáním), navíc nejvíce nahrazuje církevní kázání.

Z hlediska slovní zásoby jsou svatební projevy charakteristické například zvýšeným užíváním deminutiv: „Ve svém štěstí nezapomeňte ale i na ty / kteří se o něj velkou mírou přičinili / na péči / a starostlivost maminek / na řadu bezesných nocí / které nad vámi strávily / a na chvilky útěchy / které jste nacházeli v jejich náručí ↓ Na své tatínky / kteří vám od dětství byli vzorem / a pomáhali vám nejenom v těžkých chvílích ↓“²¹.

Velmi výrazným znakem je pak vyšší výskyt abstraktních substantiv: „Pevně věřím / že k tomuto rozhodnutí vás oba vede nejenom lásky / ale také vzájemná úcta / tolerance / a respektování se navzájem ↓“²². Oddávající užívají pro ozvláštnění svých projevů také synonymních řad. Jedním z důvodů pro výskyt synonym může být snaha se v projevu neopakovat. O synonymii slova *manželství* bude pohovořeno v samostatné kapitole, stejně jako o klišé, jež považujeme za jeden z konstitutivních rysů slavnostních projevů na svatbách.

Frekventované je také užívání citátů, jež mají projev ozvláštnit a také mu dodat jistého slavnostního rázu a určité filozofičnosti. Někdy je citace v textu projevu uvedena, jindy ji oddávající vůbec předem neavizuje a navazuje na předchozí text bez upozornění, podobně je tomu s autory citátu – někdy jsou přímo zmiňováni, jindy ne, takže se můžeme dohadovat, zda jde o citát či obrazné vyjádření autora projevu – vzhledem k stylistickým vlastnostem sledovaných úseků se přikláníme spíše k citátu od nám neznámého autora.

Také u všech ukázek církevních projevů námi shromážděných jsme provedli pragmatickou a stylistickou analýzu. Ta stejně jako analýza občanských projevů začínala zkoumaným textem. Nalézáme velké rozdíly mezi textem projevu občanského a textem projevu církevního. Občanský projev je uveden slovem pracovnice matričního úřadu, s čímž se u projevu církevního nikdy neseťkáváme. O oddávajícím knězi se tudíž z textu nedozvídáme nic. Navíc podoba textu se také liší. Občanské projevy můžeme tematicky rozčlenit na část uvítací, část, v níž mluvčí hovoří (většinou) o budoucím manželském životě, a část, v níž oddávající kněz gratuluje snoubencům a která těsně předchází oddací část ceremoniálu.

Všechny tyto části má sice církevní projev také, ale zřídka kdy je nalezneme v jednolitěm textu. Text slavnostního projevu je totiž rozčleněn do několika částí, jež jsou přednášeny v průběhu celé slavnostní mše. Např. na počátku mše kněz snoubence přivítá, před oddáním pronese svůj projev (jakési kázání) a v závěru jim gratuluje. Obě dvě části

---

²¹ Občanský projev č. 6

²² Občanský projev č. 7

projevu (přivítání i „kázání“) však neodmyslitelně patří k sobě, proto pokud proběhly, máme je zaznamenány.

Pragmatickou analýzu stejně jako u projevů občanských začínáme drobnou charakteristikou mluvčího. Jde o kněze, pastora apod. jisté církve, což je vlastně jediná charakteristika, kterou můžeme uvést jako společnou. Poměrně časté také je, že oddávající snoubence zná – přinejmenším alespoň z předsvatební přípravy, ovšem velice často z aktivního života v církevní komunitě (oba nebo alespoň jednoho z páru). To, že by oddávající kněz (pastor apod.) snoubence neznal, je velice okrajovou výjimkou.

Následuje tematické rozvržení projevu. Zde opět nalézáme mnoho odlišností vzhledem k projevům občanským. Při analýze občanských projevů jsme uváděli, že se témata velmi často opakují. Naopak u projevů církevních je rozličnost témat velická. Za shodný znak můžeme považovat úvod projevu, kdy kněz vybízí přítomné, aby se zamysleli sami nad sebou, uznali své hříchy, aby mohli slavit tajemství eucharistie (jde ovšem o ceremoniál pravidelně se opakující při jakékoliv mši, nejen při slavnostní mši, jejíž součástí je svatba – proto nemůžeme hovořit přímo o tématu typickém pro svatební projev / obřad). Velmi častá je pak reakce na právě přečtený text evangelia: „Ta slova / která jsme právě slyšeli si vybrali X s Y sami a ■ mně se moc líbily všechny ty tři úryvky / které tady zazněly /²³), někdy je dokonce text z Bible součástí samotného projevu: „Já vám na závěr přečtu pár veršů / které máme v Bibli / které nám nechal apoštol Pavel v knize Korintským ve třinácté kapitole má napsáno / kdybych mluvil jazyky libými andělům / a kdybych uměl prorocství a rozuměl Všem tajemstvím a veškerému poznání / a kdybych měl všechnu víru tak že bych i hory přenášel / ale neměl bych lásku / nejsem nic ↓ A kdybych všechn svůj majetek vynaložil na krmení chudých / a kdybych vydal své tělo ke spálení ale neměl bych lásku / nic mi to neprospěje ↓ Láska je trpělivá / je dobrotivá / láska nezávidí / láska se nevychloubá ani nenadýmá / nechová se nepatřičně / nehledá svůj prospěch / nedá se vyvrátit a nemyslí na nic zlého / Neraduje se z nepravosti / ale raduje se s pravdou / všechno snáší / všemu věří / ve vše doufá / všechno vydrží ↓ Láska nikdy nesehává ■²⁴.

Oddávající využívá textu, jenž byl právě přečten, aby mohl rozvíjet jeho myšlenku, a tak se text stává jedním z témat projevu.

Také v církevních projevech nacházíme téma problémů v budoucím životě. Není ovšem tak časté jako u projevů občanských. Co je ovšem specifikem církevních projevů, je vyjádření podpory. Téměř všichni oddávající kněží (včetně duchovního církve *Světlo života*) hovoří o tom, že snoubenci na problémy, které v budoucím životě přijdou, nebudou sami. Slibují podporu svou, všech přítomných, ale zejména podporu Boha.

---

²³ Církevní projev č. 6

²⁴ Církevní projev č. 4

Významným prvkem církevních slavnostních projevů na svatbách se tak stává intertextovost. Ta se projevuje rozvíjením evangelia, jež se stává jedním z témat projevu. Oddávající kněz se snaží text evangelia posluchačům jakoby vysvětlit. V našich ukázkách se oddávající obrací i k jiným textům – např. textu Adama Michny z Otradovic: „Slyšeli jsme tu píseň od Adama Michny z Otradovic / která se jmenovala Den svatební / ale málokdo ví / že tomu Michnovi nešlo jenom o to / aby napsal nějakou písničku o svatbě / která by se pak na té svatbě mohla hrát ↓ On psal vlastně o Bohu / o Kristu / který je vlastně také takovým ženichem / jako je tu dnes X / a o církvi / která je nevěstou / jako tady Y ↓ A Kristus s církví uzavírají také svazek / který je silně podobný tomu svazku manželskému ↓“.

Mezi další témata bychom mohli zařadit i zmínky o rodičích, rady do budoucna a zejména ujištění snoubenců o tom, že mají plnou podporu svých blízkých, kteří jsou ochotni jim kdykoliv v jejich manželství pomoci.

I u církevních projevů je jedním ze záměrů mluvčího navodit slavnostní atmosféru a maximálně oslavit vstup páru do svazku manželského (jedna ze svátostí církvi). Nejde ovšem o hlavní záměr. Podrobnou analýzou jsme došli k závěru, že hlavním záměrem oddávajících kněží je zřejmě upozornit snoubence na to, že jsou součástí nějaké komunity, že Bůh stojí při nich a oni by se i nadále měli chovat dle božích zákonů.

Stylistická analýza církevních projevů se příliš nelišila od stylistického rozboru projevů občanských.

Vzhledem k malému rozsahu našeho vzorku nelze v této práci plně charakterizovat přímo styl slavnostních projevů na svatbách. Ovšem v našem výzkumu vyšlo najevo několik zajímavých úkazů, které si trůfáme považovat za typické (viz výše), ovšem za zmínku stojí také užívání klišé a to, jak hovoří oddávající o manželství. Těmto dvěma jevům věnujeme proto zvláštní pozornost v následujících podkapitolách.

4. 2 Klišé jako konstitutivní faktor slavnostních projevů na svatbách

Klišé je chápáno jako „přemírou častého užívání otřelý a málořikající, významově vágní a automatizovaný výraz“²⁵. V jednotlivých analýzách jsme často na přítomnost klišé upozorňovali. Jde o výrazy, které se v projevech opakují, ovšem nic posluchači neřeknou.

Častým klišé je v našich ukázkách například následující věta: „Dnes vážení snoubenci vkládáte jeden druhému do rukou ■ své největší bohatství / své životní štěstí a svoje naděje ↓“²⁶. Toto klišé, stejně jako klišé o spojení / spojování životů, zaznamenáváme v různých obměnách v několika občanských projevech: „Uvědomte si / že jeden druhému svěčujete svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou důvěru a životní plány ↓“²⁷, „Dnes / vážení snoubenci / vkládáte jeden druhému do rukou svoje životní štěstí / spojujete své zájmy / touhy / své vlastnosti / a povahy ↓“²⁸, „Dnes se promění ve skutek vaše rozhodnutí spojit své životy / povahy / zájmy / a tím dosáhnout životního štěstí ↓ ■“²⁹. Z těchto ukázek je zcela patrné, že klišé tohoto typu je v našem vzorku asi nejpoužívanější.

Dalším příkladem je jistě klišé o vytvoření šťastného domova: „Vaše veškeré snažení bude od dnešního dne směřovat k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho domova ↓“³⁰, „Společná cesta po které nyní půjdete / bude směřovat k vytvoření nejkrásnějšího a nejmilejšího místa na světě ■ vašeho domova ↓ Skutečného domova / ze kterého budete neradi odcházet a o to více se budete těšit až se do něj budete moct zase vrátit ↓“³¹. O tom, že toto klišé v dnešní době, kdy spolu snoubenci často několik let před svatbou žijí ve společné domácnosti, zcela ztrácí význam, jsme již hovořili.

Co ovšem vede mluvčí k užití klišé ve slavnostních projevech na svatbách? Jednak je to zřejmě minimální snaha být originální. Většina slavnostních projevů je pouze lehce transformována (viz podoba projevů č. 1 a 4), často jsou změněna jen jména snoubenců a projev se v nezměněné podobě užívá i několik let. Dojde tím k automatizaci výrazu, který před patnácti lety mohl znít úplně jinak než dnes.

Výraznou roli v užívání klišé hraje také osobní zainteresovanost mluvčího. Jak již bylo několikrát řečeno, oddávající při občanských sňatcích nemívají zpravidla ke snoubencům žádný osobní vztah. Nepřipravují projev speciálně pro daný pár (na rozdíl od projevů na církevních svatbách) a často nejsou ani produktory projevu. Většinou jen přijdou v určený čas na určené místo, přečtou projev (který četli i minulý týden a budou jej s největší pravděpodobností předčítat také týden následující) a zase odejdou.

---

²⁵ Kol.: *Encyklopedický slovník češtiny*, Nakladatelství Lidové noviny : Praha 2002, s. 215

²⁶ Občanský projev č. 1

²⁷ Občanský projev č. 3

²⁸ Občanský projev č. 4

²⁹ Občanský projev č. 10

³⁰ Občanský projev č. 5

³¹ Občanský projev č. 14

Naproti tomu realizátoři projevů na církevních svatbách jsou téměř vždy také jejich produktory. Po konzultaci se snoubenci (zejména kvůli čtení z Bible) sestavují svůj projev, který má sice jisté zákonitosti, jež se stále opakují (nastíněno výše), některé části projevu jsou však originální a reagují na konkrétní svatbu konkrétních snoubenců. Tím si vysvětlujeme nižší frekvenci klišé v církevních projevech. Ovšem i v nich jsme nějaká klišé našli: „abyste vykročili na společnou cestu životem ↓“³².

Další faktorem užití klišé může být také nenápaditost produktora projevu. Existují totiž zřejmě určité zažitě vzorce chování, které se předpokládají při svatebním ceremoniálu. Tyto zvyklosti jsou patrné zejména ze stavby projevu – je vždy téměř stejná. Od oddávajícího se očekává, že snoubencům před aktem oddání něco řekne. Očekává se, že se projev bude tematicky týkat budoucího společného života – kvůli němu jsou přece v obřadní místnosti. Je pak mnohem snazší „vyplnit“ projev známými frázemi (které byly použity již v mnoha případech a jejichž užívání se osvědčilo), než sestavit zcela originální projev. předpokládáme, že ve spojitosti s tím vládne mezi realizátory projevů jakási konvence „tak se to má“. Vychází z toho, že posluchači, zejména snoubenci (kteří, jak víme ze vzpomínek většiny oddávaných, ovšem projev vůbec nevnímají) očekávají, že podobné podbízivé výrazy v projevu vyslechnou.

Někdy, ale k tomu dochází zcela výjimečně, může být klišé použito také proto, aby projev vypadal zajímavěji, je záměrné a jeho užití je někdy i promyšlené. Může být užito k ozvláštnění (nebo si alespoň produktor myslí, že klišé projev ozvláštní). Zde se ovšem nabízí otázka, zda produktor projevu je schopen klišé rozpoznat.

Klišé obecně můžeme považovat za konstitutivní faktor projevů při občanských sňatcích. Jeho četný výskyt v našem vzorku nás přesvědčil o tom, že se zřejmě vyskytuje ve většině slavnostních projevů na občanských svatbách.

Naopak v případě slavnostních projevů na církevních svatbách můžeme říci, že klišé je jevem ojedinělým.

---

³² Církevní projev č. 12

4.3 Jak realizátoři projevů hovoří o instituci manželství

V této kapitole se věnujeme tomu, jak o manželství oddávající hovoří, neboť instituce manželství je v projevech zmiňována několikrát. Využíváme k tomu částečně metody kognitivní lingvistiky (Lakoff, Johnsonn, 2001, Vaňková, 2007) Nevěnujeme se na tomto místě textu významu samotného lexému *manželství*, ten byl nastíněn výše, mj. v kapitole věnující se právní podstatě a právnímu zadefinování manželství.

Manželství v zásadě charakterizuje několik metafor, jež se objevují ve všech typech sledovaných textů. Metafory jsou v našem jazyce používány zcela automaticky, jak tvrdí kognitivní přístup k lingvistice (Lakoff, Johnsonn, 2001). Je na nich³³ v podstatě založen celý náš pojmový systém.

Manželství je nositeli jazyka – jak ukazují také texty svatebních projevů – vnímáno jako určitý typ vymezeného a uzavřeného prostoru (dům, místnost apod.). Vstupujeme do něj (okamžikem složení svatebního slibu) a vystupujeme z něj (rozvodem). Tuto teorii by potvrdila i formulace: „že jste se rozhodli z vlastní a svobodné vůle uzavřít manželský svazek ↓³⁴. Jde tedy o prostor uzavíratelný (uzavíráme sňatek).

Manželství je také vnímáno jako kniha, která má své kapitoly: „a známými přišli otevřít novou kapitolu svého života ↓³⁵ a podobně jako o knize se také říká, že svatebním dnem snoubenci začínají **psát novou stránku / kapitolu** svého života.

Manželství je také vnímáno jako **svazek**, nějaké minimální **společenství** (tedy spojení dvou lidí, můžeme říci, že dvou samostatných nádob v nádobu jednu): *manželství* je označováno jednak souslovím *svazek manželský* nebo také jeho slovoslednou variantou *manželský svazek*. Velmi časté je pak označení *společenství muže a ženy, nejmenší lidské společenství, nejvroucnější lidské společenství*³⁶, *životní společenství*³⁷, *pevné a trvalé životní společenství, nerozlučný celek spojený jedním srdcem a jednou vůlí*. Hodnota svazku je potom poměřována co do teploty, velikosti a pevnosti: **nejvroucnější, nejmenší, pevný, trvalý, nerozlučný**.

Další metaforou pro manželství je metafora **manželství je cesta**. O společné cestě je v našich ukázkách pohovořeno několikrát. Na společnou cestu snoubenci vykračují: „Chvilé než přikročíme k tomuto vašemu slavnostnímu prohlášení / dovolte mi / abych několika slovy zdůraznil vážnost

---

³³ Lakoff, G., Johnsonn, M. *Metafory, kterými žijeme*. Brno : Host 2002, s. 16

³⁴ Občanský projev č. 1

³⁵ Občanský projev č. 8

³⁶ Občanský projev č. 9

³⁷ Občanský projev č. 10

kroku který jste se rozhodli učinit ↓³⁸. Užívají se i obraty jako **vydat se na společnou cestu životem / na společnou pout'** apod.

Velmi často se s manželstvím setkáváme v souvislosti vytvoření společného domova, tedy užíváme metafory **manželství je domov**. O metafoře v souvislosti s vnímáním domova hovoří také Vaňková³⁹ (2007, s. 15–16). Domov označuje jako útočiště, kořen, přístav apod. Někteří mluvčí našich projevů spojují pak metafory domova s metaforami manželství: „protože vy dva jste teď kormidelníci té manželské lodi a musíte se starat / aby dobře a bezpečně připlula do přístavu ↓ Nezapomínejte / že na té lodi také časem přibudou noví pasažéři / vaše děti / které dostanete od Boha a o které se budete určitě s láskou a péčí starat ↓ Já vám přeju sám za sebe / ale jistě i za všechny tady / abyste byli vždy schopni postarat se o toho druhého / abyste spolu byli šťastní a měli se rádi ↓ Aby ten koráb manželství byl pevný / a vím / že se nerozbije o první skálu / neuvízne na první mělčině a odolá první bouři / protože máte jeden druhého a máte taky Boha ↓⁴⁰. V této ukázce nalezneme metaforu přístav (domov), zároveň však nacházíme i novou metaforu pro manželství, a tou je metafora **manželství je loď**. K té bychom mohli připojit i označení *karavana na poušti*, s nímž se setkáváme v několika slavnostních projevech v rámci citátu, kterého mluvčí s oblibou užívají, případně též hojně užívané **společná plavba životem**. Mohli bychom tak pozměnit původní metaforu a říci, že **manželství je dopravní prostředek**. Zde nacházíme výraznou souvislost s metaforou manželství je cesta.

Další metaforou, která se v našich ukázkách objevila je spojení **manželství je život: společný život, budoucí život, spojení životů**. V občanském projevu č. 11 se setkáváme i s touto formulací: „Je dobře / že jste neztratili víru v život a v člověka“. Šlo o druhý sňatek obou snoubenců. Připojíme i spojení *manželské soužití, slunce života, život ve dvou*.

Metafora **manželství je poměr** vyplývá ze zákona. V našich ukázkách nacházíme několik označení: *právní poměr, poměr mezi mužem a ženou*, ale také *mravní poměr*. Lexém poměr můžeme chápat jako vztah a vracíme se tak k metafoře manželství je svazek, společenství. Ve stejném duchu se pak nese i pojmenování manželství v občanském projevu č. 3: „už ne ty a já, ale my“. Pomocí zájmena *my* označuje mluvčí vztah, společenství, svazek.

Mluvčí občanských projevů, které byly předmětem našeho zkoumání, užíli pro označení manželství celkem 31 různých pojmenování, což je poměrně mnoho, pokud ještě připočítáme fakt, že se některá pojmenování opakovala. Celkem jsme našli 8 metafor, jež mohli oddávající přivést k vytváření různých označení: *manželství je nádoba, svazek, cesta, domov*,

---

³⁸ Občanský projev č. 2 s. 15, 16

³⁹ Vaňková, I. *Nádoba plná řeči*. Praha : Karolinum 2007

⁴⁰ Církevní projev č. 13

dopravní prostředek, život, štěstí, poměr. S dalšími ukázkami by jistě přibýly i další metafory, jichž je možné pro manželství užít. Většina z těchto metafor se prolíná (viz cesta a dopravní prostředek) a pro některé z nich musíme užít dalších metafor, abychom je mohli zařadit do našich smyslových vzorců lexémů

Církevní projevy jsou metaforicky velmi bohaté. Je to dáno samou podstatou církve, jež zakládá většinu svých úkonů na podobenství.

V případě projevů církevních pak chceme upozornit především na to, že církev považuje spojení muže a ženy, tedy manželství, za znamení *tajemného vztahu mezi Kristem a církví*. Oddávající kněží tak využívají metafory **manželství je vztah**. V několika námi zkoumaných projevech kněz užil přímo této formulace, aby označil podstatu manželství tak, jak ji chápe církev. Ženich je tedy chápán jako metafora Krista a nevěsta jako církev. Kromě tohoto metaforického označení bývá často užito také spojení *věc boží a veliká svátost*. Manželství je totiž v církvi považováno za jednu ze sedmi svátostí. Souvisí s ní ale i jedna metafora daná adjektivem a také představou svátosti – **manželství je tajemství**.

Podobně jako u obřadů občanských nalézáme také označení *spojení muže a ženy a vztah mezi dvěma lidmi*, ale také metafory **manželství je cesta**: *dlouhá cesta, společná cesta*. Naopak nově se setkáváme s označením *závazek, slib, smlouva, úkol, zkouška* nebo *dar*. Někteří kněží také hovoří o manželství jako o *jedinečné věci* nebo *novém životě*. I v projevech církevních se tedy setkáváme s metaforou **manželství je život**.

Většinou se však v církevních projevech objevuje pouze označení *manželství*. V našich ukázkách církevních projevů bylo užito 13 výrazů pro manželství.

Je zcela zřejmé, že v našem vzorku užívají širší škály názvů pro manželství mluvčí občanských obřadů, což právě pravděpodobně také souvisí s klišovitostí občanských projevů (viz výše). Vzhledem k nízkému počtu ukázek však nemůžeme říci, že by to bylo ve slavnostních projevech na svatbách pravidlem. Zajímavé také je, že pro označení manželství převládají určité stereotypní metafory, neobjevují se žádné inovace a invence. Obecně tedy můžeme říci, že nejčastějšími metaforami pro manželství jsou **manželství je cesta** (společná cesta apod.), **manželství je společenství** (společenství muže a ženy apod.) a **manželství je vztah**.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá pragmatickou a stylistickou analýzou slavnostních projevů na svatbách. Výchozím materiálem bylo 30 projevů, jež jsou součástí přílohy. Z nich byla vybrána část, která podléhala analýze. V první kapitole jsme věnovali prostor slavnostnímu projevu jako takovému. Postihli jsme základní charakteristiky slavnostního projevu a specifikovali jsme svatební projev. Součástí první kapitoly s názvem *Projev* byla také struktura obřadu občanského a obřadu církevního. Za příklad jsme užili jednoho celého záznamu obřadu a přesně jsme vymezili, kterou jeho částí se hodláme zabývat. Zbytek textu jsme charakterizovali jako ceremoniální (tedy pravidelně se opakující).

Abychom mohli přistoupit ke komplexní analýze, bylo nejprve zapotřebí charakterizovat obřad občanský a církevní. Ve druhé kapitole s názvem *Svatební obřad občanský a církevní* jsme zaznamenali, jak popisuje instituci manželství Ústava ČR, jak celý obřad probíhá a věnovali jsme se také ceremoniální části obřadu (jež nebyla předmětem našeho dalšího zkoumání, přesto jsme uznali za vhodné ji alespoň částečně analyzovat). U obřadů občanských jsme také hovořili o úvodním slovu pracovníce matričního úřadu (opět jej v jednotlivých analýzách nerozebíráme). U obřadů církevních jsme popsali ceremoniální mši (všech 15 církevních projevů – našich ukázek – bylo součástí obřadu se mší) a také drobné rozdíly mezi obřady dvou církví (katolické a církve *Světlo života*). Zmínili jsme i užití performativ, jež jsou pro platnost svatebního obřadu zcela nezbytná.

Ve třetí kapitole *Pragmatická a stylistická analýza* došlo k samotným rozborům jednotlivých projevů. Nejprve jsme v úvodní podkapitole k občanským projevům naznačili, jak budeme projevy analyzovat. Následovaly jednotlivé pragmatické a stylistické analýzy občanských projevů na svatbách. Každá z analýz začínala ukázkou celého projevu.

V pragmatické analýze jsme se nejprve věnovali osobnosti mluvčího – jeho charakteristice (pokud jsme o něm měli nějaké informace), jeho záměru a nonverbálnímu vyjadřování (v případě, že jsme měli možnost shlédnout videonahrávku nebo DVD záznam obřadu). Dále jsme v některých ukázkách měli možnost analyzovat také účinky na adresáta. Ve větším jsme se zabývali tematikou projevů.

Ve stylistické analýze, jež byla prováděna po jednotlivých jazykových rovinách, jsme na foneticko-fonologické rovině zkoumali především delší pauzy, intonaci a také spisovnou výslovnost. V morfologii jsme se zabývali oslovením a zastoupením slovních druhů (velkou pozornost jsme věnovali ukazovacím zájmenům). Na lexikální rovině nás zajímala synonyma,

abstraktní substantiva a další zvláštnosti a typičnosti slovní zásoby mluvčích. Pozornost jsme zaměřili i na odchylky v syntaxi (zejména chybné větné konstrukce, slovosled apod.).

Stejně jsme postupovali i v případě slavnostních projevů na svatbách církevních.

Poslední kapitola nese název *Charakteristické obecné rysy svatebních projevů*. V této kapitole jsme shrnuli výsledky analýz. Charakterizovali jsme typické rysy svatebních projevů, více jsme se věnovali zejména problematice klišé, jež považujeme za konstitutivní faktor svatebních projevů civilních. Dále jsme jednu podkapitolu zaměřili i na kognitivní analýzu označení instituce manželství tak, jak se projevuje ve slavnostních projevech na svatbách.

SEZNAM LITERATURY

- Analytické sondy do textu 2*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, FF 2006
- AUSTIN, John Langshav. *Jak udělat něco slovy*. Praha : Filozofia 2000
- BACHMANOVÁ, Jarmila a kol.. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha : Nakladatelství Lidové Noviny 2002
- BARTOŠEK, Jaroslav. *Kultura řeči a chování na radnici*. Praha : Chagall 1992
- BEČKA, Josef V. *Česká stylistika*. Praha : Academia 1992
- BURIAN, Antonín. *Kultura projevu*. Brno : Mendelova zemědělská a lesnická univerzita 1996
- ČERMÁK, František. *Jazyk a jazykověda*. Praha : Karolinum 2004
- DEVITO, Joseph A. *Základy mezilidské komunikace*. Praha : Grada 2001
- Encyklopedický slovník češtiny*. Ed. KARLÍK, Petr, NEKULA, Marek, PLESKALOVÁ, Jana, Praha: Nakladatelství Lidové noviny 2002
- FILIPEC, Josef, DANEŠ, František. *Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost*. Praha : Akademia 1978
- GREPL, Miroslav, KARLÍK, Petr. *Skladba češtiny*. Olomouc : Votobia 1998
- HAVLOVÁ, Ivana. *Kapitoly z rétoriky*. Praha : Karolinum 1991
- HOFFMANNOVÁ, Jana. *Linguistica VI.* Praha : Ústav pro jazyk český 1983
- HOFFMANNOVÁ, Jana, MÜLLEROVÁ, Olga. *Jak vedeme dialog s institucemi*. Praha : Academia 2000
- HOFMANNOVÁ, Jana, MÜLLEROVÁ, Olga. *Čeština v dialogu generací*. Praha : Academia 2007
- HOLASOVÁ, Táňa. *Umíte dobře mluvit?*. Jinočany : H.& H. 1992
- HŮRKOVÁ, Jiřina. *Česká výslovnostní norma*. Praha : Scientia 1995
- CHLOUPEK, Jan a Kol. *Stylistika češtiny*. Praha : SPN 1990
- JELÍNEK, Milan. *Argumentace a umění komunikovat*. Brno : Masarykova univerzita, Pedagogická fakulta 1999
- KOHOUT, Jaroslav. *Rétorika – umění mluvit a jednat s lidmi*. Praha : Management Press 1999
- Příruční mluvnice češtiny*. Praha : Nakladatelství Lidové Noviny 2003
- KRAUS, Jiří. *Rétorika v evropské kultuře*. Praha : Academia 1998

- KRAUS, Jiří. *Rétorika v dějinách jazykové komunikace*. Praha : Academia 1981
- KRAUS, Jiří. *Rétorika a řečová kultura*. Praha : Karolinum 2004
- LANGER, Antonín. *Úspěch veřejné promluvy*. Praha : Fortuna 1993
- LAKOFF, George, JOHNSON, Mark. *Metafory, kterými žijeme*. Brno : Host 2002
- MACHOVÁ, Svatava, ŠVEHLOVÁ, Milena. *Sémantika a pragmatická lingvistika*. Praha :
Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta 2001
- MARTINCOVÁ, Olga; Brabcová, Radoslava. *Malý slovník jazykovědných termínů*. Praha :
Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta 1998
- MĚCHUROVÁ, Albína. *Jak dobře mluvit a jednat*. Praha : Magnet – Press 1992
- MÜLLEROVÁ, Olga. *Mluvený text a jeho syntaktická výstavba*. Praha: Academia 1994
- NÜNNING, Ansgar. *Lexikon teorie literatury a kultury*. Brno : Host 2006
- Obraz světa v jazyce*. Praha : FFUK 2001
- Okraj a střed v jazyce a literatuře*. Ústí nad Labem : Univerzita J. E. Purkyně 2003
- OTIS – COUR, Leath. *Rozkoš a láska – Dějiny partnerských vztahů ve středověku*. Praha :
Vyšehrad 2002
- PALKOVÁ, Zdena. *Fonetika a fonologie češtiny*. 2. upr. vyd. Praha : Karolinum 1997
- Psychosomatický základ veřejného vystupování*. Ed. VYSKOČILOVÁ, Eva; SLAVÍKOVÁ,
Eva. Praha : Akademie múzických umění, Divadelní fakulta 2000
- Svatební obřady*. Sekretariát České liturgické komise pro vnitřní potřebu. Praha 1971
- ŠPAČKOVÁ, Alena. *Moderní rétorika – Jak mluvit k druhým lidem, aby nám naslouchali a
rozuměli*. Praha : Grada Publishing, a. s. 2003
- YULE, George. *Pragmatics*. Oxford : Oxford University Press 1996
- VAŇKOVÁ, Irena. *Nádoba plná řeči*. Praha : Karolinum 2007
- VLAŠÍN, Štěpán. *Slovník literární teorie*. Praha : Československý spisovatel 1984
- ZÍBRT, Čeněk. *Řády a práva starodávných pijanských cechů a družstev kratochvilných
v zemích českých*. Praha : O. Pyšvejc 1910
- Zákon o rodině 94 / 1963 Sb.*

PŘÍLOHY

Tabulka č. 1 – Rychlost artikulační práce – církevní projevy

Církevní projev číslo	Počet slov za minutu
1.	99
2.	102
3.	91
4.	94
5.	95
6.	90
7.	100
8.	96
9.	92
10.	95
11.	93
12.	97
13.	89
14.	103
15.	95

Tabulka č.2 – Rychlost artikulační práce – občanské projevy

Občanský projev číslo	Počet slov za minutu
1.	101
2.	102
3.	95
4.	98
5.	92
6.	98
7.	101
8.	88
9.	96
10.	97
11.	100
12.	90
13.	105
14.	89
15.	97

OBČANSKÝ PROJEV Č. 1

Pane oddávající /⁴¹ představuji vám snoubence pana X a slečnu Y ↓⁴² kteří hodlají uzavřít manželství ↓ Snoubenci si nejsou vědomi žádné okolnosti / která by bránila uzavření manželství / a znají vzájemně svůj zdravotní stav ↓ Dohodli se / že budou používat společného příjmení X a X – ová ↓

Děkuji ↓

Vážení snoubenci ↓ vítám vás / vaše svědky / vaše rodiče / i všechny milé hosty v naší obřadní síni / kam přicházíte / abyste učinili souhlasné prohlášení / že jste se rozhodli z vlastní a svobodné vůle uzavřít manželský svazek ↓

Dnes vážení snoubenci vkládáte jeden druhému do rukou ■⁴³ své největší bohatství / své životní štěstí a svoje naděje ↓

Štěstí a spokojenost v manželství nehledejte jen v blahobytu a pohodlném životě / ale ve vzájemném / čestném a láskyplném jednání / ve vzájemné snášenlivosti / obětavosti a pochopení jednoho ke druhému ■ ve věrnosti / ale i odpuštění ↓

Váš společný život bude radostný a šťastný / budete-li mít stále na vědomí / že vedle vás je člověk na kterého se můžete za všech okolností spolehnout ↓ ■

Lidské srdce je již od přírody takové / že chce milovat a věřit / ■ chraňte si proto svoji lásku / která vám umožní překonat všechny těžkosti a úskalí vašeho budoucího života ↓

Právě v těžkých okamžicích se pozná síla a velikost lásky ↓ a proto / pane ženichu buďte své manželce dobrým a ohleduplným otcem Mužem⁴⁴ ■ a dětem pak laskavým otcem ↓ ■ a vy slečno nevěsto / buďte dobrým srdcem vaší mladé domácnosti ↓ podporujte svého muže ze všech svých sil / buďte mu dobrým rádcem i přítelem / a svým dětem buďte milou a pečlivou matkou / takovou / jakou byla jistě i vaše matka vám ↓

Věřím / že takovéto vztahy budou spolehlivou základnou vašeho manželství ↓

Vážení snoubenci / z vašeho předchozího prohlášení / i z úředního zjištění vyplývá / že není žádné zákonné překážky / která by bránila v uzavření vašeho sňatku ↓

Proto vás žádám / abyste přede mnou vzájemně prohlásili svou vůli uzavřít sňatek manželský ↓ prosím všechny přítomné aby povstali ↓

Táži se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou slečnou Y ↑⁴⁵

Ano ↓

Děkuji ↓

Táži se i vás / slečno nevěsto / zda i vy dobro- Dobrovolně vstupuje do manželství se zde přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje československý právní řád pro vznik manželství / beru na vědomí vaši dohodu / že napříště budete užívat společné příjmení X a X-ová / a prohlašuji tímto vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Prosím / abyste si vyměnili prsteny jako zjevný symbol právě uzavřeného manželství ↓

A teď prosím o první manželské políbení ↓

A teď prosím vás / a potom i vaše svědky o podepsání svatebního protokolu ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 2

Pane inženýre Brejcho / člene rady / přítomní snoubenci pan X a slečna Y / požádali u zdejšího úřadu o výkon občanského sňatku ↓ Snoubenci se dohodli / že budou užívat společné příjmení Xovi ↓ Prohlásili / že jim není známá žádná okolnost / který by jim bránila uzavřít manželství / a že znají navzájem svůj zdravotní stav ↓ Splňují tak všechny podmínky / které vyžaduje český právní řád pro vznik manželství ↓ Žádám vás proto / abyste přistoupil k provedení svatebního obřadu ↓

Vážení snoubenci / ■ vítám vás srdečně v naší obřadní síni v této starobylé plzeňské radnici ↓ ■

Přicházíte dnes jistě po zdravém uvážení / abyste zde před svými svědky / svými svatebními hosty / a zástupci úřadu / vyslovili souhlas / s uzavřením vašeho manželství ↓

---

⁴¹ Mírné klesnutí hlasem s tendencí pokračovat v promluvě (antikadence pokračovací)

⁴² klesnutí melodie

⁴³ pauza

⁴⁴ velké písmeno mimo počátek nové repliky značí překotné navázání na předchozí slovo nebo repliku, zde v důsledku přeroknutí

⁴⁵ stoupnutí hlasem

Chvilé než přikročíme k tomuto vašemu slavnostnímu prohlášení / dovolte mi / abych několika slovy zdůraznil vážnost kroku který jste se rozhodli učinit ↓
Manželský svazek bude od dnešního dne provázet všechna vaše počínání / ■■ všechny vaše kroky / láska je hlavním poutem manželství ↓
Snažte se proto / aby vám byla vzpruhou po celý váš společný život ↓ Život sám nepřináší jen radosti a slasti / ale též nástrahy ↓
A věřte / že vzájemná láska / vzájemná důvěra a porozumění vám vždy pomohou překlenout tato těžká období ↓
Manželství je dobrovolné / trvalé a to nejkrásnější společenství / ■ muže a ženy ↓ ■ je základem rodiny / slouží všem jejím členům i ku prospěchu lidské společnosti ↓
Naše ústava staví Manželství pod ochranu zákona ↓ ■
Naše zákony vám zaručují úplnou rovnoprávnost ↓ ■
Budete mít tedy stejná práva / ■ i povinnosti ↓ a o všech záležitostech své rodiny budete rozhodovat společně ↓
Nebudete nadřazeni jeden druhému ani ve věcech majetkových / ani v těch osobních ↓
Vaše manželství bude však jenom tehdy šťastné / bude-li naplněno opravdovou láskou ↓ vzájemnou důvěrou / a naprostým porozuměním ↓
A kdyby snad v budoucnu / přes vaši dobrou snahu / se vyskytla nedorozumění / a přišlo vám / že manželské štěstí již mizí / vzpomeňte si na dnešní den ↓ kdy jste si dobrovolně a na celý život slíbili věrnost a lásku ↓ ■ a zapomeňte na to / co vás dělá / a snažte se o usmíření ↓
Poznáte přitom / že při dobré vůli ■ vás obou se vaše srdce zase sejdou ↓
Věřím / že vaše manželství bude šťastné / ■ že všechny překážky / které vám život postaví v cestu šťastně překonáte ↓
Žádám přítomné aby povstali ↑
Děkuji ↓
A nyní mi dovolte / abych od vás přijal souhlas s uzavřením vašeho manželství ↓
Táží se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete ve svazek manželský s přítomnou nevěstou ↑
Ano ↓
Děkuji ↓
A tíží se také vás / slečno nevěsto / zda dobrovolně vstupujete ve svazek s přítomným ženichem ↑
Ano ↓
Děkuji vám ↓
Jelikož jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje právní řád České republiky pro uzavření manželství / prohlašuji vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Prstýnky ↓
Polibek ↓

A nyní mi ještě dovolte / vážení novomanželé / abych vám jako první jménem svým i jménem celé radnice / popřál do vašeho manželství hodně štěstí / zdraví a spokojenosti ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 3

(ženich i nevěsta vchází do obřadní síně společně)

Dovolte / abych vám představila snoubence / kteří se dostavili dnešního dne / na městský úřad Karlovice / aby uzavřeli manželství ↓ Ženich / pan inženýr X / a nevěsta / slečna inženýrka Y ↓ svědci paní A / a pan B ↓

Děkuji vám ↓

Vážení snoubenci / svědci / rodiče / přátelé ↓ dovolte mi / abych vás dnes přivítal v této obřadní síni ↓
Dnes / vážení snoubenci / spojíte své životy / vstupujete do manželství / zakládáte rodinu ↓ Vaše společná práce i snažení směřují k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / domova ↓ Nejpevnějším základem domova je úcta / důvěra / a láska ↓
Váš život bude klidný a radostný / budete-li mít stále na paměti / že vedle vás žije člověk / na kterého se můžete kdykoliv spolehnout ↓
Čím více dobra / krásy a lásky budete chovat ve svých srdcích / tím více bude vaše manželství radostnější a spokojenější ↓ Važte si jeden druhého / a přistupujte k sobě s úctou / jak to právě manželství vyžaduje ↓
Nedopusťte / abyste s dnešní slavnostní náladou odložili již zítra laskavé chování jednoho k druhému / jako by to již v běžném životě nebylo třeba ↓

Naopak ↓ Buďte k sobě ohleduplní / pozorní / a nezapomeňte / že laskavost není jen pro společenské místnosti / zdvořilost není jen pro hosty / ale především má být samozřejmostí v rodině ↓
Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou důvěru a životní plány ↓
Mějte vždy na paměti / že dnešní den vám bude celý život připomínat vaše rozhodnutí spojit své životy a nebýt už ty a já / ale my ↓
Protože nebyly shledány žádné překážky / které by bránily v uzavření vašeho manželství / přistupme nyní již ke slavnostnímu slibu ↓
Táži se vás tedy / pane ženichu inženýre X / vstupujete před svědky se zde přítomnou nevěstou / slečnou inženýrkou Y do manželství dobrovolně ↑ Je-li tomu tak / odpovězte ano ↓
Ano ↓
A vás / nevěsto slečno inženýrko Y / se táži před svědky / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomným ženichem / panem inženýrem X ↑ Je-li tomu tak / odpovězte ano ↓
Ano ↓
Prosím / vyměňte si prsteny / a dejte si své první manželské políbení ↓
Nyní poprosím vás i vaše svědky / abyste se podepsali do svatebního protokolu ↓
Vážený manželé Xovi / toto oslovení v sobě skrývá mnoho krásného / pohodu / a štěstí ↓ Chvilé radosti / i povinností ↓ Věřím / že vaše ušlechtilé vlastnosti a vaše láska vám budou nápomocny na vaší společné cestě příštím životem ↓ Přijměte prosím mou upřímnou gratulaci a přání štěstí / lásky / a porozumění ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 4

Pane oddávající / jsem potěšena / že vám mohu představit snoubence slečnu Y / a pana X / kteří se rozhodli uzavřít dnes sňatek ↓ Jsou vzájemně seznámeni se svým zdravotním stavem / a rozhodli se / že v budoucnu budou používat příjmení X a X ová ↓

Děkuji ↓

Vážený snoubenci ↓ V životě člověka kromě běžných denních radostí a starostí jsou i vážné / celé věky se opakující okamžiky ↓ Jedním z nich je i společný slib muže a ženy / slib jít věrně životem cestou společnou / cestou manželství ↓

Tak i vy / vážení snoubenci / přicházíte dnes do naší obřadní síně / abyste slavnostně uzavřeli svazek manželský ↓

Dnes / vážení snoubenci / vkládáte jeden druhému do rukou svoje životní štěstí / spojujete své zájmy / touhy / své vlastnosti / a povahy ↓

Vaše práce / i veškeré vaše snažení / budou od dnešního dne společné / a budou směřovat k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho společného domova ↓

Stáváte se manželi a místo já a můj / budete teď říkat my a náš / naše rodina / náš domov / naše děti ↓

Cokoliv teď řeknu / nechápejte jako radu / ale mnohem spíše jako přání ↓ ■ Naslouchejte pozorně životu / a nechte se jím vést ↓ A budete-li mu naslouchat opravdu pozorně / měli byste v něm od dnešního dne zaslechnout i něčí kroky ↓ a pokud jejich znění nebude přicházet odněkud zvenčí / ale od vás samotných / budete spolu šťastni / bude to znamenat / že jste pochopili / co je třeba sdílet ↓

Sdílet s někým zármutek i radost / sdílet s někým vlastní úspěch i neúspěch / a sdílet s někým radost i nevšední zážitky ↓

Tak poznáte / že dva mohou být v životě víc / než jeden / a to tehdy / když jsou si oporou / laskavě se starají jeden o druhého / a snaží se o vnímavé pochopení ↓ ■

Štěstí a spokojenost nehledejte jen v blahobytu a pohodlném životě / ale ve vzájemném čestném a láskyplném jednání ↓ Ve věrnosti a odpuštění ↓ Jste dva / dva na všechno / na lásku / na boj / na bolest / i na chvíle štěstí ↓

Dva i na výhry i prohry / na život i na smrt ↓

Naslouchejte pozorně životu / a určitě v něm uslyšíte i něčí hlasy ↓ Budou asi dvojí / hlásky dětí / které budou žadonit o porozumění / a o odpověď na jakoukoliv otázku ↓ Neodpírejte jim jedno ani druhé / vychovávejte je v lásce / a vytvořte jim dobré citové zázemí ↓ Nezapomínejte ani na ty / kteří vás vychovávali / na vaše rodiče ↓ Věřím / že nikdy nezapomenete na jejich lásku a péči / a že si uspořádáte svůj rodinný život tak / aby na vás mohli nadále s hrdostí pohlížet ↓ ■■

Manželství vám nepřinese jen radostné chvíle / ale přijdou i okamžiky / kdy budete muset překonat těžkosti a úskalí vašeho budoucího života ↓ A tehdy právě poznáte sílu a velikost vaší lásky ↓

Vážený snoubenci ↓ z vašeho předchozího prohlášení / i z úředního zjištění vyplývá / že není žádné zákonné překážky / která by bránila uzavření vašeho sňatku ↓ Proto vás žádám / abyste přede mnou prohlásili svou vůli uzavřít sňatek manželský ↓

Prosím přítomné / aby povstali ↓

Táží se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou slečnou Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

A táží se i vás / slečno nevěsto / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem ženichem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje náš právní řád pro vznik manželství / beru na vědomí vaši dohodu / že napříště budete používat společné příjmení Xovi / a považuji tímto vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Vážení manželé / Johan Wolfgang Goethe řekl / že nejšťastnější člověk je ten / který miluje a je milován / i já vám tedy přeji ■ milujte se a buďte spolu šťastni ↓

A nyní vás poprosím o podepsání svatebního protokolu ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 5

Pane starosto / představuji vám snoubence pana X a slečnu Y / kteří před vás předstupují / aby uzavřeli manželství ↓ Nejsou si vědomi žádné překážky / která by bránila v uzavření jejich sňatku / a dohodli se / že budou užívat společného příjmení Xovi ↓

Vážení snoubenci ↓ Vítám vás / vaše svědky / rodiče / i všechny milé hosty v naší obřadní síni / kam přicházíte / abyste uzavřeli svazek manželský ↓

V životě člověka jsou významné události / které nikdy nevyjmí z jeho paměti / a na které pak vzpomíná po celý svůj život ↓ Mezi tyto události patří i den svatební ↓ Dnes / vážení snoubenci / vkládáte jeden druhému do rukou svoje životní štěstí / své naděje ↓ Spojíte nejen své touhy / své vlastnosti a povahy ↓ Vaše veškeré snažení bude od dnešního dne směřovat k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho domova ↓

Vycházejte si vstříc / naučte se umění tolerance / važte si jeden druhého a přistupujte k sobě s úctou a porozuměním tak / jak to pravé manželství vyžaduje ↓ Manželství je strom / který nese plody / které se nikde jinde nerodí ↓ Váš vztah již takový plod přinesl / a váš syn je dnes tím nejvýznamnějším svědkem v této obřadní síni ↓ Jsem rád / že i pro něj jste se rozhodli uzavřít svazek manželský ↓

Dnes uzavíráte jednu kapitolu svých životů a začínáte kapitolu novou ↓ O tom / do jaké míry bude tato změna pro vás radostná či méně radostná nerozhodnou sebekrásnější slova blahopřání / o tom rozhodnete vy sami ↓

Jedno arabské přísloví říká / že manželství je jako karavana na poušti / nenajdeš v ní nic / co bys tam nepřinesl ↓ Přeji vám / abyste do vašeho vztahu vkládali jen to dobré / jež by vás obohacovalo / a prohlubovalo vaši lásku ↓

S uzavřením vašeho manželství se nepřetrhávají všechna pouta / která vás vážala k dosavadnímu životu a domovu ↓ Nezapomínejte ve svém štěstí na své rodiče / mějte k nim úctu / a chovejte se k nim tak / jak byste si přáli / aby se jednou váš syn choval k vám ↓ Ctěte i rodiče svého druha / a važte si dobrých přátel vás obou ↓

Vážení snoubenci ↓ ■ z vašeho předchozího prohlášení i z úředního zjištění vyplývá / že není žádné zákonné překážky / která by bránila v uzavření vašeho manželství ↓ Platnost manželství vyžaduje / abyste přede mnou vzájemně prohlásili svou vůli uzavřít sňatek ↓

Prosím všechny přítomné aby povstali ↓

Táží se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou slečnou Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Táží se vás / slečno nevěsto / zda i vy dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje český právní řád pro vznik manželství / beru na vědomí vaši dohodu / že budete napříště užívat společné příjmení X / Xová / a prohlašuji vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Nyní si vyměňte snubní prsteny / a dejte si své první manželské políbení ↓

Nyní se mnou a se svými svědky podepíšete svatební protokol ↓

Vážení snoubenci / toto je jen pouhý úřední akt ↓ To krásné a opravdové musíte dát svému manželství sami ↓

Upřímně vám přeji / aby dnešní den byl pro vás šťastným vykročením na společnou cestu životem ↓ Jménem městského úřadu v Sušici / i jménem svým vám k tomu upřímně blahopřeji ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 6

Pane poslanče / představuji vám snoubence pana X a slečnu Y / kteří předstupují před městský úřad v Benátkách nad Jizerou / aby uzavřeli manželství ↓ Podle jejich souhlasného prohlášení nejsou známy okolnosti / které by bránily uzavření sňatku / a dohodli se na společném příjmení X ↓ Svědky svatebního obřadu jsou slečna A a pan inženýr B ↓ Žádám vás / pane poslanče / abyste jako představitel městského úřadu přijal jejich souhlas k manželství / tak jak předepisuje zákon ↓

Děkuju ↓

Vítám vás / vážení snoubenci v obřadní síni městského úřadu v Benátkách nad Jizerou / zároveň vítám vaše svědky / rodiče / příbuzné / známě / kamarády ■ děti ↑ (*smích*)

Vážení snoubenci / dnešní den je pro vás jistě významnou událostí / ■ rozhodli jste se / že spojíte svoje osudy / a dál budete na cestě životem kráčet společně ↓ Važte si tedy jeden druhého / uvědomte si / že svému partnerovi svěřujete své štěstí / svoje naděje / celý svůj život ↓ Spokojenost rodinného života spočívá především na čestném jednání / obětavosti / snášenlivosti / věrnosti / a taky na odpouštění ↓

Každý totiž máme nějaké ty chyby / možná že i u vás by se nějaké ty chybičky našly / tak se mějte rádi i s těmi nedostatky / a když to půjde / tak se je i nenásilně pokoušejte odstraňovat ↓ Život totiž nepřináší jenom takové krásné dny / jako je ten dnešní / ale přijdou i chvíle / kdy se budete muset opřít jeden o druhého / a být si opravdovými přáteli ↓

Snažte se / abyste jednou / až se po létech ohlédnete za svým životem / mohli říct ↓ Bylo to fajn / žili jsme hezky ↓

V dnešní významný den si vzpomeňte i na laskavou péči vašich rodičů ↓ Vaše úspěchy jsou jejich radostí / vaše neúspěchy jejich bolestí ↓

Věřím / vážení snoubenci / že se vám podaří vytvořit si klidný / a spokojený domov ↓ Přeji vám / aby vaše manželství / které jste se dnes rozhodli uzavřít / bylo plné jasu / něhy / štěstí / lásky / aby obstálo ve všech životních zkouškách / které na vás čekají / a aby vy dva jste v něm našli splnění všech svých přání ↓ Nyní zacitují básníka Schillera / nebojte se / je to krátké ↓ (*smích*) Život znamená snít / a tak vám přeji / aby váš spokojený život byl oním nepřetržitým snem ↓

A nyní přistoupíme k vlastnímu uzavření manželství ↓

Prosím povstaňte ↓

Táži se vás / pane ženichu / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomnou nevěstou slečnou Y ↓

Ano ↓

Děkuji ↓

Táži se vás / slečno nevěsto / zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomným ženichem panem ■ Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Vášim souhlasným prohlášením jste splnili podmínku českého právního řádu pro vznik manželství ↓ Proto před vašimi svědky prohlašuji toto manželství za právoplatně uzavřené ↓

Nyní vás poprosím / abyste si vyměnili snubní prsteny / a dali první manželský polibek / a potom podepsali protokol o uzavření manželství ↓ Po vás požádám i vaše svědky / aby i oni podepsali protokol o uzavření sňatku ↓ Děkuju ↓

(*dlouhý polibek – svatebčané se smějí – ženich: Spokojený? Oddávající: Ne jako vy !*)

OBČANSKÝ PROJEV Č. 7

Vážení snoubenci / vítám vás v historických prostorách freskového sálu muzea Vysočina ↓ Vítám též vaše svatební hosty / kteří vás přišli vyprovodit v krásný / a významný den ve vašem životě ↓ Dovolte mi / abych vám představila pana LB / starostu města Pelhřimova ↓

Dobrý den ↓

Vážený pane oddávající / představuji vám snoubence / ženich / pan X / nevěsta slečna Y ↓ Snoubenci prohlašují / že jim nejsou známy okolnosti / které by jim bránily v uzavření manželství / a znají navzájem svůj zdravotní stav ↓ Dále prohlašují / že zvažili úpravu budoucích majetkových vztahů / uspořádání budoucího bydlení / a hmotné

zajištění rodiny po uzavření manželství ↓ Snoubenci se dohodli / že budou používat společné příjmení X / Xová ↓

Vážení snoubenci / slečno Y / a pane X ↓ Dovolte mi / abych vás přivítal ve freskovém sále / kdysi hodovníci bývalého zámku Říčanských z Říčan / který patří k nejkrásnějším interiéřům na zámku / a vlastně i v celém městě / které jste si / jistě ne náhodou / vybrali / za své město svatební / které bude svědkem vašeho životního rozhodnutí ↓ Zároveň vítám vaše rodiče / příbuzné / a přátele / kteří vás dnes doprovázejí ↓

Draží snoubenci / rozhodli jste se dnes spolu vstoupit do manželství ↓ Je to jedno z nejdůležitějších rozhodnutí / které člověk v životě učiní ↓ Přebíráte zodpovědnost už nejen za sebe / ale už i za toho druhého ↓ Pevně věřím / že k tomuto rozhodnutí vás oba vede nejenom láska / ale také vzájemná úcta / tolerance / a respektování se navzájem ↓ A že to kouzelné slůvko ano / které za chvíli vyslovíte / bude potvrzením toho / že chcete tyto zásady dodržovat i nadále ↓ ■

Ve svém štěstí nezapomeňte ale i na ty / kteří se o něj velkou mírou přičinili / na péči / a starostlivost maminek / na řadu bezesných nocí / které nad vámi strávily / a na chvílky útěchy / které jste nacházeli v jejich náručí ↓ Na své tatínky / kteří vám od dětství byli vzorem / a pomáhali vám nejenom v těžkých chvílích ↓ Všichni společně jste vytvářeli klid a pohodu svého domova ↓ Pokuste se i vy / vážení snoubenci pro své děti vytvořit stejné dobré zázemí / jaké jste nacházeli u svých rodičů ↓

Manželství není vůbec jednoduchá instituce ↓ Ostatně / tvrdí to i všichni klasici ↓ Rád bych použil slova jednoho z nich ↓ Jestli si myslíte / že jdete do ráje / tak šťastnou cestu ↓ Do ráje pravděpodobně nedojdete / ale jsem přesvědčen / po šťastné cestě půjdete ↓ Občas na ní sice zakopnete / několikrát určitě upadnete / ale vždy se pokuste vstát / a najít ten rovnější kus cesty společným životem ↓ A pokud by vám bylo někdy opravdu úzko / vraťte se sem / do těchto prostor / zaďte se na strop tohoto freskového sálu / kde uprostřed je zobrazeno boží oko / a ve dvou oválech / dva příběhy starého zákona / Šalamounův soud / a Josef egyptský / po stranách pak alegorické postavy lidských ctností / jako například zbožnost / víra / naděje a láska / a připomeňte si své rozhodnutí a důvody / které vás spojují ↓ Kouzlo těchto míst vám určitě vrátí ztracenou víru ↓

Vážení snoubenci / v dnešní den uslyšíte mnoho krásných slov / ale ta slova by zůstala jen slovy / kdybyste se o své štěstí sami nepřičinili ↓

Jeden filozof napsal ↓ V dobrém manželství jeden od druhého vyžaduje málo / v krásném manželství se všechno dává / a všechno přijímá ↓

A nyní vás požádám o vyslovení vašeho souhlasu s uzavřením manželství ↓

Vážený pane ženichu / ptám se vás / zda můžete prohlásit / že vám nejsou známy žádné okolnosti / které by mohly bránit vašemu svazku / a zda dobrovolně / svobodně vstupujete do manželství s přítomnou slečnou Y ↓

Ano ↑

Děkuji ↓

Vážená nevěsto / ptám se vás / zda můžete prohlásit / že vám nejsou známy žádné okolnosti / které by mohly bránit vašemu svazku / a zda dobrovolně a dobrovolně vstupujete do manželství s přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože jste splnili všechny podmínky které vyžaduje český řád / pro vznik manželství prohlašuji vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Vážení novomanželé / prosím vás / abyste si jako symbol manželství vzájemně vyměnili snubní prsteny / a dali si své první / manželské / políbení / a spolu se svědky podepsali zápis o svatebním obřadu ↓

Vážení novomanželé / dovolte mi / abych vám popřál jen to krásné na vaší společné cestě životem ↓
(přípitek)

OBČANSKÝ PROJEV Č. 8

Pane starosto / dovolte mi / abych vám představila snoubence pana X a slečnu Y / kteří se rozhodli uzavřít dnes manželství ↓ Dohodli se / že budou užívat společného příjmení Xovi ↓

Děkuji ↓

Vážení a milí snoubenci / dovolte mi / abych vás přivítal zde / v historických prostorách sušického muzea / kam jste dnes se svými rodiči / přáteli / a známými přišli otevřít novou kapitolu svého života ↓

Až zazní ano obou z nás / a varhan tichá melodie / sliby nám splynou v jeden hlas / jsem tvůj / a ty jsi navždy moje ↓ Na celý život / ne:⁴⁶ na čas ↓ Tato slova čítám často jako motta na svatebních oznámeních ↓ Tichá melodie varhan zní a bude znít tímto sálem / a za chvíli vaše ano spojí vaše životy v jeden ↓
Než se tak stane / dovoluji mi / abych vám řekl několik slov / na která možná v budoucnu budete vzpomínat ↓
Dnes přinášíte jeden druhému na dlaní své srdce / svou upřímnou lásku / ale také své touhy / přání / a naděje ↓
Přejete si / aby váš společný život byl šťastný stejně jako dnešní den / a my všichni vám to přejeme také ↓
Naslouchejte jeden druhému / a naslouchejte také životu ↓ Možná uslyšíte tikot hodin v nás ↓ Uvědomte si míjení času / ale i to / jak mu můžete společně čelit ↓ Ve vás samotných je moc čas pozdržet / ne zastavit / a to se vám podaří jen tehdy / když vložíte smysl do každého svého jednání / do každého okamžiku / který budete společně prožívat ↓
Naslouchejte i svým rodičům, / kteří vás vychovali s láskou a pečlivostí ■ nezapomeňte na jejich obětavost / a buďte stejně laskaví a obětaví ke svým dětem ↓
Tento obřad je jen pouhým úředním aktem / a to krásné a opravdové musíte dát svému manželství sami ↓ Je před vámi krásná budoucnost / a záleží jen na vás / abyste po všechna léta žili tak / jak dnes začínáte ↓ Dnes si vzájemně vyměníte snubní prsteny ↓ Ať jako ryzí kov je i vaše láska / ať jako tvar tohoto prstenu / který je symbolem nekonečnosti / je i vaše láska nekonečná ↓ Přeji vám upřímně ze srdce / aby vaše manželství bylo šťastné / aby se v něm naplnila všechna vaše přání / a všechny vaše tužby ↓ Aby dnešní den zůstal pro vás navždy tou nejkrásnější vzpomínkou ↓
Vážení snoubenci / z vašeho předchozího prohlášení / i z úředního zjištění vyplývá / že není žádné zákonné překážky / která by bránila v uzavření vašeho sňatku ↓
Proto vás žádám / abyste přede mnou / i před přítomnými svědky a hosty vzájemně prohlásili svou vůli uzavřít svazek manželský ↓ ■
Prosím všechny přítomné aby povstali ↓
Táží se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou slečnou Y ↑
Ano ↓
Děkuji ↓
Táží se i vás / slečno nevěsto / zda i vy dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem X ↑
Ano ↓
Děkuji ↓
Protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje náš právní řád pro vznik manželství / beru na vědomí vaši dohodu / že napříště budete užívat společné příjmení X a X-ová / a prohlašuji tímto vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓
Vyměňte si snubní prsteny na důkaz své lásky ↓
A nyní můžete políbit nevěstu ↓
Nyní vás poprosím o podpisy do svatebního protokolu ↓
Gratuluji vám / a přeji na vaší společné cestě životem mnoho štěstí / zdraví / a lásky ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 9

Pane městský rado / chtěla bych vám představit snoubence pana X / a slečnu Y / kteří před vás dnes předstupují / aby uzavřeli manželství ↓ Snoubenci neznají žádné překážky / která by jim znemožňovala uzavřít sňatek / a znají také vzájemně svůj zdravotní stav ↓ Svě budoucí ekonomické poměry se rozhodli upravit předmanželskou smlouvou ↓ Od dnešního dne chtějí užívat společné příjmení Xovi ↓

Děkuji vám ↓

Vážení snoubenci ↓ co nejrdečněji vás vítám v naší obřadní síni ↓ Dnes se promění ve skutek vaše rozhodnutí spojit své životy / povahy / zájmy / a tím dosáhnout životního štěstí ↓ ■

Lidské srdce je již takové / že znovu / bez ohledu na zklamání / útrapy / a bolesti chce milovat a věřit ↓ Člověk nemůže být sám / stále touží po tom nejmenším / ale nejvroucnějším lidském společenství / po životě ve dvou / po manželství ↓

V tomto svazku dvou lidí se radostněji prožívají chvíle pohody i snadněji snášejí životní těžkosti ↓ Ve dvou se snadněji zdolávají překážky / které v životě potkáváme ↓

Díváte se na manželské soužití jistě velmi vážně / a budete umět ocenit hodnotu klidného / a šťastného domova ↓ Každý z nás / hledá ostrov míru a klidu / svůj domov ↓ Takový ostrov je možné znovu vybudovat / i po trpkých zkušenostech / a někdy ještě odolnější / než ten předchozí ↓

---

⁴⁶ Prodloužení vokálu

V životě každého z nás / nejsou jen samé šťastné a slunné dny / ale vyskytují se i překážky a problémy / které mohou časem zakalit radostnou a spokojenou pohodu ↓ Na vás bude / jak k takovým problémům budete přistupovat / a hlavně jak se budete při jejich řešení podporovat ↓ Nebude-li pouze láska / ale i zdravý rozum pomocníkem při každém vašem rozhodování / pak se snáze s potížemi / které se vyskytnou / vyrovnáte bez obav / že vaše manželství nebude takové / jaké si jej představujete ↓

Život je třeba prožívat s plným vědomím odpovědnosti člověka k člověku ↓ Získané zkušenosti pomáhají překonat mnohá úskalí a nebezpečí / ale pomáhají také ocenit důvěru / věrnost / a lásku / vytvořit klidnou / spokojenou / a harmonickou atmosféru domova ↓ Proto také základ vašeho štěstí bude ve společné práci / důvěře / a vroucí snaze učinit jeden druhého šťastným ↓

Vážení snoubenci / věřím / že nejkrásnější doba vašeho života začíná / že lidské štěstí / které patří všem lidem / bude provázet i vás dva na společné cestě životem / že se promění ve skutek všechny vaše nejkrásnější sny a tužby / se kterými dnes do manželství vstupujete ↓

Přeji vám ve vši upřímnosti / aby s vámi vaše dnešní štěstí zůstalo trvale / a aby bylo stále tak veliké / jako v dnešní den ↓

A nyní přistoupíme ke hlavní části sňatkového obřadu ↓ Prosím přítomné / aby povstali ↓

Táží se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou paní Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Táží se i vás / paní nevěsto / zda i vy dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože tímto souhlasným prohlášením jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje náš právní řád pro vznik manželství / prohlašuji tímto vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Vnější symbolem vašeho nového stavu jsou snubní prsteny ↓ Prosím / abyste si je vzájemně vyměnili / a přeji vám / aby tyto prsteny zůstaly trvalou vzpomínkou na dnešní / pro vás tak významný den ↓

A nyní si můžete dát první manželský polibek ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 10

Pane městský rado / chtěla bych vám představit snoubence pana X / a slečnu Y / kteří před vás dnes předstupují / aby uzavřeli manželství ↓ Snoubenci neznají žádné překážky / která by jim znemožňovala uzavřít sňatek / a znají také vzájemně svůj zdravotní stav ↓ Svě budoucí ekonomické poměry se rozhodli upravit předmanželskou smlouvou ↓ Od dnešního dne chtějí užívat společné příjmení Xovi ↓

Děkuji vám ↓

Vážení snoubenci ↓ co nejrdečněji vás vítám v naší obřadní síni ↓ Dnes se promění ve skutek vaše rozhodnutí spojit své životy / povahy / zájmy / a tím dosáhnout životního štěstí ↓ ■

Lidské srdce je již takové / že znovu / bez ohledu na zklamání / útrapy / a bolesti chce milovat a věřit ↓ Člověk nemůže být sám / stále touží po tom nejmenším / ale nejvroucnějším lidském společenství / po životě ve dvou / po manželství ↓

V tomto svazku dvou lidí se radostněji prožívají chvíle pohody i snadněji snášejí životní těžkosti ↓ Ve dvou se snadněji zdolávají překážky / které v životě potkáváme ↓

Díváte se na manželské soužití jistě velmi vážně / a budete umět ocenit hodnotu klidného / a šťastného domova ↓ Každý z nás / hledá ostrov míru a klidu / svůj domov ↓ Takový ostrov je možné znovu vybudovat / i po trpkých zkušenostech / a někdy ještě odolnější / než ten předchozí ↓

V životě každého z nás / nejsou jen samé šťastné a slunné dny / ale vyskytují se i překážky a problémy / které mohou časem zakalit radostnou a spokojenou pohodu ↓ Na vás bude / jak k takovým problémům budete přistupovat / a hlavně jak se budete při jejich řešení podporovat ↓ Nebude-li pouze láska / ale i zdravý rozum pomocníkem při každém vašem rozhodování / pak se snáze s potížemi / které se vyskytnou / vyrovnáte bez obav / že vaše manželství nebude takové / jaké si jej představujete ↓

Život je třeba prožívat s plným vědomím odpovědnosti člověka k člověku ↓ Získané zkušenosti pomáhají překonat mnohá úskalí a nebezpečí / ale pomáhají také ocenit důvěru / věrnost / a lásku / vytvořit klidnou / spokojenou / a harmonickou atmosféru domova ↓ Proto také základ vašeho štěstí bude ve společné práci / důvěře / a vroucí snaze učinit jeden druhého šťastným ↓

Vážení snoubenci / věřím / že nejkrásnější doba vašeho života začíná / že lidské štěstí / které patří všem lidem / bude provázet i vás dva na společné cestě životem / že se promění ve skutek všechny vaše nejkrásnější sny a tužby / se kterými dnes do manželství vstupujete ↓

Přeji vám ve vší upřímnosti / aby s vámi vaše dnešní štěstí zůstalo trvale / a aby bylo stále tak veliké / jako v dnešní den ↓

A nyní přistoupíme ke hlavní části sňatkového obřadu ↓ Prosím přítomné / aby povstali ↓

Táží se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou paní Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Táží se i vás / paní nevěsto / zda i vy dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože tímto souhlasným prohlášením jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje náš právní řád pro vznik manželství / prohlašuji tímto vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Vnější symbolem vašeho nového stavu jsou snubní prsteny ↓ Prosím / abyste si je vzájemně vyměnili / a přeji vám / aby tyto prsteny zůstaly trvalou vzpomínkou na dnešní / pro vás tak významný den ↓

A nyní si můžete dát první manželský polibek ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 11

Pane rado / představuji vám snoubence pana X a paní Y / kteří se rozhodli spojit své životy ↓

Děkuji vám ↓

Vážený snoubenci / rozhodli jste se dnes spojit své životy / své povahy a zájmy / a znovu najít své životní štěstí ↓ Lidské srdce je už takové / že i po bolestech a zklamáních chce znovu milovat a věřit ↓ Člověk nemůže být sám / hledá stále to nejmenší / nejrůznější společenství ■ život ve dvou / život v manželství ↓ V tomto svazku se přece jen radostněji prožívají chvíle pohody / snadněji se snášejí starosti / překonávají těžkosti / překážky / které přináší život ↓

Lidé / kteří už něco prožili / se dívají na život mnohem vážněji / a poctivě oceňují klid a pohodu v manželství ↓ Každý z nás hledá svůj pevný bod / kterým by měl být domov ↓ Někdy se stává / že je nutné vytvořit domov nový / a je třeba při tom využít všechny předchozí zkušenosti / aby měl pevnější a stálejší základy / než ten v minulosti ↓

Je dobře / že jste neztratili víru v život a v člověka / že jste našli jeden druhého / a rozhodli se rozdělit se spolu v životě o vše ↓ O radosti i o starosti / o dobré i o to zlé ↓

Život je příliš krátký / a musí být prožit s plným vědomím odpovědnosti ↓ Nespolehlivost a nedostatek dobré vůle a tolerance mohou vážně ohrozit nejen domov / ale narušit celý lidský život ↓

Každý z vás má již dostatek životních zkušeností / aby se uměl vyhnout všem nebezpečím a úskalím ↓ Společná práce / úspěch / radost ze života / důvěra a upřímná snaha učinit jeden druhého šťastným / vám pomůže vytvořit základ nového šťastného domova ↓

A nyní následuje nejdůležitější část svatebního obřadu ↓■

K platnosti manželství se vyžaduje / abyste přede mnou jako před zástupcem úřadu / a před svými svědky veřejně a slavnostně projevili svoji vůli uzavřít svazek manželský ↓

Ptám se vás / pane ženichu / zda si berete přítomnou paní Y za svou jedinou manželku ze své vlastní svobodné vůle a bez принucení ↑

Ano ↓

Děkuji vám ↓

A táží se i vás / paní nevěsto / zda si berete zde přítomného pana X za svého jediného manžela z dobré vůle a bez принucení ↑

Ano ↓

Děkuji vám ↓

Protože jste zde přede mnou a před svědky oba prohlásili svou vzájemnou vůli uzavřít svazek manželský / a protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje právní řád České republiky pro vznik manželství / prohlašuji tímto vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Symbolem vaší lásky / a vašeho dnešního slibu jsou tyto prsteny / které si vzájemně dáváte ↓ Tak jako jsou tyto prsteny spjaty v nikdy nekončící kruh / ať je nikdy nekončící i vaše láska ↓ Noste je rádi / aby vám byly stálou připomínkou lásky a věrnosti / a také dnešního / pro vás významného dne ↓

Polibte nevěstu ↓

A nyní vás poprosím o podpisy do svatebního protokolu ↓

A nyní vaši svědci ↓

Vážení novomanželé / dovolu mi / abych vám jako první poblahopřál a věřte / že vám co nejsrdčejněji přeji / aby vaše společná cesta byla radostná a šťastná jako je dnešní den ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 12

Pane oddávající / představuji vám snoubence pana X a slečnu Y ↓ kteří hodlají uzavřít manželství ↓ Snoubenci si nejsou vědomi žádné okolnosti / která by bránila uzavření manželství / a znají vzájemně svůj zdravotní stav ↓ Dohodli se / že budou používat společného příjmení X a X – ová ↓

Děkuji ↓

Vážení snoubenci X a Y ↓ Vítám vás / vaše svědky / rodiče / a všechny milé hosty v tuto slavnostní chvíli ↓ Zde / uprostřed jedné z nejkrásnějších českých řek / Otavy / jste se rozhodli uzavřít své manželství ↓ Tato řeka má neobyčejnou historii ↓ Nedaleko odtud Bedřich Smetana začal psát svou symfonickou báseň / Karel IV. nechal za kopcem postavit hrad Kašperk / Keltové zde rýžovali zlato / a Druidové prováděli své tajemné rituály ↓ A dnes je tato řeka svědkem uzavření vašeho manželství ↓

Právě v tuto chvíli / na tomto místě / začíná nová etapa vašeho života ↓ O tom / jaké vaše manželství bude / nerozhodnou sebekrásnější slova a gratulace ↓ I tento obřad je pouhým úředním aktem ↓ To krásné a opravdové musíte dát svému manželství sami / záleží totiž jen na vás / abyste všechna další léta žili tak / jak dnes začínáte ■ šťastní / zamilovaní / a odhodlaní ↓ Protože tak / jak říká jedno arabské přísloví / manželství je jako tábor karavany na poušti ↓ Nenajdeš tam nic / cos nepřinesl ↓

Z toho jak jsem vás mohl poznat vím / že oba přinášíte mnoho ↓ Řekl bych / že v množství větším / než je obvyklé ↓ Není to jen vaše hudební nadání či společný smysl pro humor / ale především cit / pohoda / a tolerance ↓

Nezapomínejte / že uzavřením manželství se nezpřetrhají všechna pouta / která vás vázala k dosavadnímu životu a domovu ↓ Važte si svých přátel / a nezapomínejte ve svém štěstí především na své rodiče ↓ Mějte k nim úctu a chovejte se k nim tak / jak byste si přáli / aby se vaše děti jednou chovaly k vám ↓

Vážení snoubenci ↓ z vašeho předchozího prohlášení vyplývá / že není žádná zákonná překážka / která by bránila uzavření vašeho manželství ↓ Platnost manželství vyžaduje / abyste přede mnou vzájemně prohlásili svou svobodnou vůli uzavřít svazek manželský ↓

Prosím všechny přítomné / aby povstali ↓

Ptám se vás / pane ženichu / zda dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomnou slečnou Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Ptám se vás / slečno nevěsto / zda i vy dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje český právní řád pro vznik manželství / beru na vědomí vaši dohodu / že budete napříště užívat společné příjmení X / Xová / a prohlašuji vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓

Prosím / abyste si vyměnili snubní prsteny / a dali si první manželský polibek ↓

X a Y / z celého srdce vám přeji / aby vaše manželství bylo šťastné / a aby se vám oběma stalo nejen místem radosti / bezpečí / jistoty / ale i vzájemné úcty / pochopení / a tolerance ↓ Přeji vám jménem svým / i jménem městského úřadu v Sušici hodně štěstí ↓

A nyní prosím vás i vaše svědky o podepsání svatebního protokolu ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 13

Vážení snoubenci / vážení rodiče / svatební hosté ↓ Vítám vás v obřadní síni na starobylém hradě Rábí v tak významný den kdy spolu vstupujete do manželství ↓ Dovolte mi / abych vám představila oddávajícího místostarostu pana JV ↓ Pane oddávající / dovolu mi představit vám snoubence pana X / a slečnu Y / kteří se rozhodli uzavřít spolu manželství ↓ Snoubenci prohlašují / že jim není známa žádná okolnost / která by jim v uzavření manželství bránila / že znají vzájemně svůj zdravotní stav a že zavázili úpravu budoucích majetkových vztahů / uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství ↓ Snoubenci se dohodli / že budou užívat společného příjmení X / Xová ↓ Prosím / abyste přistoupil k vykonání svatebního obřadu ↓

Vážení snoubenci / dovolte / abych i já vás přivítal jménem obecního úřadu v obřadní síni hradu Rabí ↓ Přišli jste sem dnes / abyste učinili souhlasné / a pro vás oba závazné prohlášení / že spolu vstupujete do manželství ↓ Sami jste došli k názoru / že vaše citové a morální vztahy jsou natolik spolehlivé / že nadešel čas / abyste na nich mohli založit pevné a trvalé životní společenství ↓ ■

Muž a žena mají v manželství stejná práva / ale i stejné povinnosti ↓ Po vstupu do manželského svazku, kdy si dnes slíbíte věnost / pomoc / respekt a důstojnost / budete společně pečovat o své děti a vytvářet harmonické rodinné prostředí / ve kterém bude dobře nejen vám / ale hlavně vašim dětem ↓ Potřeby rodiny zajišťujte společně podle svých možností a majetkových poměrů / o podstatných věcech rozhodujte vždy po zralé úvaze a hlavně společně ↓

Tolik říká zákon ↓ Ale nespokojte se jen s tím ↓ Manželství totiž není jen právním svazkem / ale především svazkem dvou lidí / muže a ženy / ve kterém oba tvoří nerozlučný celek spojený jedním srdcem ↓

Vzájemná láska / která vás přivedla do této obřadní síně je tím hlavním v manželském soužití ↓ Tato láska vás přesvědčí / že jste jeden pro druhého oporou / nikdy se nezradíte / nezklamete a že životní úděl jednoho je zároveň i životním údělem toho druhého ↓ Radosti a starosti jednoho z vás se stanou radostmi a starostmi vás obou ↓ Sdílená bolest je totiž poloviční bolest / ale sdílená radost je radost dvojnásobná / na to vždycky pamatujte ↓

Jedním z cílů / které si v manželství obvykle klademe je výchova dítěte ↓ Buďte tedy pane ženichu nejen dobrým manželem své ženě / ale jednou také laskavým a starostlivým otcem svým dětem ↓ Buďte jim vzorem / jako byl váš otec vám / aby k vám vzhlížely tak / jak jste vzhlížel ke svému otci vy ↓ A vy / slečno nevěsto / buďte oporou svému muži / buďte jeho vrbou (*smích – novomanželé se budou jmenovat Vrbovi*) ■ ■ / ale hlavně buďte dobrou a milou matkou svým dětem / mírněte starosti celé rodiny / které se u vás budou sbíhat a s nimiž za vámi všichni budou chodit ↓ Snažte se všem naslouchat / zajímat se o jejich přání a sny ↓ Pak bude vaše rodina šťastná a spokojená ↓

Vážení snoubenci / věřím / že vaše manželství bude šťastné a spokojené / že opravdovou a hlubokou láskou / důvěrou a úctou překonáte všechny nesnáze / které by vám mohl život přichystat ↓ Nezapomínejte ani na své rodiče / na přátelé a známé a uvědomte si / že bez nich by byl váš život prázdny ↓

A nyní přistupme k nejdůležitější části dnešního obřadu ↓ K tomu / aby vaše manželství vstoupilo v platnost je nutné abyste přede mnou a před svými svědky učinili závazné a slavnostní prohlášení o uzavření vašeho manželství ↓

Proto se vás ptám pane ženichu / zda si berete přítomnou Y za svoji jedinou zákonitou manželku ze své vlastní dobré vůle a bez принucení ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Táží se i vás / slečno nevěsto / zda si dobrovolně berete zde přítomného X za svého jediného a zákonitého manžela ze své vlastní dobré vůle a bez принucení ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Jelikož jste oba slavnostně projeví svou vůli uzavřít svazek manželský a splnili jste všechny podmínky / které ukládá český právní řád pro vznik manželství / prohlašuji toto manželství před zákony za právoplatně uzavřené ↓ Vyměňte si prsteny / které vám navždy budou připomínat dnešní den a slavnostní slib / který jste jeden druhému dali ↓

A nyní polibte nevěstu ↓

A teď vás i vaše svědky poprosím o podpis do svatebního protokolu ↓

A nyní mi dovolte / abych vám srdečně poblahopřál ↓

OBČANSKÝ PROJEV Č. 14

Hezký svatební den přejeme všem přítomným / a zejména vám vážení snoubenci ↓ Těší nás / že jste si pro svůj velký den vybrali právě naši obec / která se tak trvale запиše do vaší rodinné historie ↓ Dovolte mně abychom se vzájemně představili ↓ Oddávající / pan PŠ starosta obce Stachy / matrikářka AC ↓ Pane starosto / představuji vám přítomné snoubence pana X a slečnu Y / oba bytem (...) / kteří přicházejí do obřadní síně našeho obecního úřadu / aby před vámi jako zástupce státní správy / svědky a ostatními vyslovili svůj souhlas k uzavření manželství ↓ Vzájemně prohlásili / že jim nejsou známy žádné překážky / které by bránily k uzavření jejich manželství že znají svůj zdravotní stav a že zvážili úpravu budoucích majetkových poměrů ↓ Dohodli se / že budou užívat společné příjmení X / Xová ↓ Za svědky svatebního obřadu si snoubenci vybrali paní A / bytem

(...) a paní B / bytem (...) ↓ Ostatní data snoubenců jsou uvedena v žádosti která je součástí protokolu o uzavření manželství ↓ Nyní vás prosím / abyste přistoupil k uzavření jejich sňatku ↓

Vážený snoubenci ↓ dovolte mi / abych vás přivítal ve stašské obřadní síni a svou ústavní důležitostí vám dodal vážnosti v tak důležitý den vašeho života / jako je ten dnešní ↓ Přicházíte dnes do naší obřadní síně s nehlubšími pocity lásky / štěstí / porozumění a oddanosti jeden druhému / abyste před zástupci obecního úřadu ve Stachách / svědky / rodiči a svatebními hosty vyslovili souhlas k uzavření manželství ↓

Dříve než od vás přijmu slavnostní prohlášení / dovolte mi / abych řekl několik slov / které vám pomohou uvědomit si vážnost vašeho rozhodnutí ↓ Jde o velkou změnu ve vašem životě ↓ Stojíte na prahu nového života / svým rozhodnutím do něj f...vykročíte jako manželé ↓ Společná cesta po které nyní půjdete / bude směřovat k vytvoření nejkrásnějšího a nejmilejšího místa na světě ■ vašeho domova ↓ Skutečného domova / ze kterého budete neradi odcházet a o to více se budete těšit až se do něj budete moct zase vrátit ↓

Milujte proto jeden druhého a přistupujte k sobě s úctou a vzájemnou tolerancí / jak manželství vyžaduje ↓ Až opustíte tuto slavnostní síň, odložíte slavnostní náladu, sváteční šaty a začnete žít ↓ Avšak nikdy neodkládejte laskavé chování jednoho k druhému / buďte k sobě milí a pozorní ↓

Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete své největší bohatství a své životní štěstí / ideály a touhy ↓ Štěstí nelze zachytit / ale většinou je na dosah dostižení pokud bude mezi vámi panovat láska a tolerance ↓ Štěstí a lásku si nelze koupit / jejich hodnotu nelze srovnat s ničím na světě ↓ Láska která vás přivedla k dnešnímu obřadu není zárukou vašeho manželského štěstí ↓ K té patří oboustranná věrnost / úcta a umění naslouchat názoru svého partnera ↓ Vytrvalost snášet dobré i zlé / které život přináší ↓ Vždyť milovat to neznamená jenom mít rád / ale milovat je věřit / milovat je opustit a vrátit se / milovat je být oddaný duši i srdcem ↓ Naučte se mít rád jeden druhého i s jeho chybami a nedostatky ↓ Nezapomeňte / že každý máme nejen dobré vlastnosti ale i stíny ve své povaze / ty pomáhejte nejen odstraňovat ale i chápat ↓

V životě ale nejsou jen chvíle slavnostní / jsou i chvíle těžké ↓ Teprve v okamžicích rozdílných názorů poznáte jak pevný je váš vztah ↓ Povedete-li manželství cestami porozumění / dokážete překonat všechny překážky / které vám život připraví ↓ Snažte se žít tak / aby i vaši rodiče měli radost / oni vám totiž dali život a učinili pro vás toho tolik / že dnes zde můžete stát ↓

A nyní mi dovolte vážení snoubenci / abych od vás přijal souhlas s uzavřením manželství ↓

Prosím přítomné aby povstali ↓

Táží se vás / pane ženichu X / zda dobrovolně vstupujete do manželství s přítomnou nevěstou slečnou Y ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Táží se vás / slečno nevěsto Y / zda i vy dobrovolně vstupujete do manželství se zde přítomným panem X ↑

Ano ↓

Děkuji ↓

Protože jste splnili všechny podmínky / které vyžaduje právní řád České republiky pro vznik manželství / prohlašuji vaše manželství za právoplatně uzavřené ↓ Od této chvíle budete užívat společné příjmení X Xová ↓ Nyní vás žádám abyste si jako vnější symbol manželství vyměnili snubní prsteny / dali si své první manželské políbení a pak se svědky podepsali svatební protokol ↓

Moc vám oběma gratuluji ↓

(následuje přípitek)

OBČANSKÝ PROJEV Č. 15

Milí snoubenci / rodiče / dámy a pánové milí svatební hosté ↓ dovolte mi abych vás přivítala v obřadní síni kam přicházíte / abyste se stali svědky jednoho z nejradostnějších ale také nejvážnějších okamžiků v životě snoubenců ↓ Pane oddávající chtěla bych vám představit snoubence / kteří před vás předstupují / aby uzavřeli manželství ↓ Ženich / pan X / a nevěsta / slečna Y ↓ svědky svatebního obřadu se stanou paní A / a pan B ↓ Snoubenci se dohodli / že budou nadále užívat společného příjmení X a Xová / znají vzájemně svůj zdravotní stav a není jim známa žádná okolnost / která by mohla zabránit jejich společnému rozhodnutí ↓

Děkuji vám /

Vážený snoubenci / svědci / rodiče / přátelé ↓ dovolte mi / abych vás dnes přivítal v této obřadní síni a vyjádřil tak radost / že jste si pro svůj významný den vybrali právě naši radnici ↓ Ta bude svědkem dnešního obřadu a možná se sem jednou vrátíte / abyste si vzpomněli na dnešní krásný den ↓

Dnes vážení snoubenci / spojíte své životy / vstupujete do manželství a zakládáte tak svou vlastní mladou rodinu ↓ Vaše společná práce i snaha směřují k vytvoření nejkrásnějšího místa na světě / vašeho společného

domova ↓ Nejpevnějším základem domova však nejsou finance / vysoká konta a drahé vybavení / je to úcta / důvěra / a láska ↓

Váš život bude klidný a radostný / budete-li mít stále na paměti / že vedle vás žije člověk / na kterého se můžete za všech okolností spolehnout ↓

Nedopust'te / abyste někdy zapomněli na čestné ohleduplné a laskavé chování jednoho k druhému / jako by ho v běžném životě nebylo třeba ↓ Nedopust'te aby se mezi vás vkradla nedorozumění / která jsou mračny vašeho prosvětleného vztahu ↓ A kdyby se někdy nad vaším domovem snad zatáhlo a nebyla vidět modrá obloha / vzpomeňte si společně nebo každý zvlášť na dnešní den / na vaše štěstí / lásku a naději / se kterou jste do manželství vstupovali / mračna odeženejte a mějte svůj vztah zase za slunce svého života ↓

Bud'te k sobě ohleduplní / pozorní / a nezapomeňte / že laskavost není jen pro společenské místnosti / zdvořilost není jen pro hosty / ale především má být samozřejmostí v rodině ↓ Uvědomte si / že jeden druhému svěřujete dnešním dnem svoje největší bohatství / svoje životní štěstí / svou důvěru a životní plány ↓

Protože nebyly shledány žádné překážky / které by bránily v uzavření vašeho manželství / přistupme nyní již ke slavnostnímu slibu ↓

Prosím povstaňte ↓

Táží se vás tedy / pane ženichu vstupujete dobrovolně přede mnou a před svědky se zde přítomnou nevěstou / slečnou do manželství ↑

Ano ↓

A vás / nevěsto se táží před svědky zda vstupujete dobrovolně do manželství se zde přítomným ženichem ↑

Ano ↓

Prosím / abyste si vzájemně vyměnili snubní prsteny / které jsou znamením vašeho manželství a dali si své první manželské políbení ↓

Nyní poprosím vás a potom i vaše svědky / abyste na znamení souhlasu podepsali svatební protokol ↓

Vážení novomanželé Xovi / toto oslovení v sobě skrývá mnoho krásného / skrývá v sobě lásku / pohodu a štěstí ↓ Chvilé radosti / i povinností ↓ Věřím / že vaše dobrá předsevzetí a vaše láska vám budou nápomocny na vaší společné cestě příštím životem ↓ Přijměte prosím mou upřímnou gratulaci a přání štěstí lásky a porozumění ↓

(společný přípitek)

CÍRKEVNÍ PROJEVY Č. 1

...

Vážení snoubenci / doufám / že jste si uvědomili vážnost svého počínání / protože vaše manželství není jen záležitostí vás dvou / ale patří i do plánu božího / a církev je potřebuje ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom směli slavit tajemství eucharistie ↓

...

Tak jsme zpívali píseň Toto je den, který dal nám pán, radujme se v něm / ale ono to dnešní radování je tak trochu se smutkem / že jo ↑ co ↑ protože rodiče to taky někdy těžko nesou / protože je to tak / že si řeknou / on nebo ona nám odchází / a já taky moc rád nejsem ↓ protože ty nám tady bereš ženu / která nám tady hodně hodně pomohla ↓

Tak se budeme modlit / aby se nám zase vrátila / že jo ↑

Ale to je věc boží ↓ My bysme byli rádi / kdybys s manželzem přišla sem / ale co se dá dělat / proti pánu bohu nic nezmůžem ↓

Nerozmysleli jste si to ↑ (*smích*)

Takže dneska se radujeme z vaší lásky / jak už jsme slyšeli z vašich projevů / nabízím vám svou pomoc / svou modlitbu ↓

My všichni / kteří jsme zde vám přejeme to nejlepší / protože bůh ví / co je to nejlepší ↓ a on to také dá / přátelé / tohleto rozpoznat ■ to je veliké umění ↓ a to se nám mnohdy nedaří ↓

Já vám tedy hned v úvodu přeji / abyste porozuměli tomu / jak k vám bůh bude promlouvat / jak vás bude vést / ačkoliv některé věci jsou krásné / dobré / a příjemné / některé méně příjemné / a že člověk má chyby / se kterými se často těžko srovnáme ↓

Abyste neočekávali jeden od druhého to co není možné / abyste poznali hranice ↓ Jeden má hranice v možnostech takové / druhý zas takové ↓ Musíte prosit pána / aby vás učil milovat toho druhého takového / jaký ve skutečnosti je ↓

Další důležitá věc / která by tedy neměla vyvstat / to je takové soupeření ↓ Ale to vy sami dobře znáte / a víte / že je zbytečné ↓ Buďte vděční bohu / že máte jeden druhého a mějte se ve vzájemné úctě ↓

Prosím ať ženich a nevěsta povstanou /

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓

Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓

Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzuji / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

Ve tvém jménu pane žehnám zde těm prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

(*nejprve farář, pak i snoubenci*) Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓ (2x)

Tak / teď polibek /

...

(*podpisy probíhají mimo místo, kde proběhl obřad – sakristie*)

OBČANSKÝ PROJEV Č. 2

...

Vážení a milí snoubenci / jsem potěšen / že jste si plně uvědomili vážnost kroku / který hodláte dnes podniknout / protože vaše manželství není jen věcí vás dvou / ale patří i do bohu / a církev je potřebuje ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni / co tu jsme v ten slavnostní den s vámi / se zamyslíme nad sebou / a přiznejme si své hříchy / litujme jich / abychom mohli přistoupit k tajemství eucharistie ↓

...

Prosím ať všichni přítomní povstanou /

X a Y / rozhodli jste se vstoupit do manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před bohem a před církví / zavazujete se k tomu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Ptám se vás před církví a před bohem / chcete společně založit rodinu / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat dle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

■

Potvrďte teď své rozhodnutí podáním ruky / a svatým slibem ↓

Ty / X / odevzdáváš se / Y / a přijímáš ji za manželku / a slibuješ / že jí zachováš úctu / lásku / a věrnost / nikdy ji neopustíš a že s ní poneseš všechno dobré i zlé až do smrti ↑

Ano ↓

■

Y / přijímáš X za manžela / a slibuješ / že mu zachováš lásku / úctu / a věrnost a nikdy ho neopustíš ↑ Poneseš s ním všechno dobré i zlé až do smrti ↑

Ano ↓

■

Před bohem / před církví / před svědky / a před tímto shromážděním potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství / Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓ (*šál přes spojené ruce*)

■

Prosím / pane / žehnej lásce tvých služebníků / ať nikdy neustane / a dej / ať ve věrnosti ustavičně spojují své životy ↓ Skrze Krista / našeho pána ↑

Amen ↓

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

...

(*podpisy probíhají před svědky v kostele + slavnostní střihání občanských průkazů*)

(*farář vychází s novomanželi z kostela*)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 3

Já vás všechny vítám tedy v tom našem kostele / a především vás / ■ X / a Y / Přicházíte / abyste tady před oltářem řekli své ano / sobě navzájem / jeden druhému ↓

Za chvíli budete slibovat jeden druhému lásku / úctu / a věrnost / na celý život ↓

Přicházíte / abyste si právě tohle řekli na tomto místě ↓ Abyste si k tomu vyprosili boží požehnání / a samozřejmě vítám i vás ostatní / svědky / rodiče / a všechny známé ↓ Vy přicházíte / abyste je právě v tomto kroku podpořili /

My teď / na začátku máme chvíli ticha ↓ Chvíli ticha / ve které by se každý z nás měl zamyslet nad tím / co je schopen nabídnout k tomu aby to jejich manželství bylo šťastné ↓ Udělejte to teď ↓ Jak já konkrétně / co já konkrétně / čím já konkrétně můžu přispět k tomu / aby oni v tom manželství byli šťastní ↓

A vy dva se zamyslete nad tím / s čím já vstupuji do toho společného manželství / čeho jsem ochoten / nebo ochotna se vzdát / aby nám to vydrželo / abychom to manželství prožívali šťastně ↓

...

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před svědky a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost / ptám se vás před svědky a před bohem / zavazujete se k tomu / že to je na celý život ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Chcete založit rodinu / ptám se vás před svědky a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně / a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky / a svatým slibem ↓

Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓ Amen ↓

Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponosu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓ Amen ↓

Před bohem / před církví / před tímto shromážděním potvrzuji / že jste řádně uzavřeli manželství ↓ Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

V tvém jménu pane / žehná církev těmto prstenům / sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci / X a Y / ustavičně plní tvou vůli / žijí spolu ve svornosti / a vzájemné lásce / až do smrti / skrze Krista / našeho pána ↓

Vemeš prstýnek / pomalu jí ho budeš navlékat na prst / a budeš říkat / Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

A to samé ↓

X / tento prsten je znamením věrnosti ↓

Polibte se ↓

...

Nyní budeme společně prosit za to jejich ano / které si před chvílí společně řekli / za to jejich manželství ↓ (*ženich a nevěsta klečí, farář má nad jejich hlavami vztažené ruce*)

...

Jako první vám blahopřeju k vašemu sňatku / mějte se rádi a buďte spolu šťastní ↓

(*podpis protokolu přímo v kostele*)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 4

Dámy a pánové / vážení hosté / milá rodino / dovoluji abych vám představil dnešní pár / kterému patří dnešní den / a od dnešního dne také každý další / dovoluji abych vám všem představil slečnu Y / a pana X ↓

Modleme se ↓

Z tvé vůle / bože je manželství velká svátost / neboť je znamením tajného vztahu mezi Kristem a církví ↓ Dej ať služebníci Y a X tuto svátost s vírou přijmou ↓ Prosíme o to skrze Krista / našeho pána ↑

Já mám možnost / a také výsadu / říci vám několik slov / které by vás měly provázet na celou tu dlouhou cestu která je před vámi / a na úvod bych chtěl říct / že to je / pro mě samozřejmě potěšení / radost / a výsada vidět vás tady společně / a mít možnost zrovna já vám něco říct / protože my se známe už spoustu let / já Y znám už ■ deset let myslím / a s X se známe už čtyři ↑ a za ty roky jsem mohl poznat / že máte upřímné srdce / a že jste ochotni a připraveni uznat své chyby / že jste připraveni najít svoji cestu / a to jsou ty nejlepší předpoklady / které může člověk mít ↓ Když vstupuje do takového závazku / jako je manželství ↓

Manželství je totiž něco krásného / někdy se ptáme proč ještě potřebujeme lásku a vztah mezi dvěma lidmi / proč se zdržovat něčím tak úředním jako je slib nebo podpis nebo něco podobného / vy víte / že to není to nejdůležitější / že nejdůležitější není matrika ani nové jméno ↑ To nejdůležitější je / že tím podpisem stvrzujeme svoje rozhodnutí / že jsme ochotni / připraveni podstoupit všechno co nás čeká / společně s tím druhým / ve prospěch toho druhého / pro toho druhého / což není / vždycky / snadný úkol / a ten cíl někdy se může zdát velmi vzdálený ↓

Právě proto / věříme tomu že / vztah mezi dvěma lidmi / kde láska je tím centrem / tím nejdůležitějším / že je k němu třeba přidat ještě ten slib manželský / což už dnes v dnešní době není zcela populární / a dodržované / ale přesto je to slib kdy já slibuji že vše co mám dávám k dispozici tomu druhému / je to také taková smlouva / i když to zní příliš technicky pro něco takového jako je manželství / ale přesto manželství je smlouva tedy vše / co mám co budu mít a co kdy budu moci / už nepatří jen mně / ale mám jakéhosi partnera / jakéhosi spolusouputníka / který se mnou vlastní vše co mám / a ten koláč / ať už je sebevětší / ten se vždycky musí rozdělit napůl ↓

Právě do takového stádia jste dospěli / tím podpisem stvrzujete své rozhodnutí a říkáte ano Y / ano X / jsem ochotný nebo ochotná / udělat vše co bude v mých silách / Abych zajistil tvoje štěstí ↓ Samozřejmě ten úkol se

může stát někdy příliš těžký ale my to máme trochu lehčí / protože máme sílu / ze které můžeme čerpat / máme útočiště kam můžeme utéct / máme místo / kde si můžeme vystěžovat / komu říct všechny ty chyby / které ten druhý má / my to máme o něco výhodnější a snadnější / protože věříme že bůh který nás který nás vidí / a který se stává součástí toho vztahu ↓

Ale samozřejmě základem toho manželství je láska / která si klade ty největší cíle / láska láska se nedívá na překážky / láska někdy přijde tam / kde ji nikdo nečeká / láska je největší síla ve vesmíru / není nic silnějšího a nic většího na co se dá spolehnout než láska ↓ Já vám na závěr přečtu pár veršů / které máme v Bibli / které nám nechal apoštol Pavel v knize Korintským ve třinácté kapitole má napsáno / kdybych mluvil jazyky libými andělům / a kdybych uměl prorocství a rozuměl Všem tajemstvím a veškerému poznání / a kdybych měl všechnu víru tak že bych i hory přenášel / ale neměl bych lásku / nejsem nic ↓ A kdybych všechn svůj majetek vynaložil na krmení chudých / a kdybych vydal své tělo ke spálení ale neměl bych lásku / nic mi to neprospěje ↓ Láska je trpělivá / je dobrotivá / láska nezávidí / láska se nevychloubá ani nenadýmá / nechová se nepatřičně / nehledá svůj prospěch / nedá se vyvrátit a nemyslí na nic zlého / Neraduje se z nepravosti / ale raduje se s pravdou / všechno snáší / všemu věří / ve vše doufá / všechno vydrží ↓ Láska nikdy neselehává ↓■

Ten závěr je / takový ■ o lásce jako o takovém naivním citu / který všemu věří / ve vše doufá / tak samozřejmě to znamená něco hlubšího / znamená to / že láska očekává / něco dobrého a očekává že láska vždy zvítězí ↓ co tedy můžu očekávat od toho druhého / že tu lásku / tu moji lásku / bude opětovat zpět ↓

A myslím si / že nebudu mluvit jenom sám za sebe / ale že budu mluvit i za všechny příbuzné / za vaše nejbližší a za vaše přátele a popřeju vám to nejlepší co / my můžeme vůbec přát ↓ Aby boží požehnání s vámi bylo / abyste vytrvali a vydrželi / a aby láska / kdyby náhodou se někdy stalo / že by byla zaprášena tak abyste ji oprášili a pozvedli ji na ten základ / na kterém dnes stavíte toto manželství ↓

Chtěl bych za nás za všechny tady slíbit naši podporu / slíbit naši ochotu vám pomoci / že uděláme všechno / čeho budeme schopni a chce vám říct / že vás máme rádi / a přejeme vám jen to nej nej ↓

Prosím ať všichni povstanou /

X a Y / rozhodli jste se uzavřít Manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓ *(oba najednou)*

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓ *(oba najednou)*

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓ *(oba najednou)*

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponese všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓

Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓

Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzuji / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

Ve tvém jménu pane žehnám zde těm prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

X tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 5

Dámy a pánové / milí hosté / vážení přátelé / dovolte mi abych vás přivítal v dnešní krásný / a pro někoho nejkrásnější den / a dovolte mi / abych vám představil Ženicha / nevěstu a svědky ↓ Ženich pan X / slečna / zatím / Y / svědek ženicha pan B / a svědkyně nevěsty paní A ↓ ■ Prosím / posad'te se / kromě vás dvou / ■■■

Ať si vás máme možnost prohlédnout / ■ takhle vypadají ↓

Dnešní den se запиše do vašich životů jako nesmazatelná událost / protože je to právě ten den / kdy jste se rozhodli jeden s druhým sdílet dobré i zlé / sdílet to / co vám život přinese / sdílet všechno / co vás potká ↓

Manželství je samozřejmě něco moc krásného / někdy si říkáme proč vlastně ještě potřebujeme vztah mezi dvěma lidmi / proč se zdržovat něčím tak úředním jako je slib nebo podpis nebo něco podobného / vy víte / že to není to nejdůležitější / že nejdůležitější není matrika ↓ To nejdůležitější je / že tím podpisem stvrzujeme to svoje

rozhodnutí / že jsme ochotni připraveni podstoupit všechno co nás čeká / společně s tím druhým / pro toho druhého / což není / vždycky snadný úkol / a ten cíl někdy se může zdát velmi těžký a dokonce až nespílitelný ↓ Jste tady protože chcete aby váš vztah trval / aby se zlepšoval a zdokonaloval / protože věříte / že manželství je vztah dvou lidí / kteří bez / bez jakéhokoliv nátlaku / ze svého vlastního rozhodnutí se rozhodnou dát svoje duše a svoje srdce jeden druhému ↓ Manželství je také smlouva / to znamená / že dávám k dispozici / dávám všanc vše / co mám ↓ Vše co bych kdy chtěl dávám všanc tomu druhému / který mi to bude pomáhat / stavět / a pomáhat tvořit a pomáhat najít tu správnou cestu ↓

A právě do takového stádia jste vy dva dospěli / tímto činem totiž stvrzujete své rozhodnutí a říkáte ano Y / ano X / jsem ochotný nebo ochotná / udělat vše co bude v mých silách / abych zajistil nebo zajistila tvoje štěstí ↓ Samozřejmě ten úkol se může stát někdy příliš těžký ale my to máme trochu lehčí / protože máme sílu / ze které můžeme čerpat / máme útočiště kam můžeme utéct / máme místo / kde si můžeme postěžovat / komu říct všechny ty chyby / které na tom druhém vidíme / my to máme o něco výhodnější a snadnější / protože věříme že bůh kterému věříme / se stává součástí našeho vztahu ↓

Myslím si / že nebudu mluvit jenom za sebe / ale že budu mluvit i za všechny příbuzné / za vaše nejbližší a za vaše přátelé a popřeju vám to nejlepší co my můžeme vůbec přát ↓ A co si i vy můžete vlastně přát ↓ Aby požehnání od boha bylo s vámi / abyste vytrvali a vydrželi / a aby láska / kdyby náhodou se někdy stalo / že by byla schována za nějaké neshody a problémy / že byste ji zase našli a snažili se ji dostat až na takovou úroveň jako je dneska / protože kdyby nebyla na vysoké úrovni / na té špičce / tak byste tu dneska asi přede mnou nestáli ↓

Chtěl bych tady za nás za všechny tady slíbit naši podporu / slíbit naši ochotu vám pomoci / a slíbit že uděláme všechno / čeho budeme schopni a chci vám říct / že vás máme všichni moc rádi / a přejeme vám jen to nejlepší ↓ Chceme s vámi sdílet to dobré / i to zlé / protože když nás bude víc na radost / bude ta radost větší / a když nás bude víc na bolest / ta bolest bude o hodně hodně menší ↓

Ted' i já se obracím na vás / milí snoubenci / X a Y / ■ Prohlásili jste / že vstupujete do manželství dobrovolně / že vám nejsou známy okolnosti vylučující manželství / znáte navzájem svůj zdravotní stav / zvážili jste úpravu majetkových vztahů / bydlení i hmotné zajištění rodiny v budoucnosti ↓ ■

Do manželství vstupujete na základě dobrovolnosti / a lásky ↓ Jestliže tomu tak je / ptám se nejdříve vás / ženichu / zda vstupujete do manželství dobrovolně a z lásky ↓

Ano ↓

Ted' se ptám vás / slečno nevěsto Y / zda i vy vstupujete do manželství dobrovolně a z lásky ↓

Ano ↓

Tímto jste naplnili podmínky / které vyžaduje český právní řád pro vstup do manželství ↓

Slíbili jste před námi všemi / před těmi / kdo vás více nebo méně známe / a hlavně před bohem / proto vás ještě předtím / než svými podpisy stvrdíte svoje rozhodnutí / abyste mysleli na to / že na tu krásnou cestu / která je před vámi / budete potřebovat boží pomoc a boží shovívavost a boží odpuštění ↓ Proto vás nyní vyzvu / abyste udělali takové vyznání / takové prohlášení / X / přijal jsi Ježíše Krista jako svého osobního pána a spasitele ↑ A jsi ochoten v manželství žít podle jeho slova ↑

Ano ↓

Y / přijala jsi Ježíše Krista jako svého osobního pána a spasitele ↑ A jsi ochotna v manželství žít podle jeho slova ↑

Ano ↓

My všichni jsme to slyšeli a nejen my / ale věříme / že to slyšel také bůh / a tímto jste otevřeli svá srdce nejenom jeden druhému / ale i bohu / a ten je ve vašem vztahu nejdůležitější ↓ Bez jeho lásky není vaše láska láskou / bez jeho odpuštění není vaše odpuštění odpuštěním / a bez jeho vůle nebude ani vaše manželství takové / jaké má být ↓

Ale bůh je dobrotivý a já vím / že on tu lásku / odpuštění a dobrou vůli má / má ji ke všem / tedy i k vám ↓

Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓

Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓

Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

X tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 6

...

Já vás tady všechny vítám / především vítám X a Y ↓ Jsme tady / abychom s nimi prožili tuto chvíli abychom s nimi prožili tento den tuto radostnou ■ a důležitou chvíli jejich života / abychom se radovali z jejich svatby jejich lásky a abychom za ně Bohu děkovali / a taky jim vyprošovali požehnání na jejich další společnou cestu ↓ Já bych možná ještě vás pozval tady jsou ještě volná místa / tak se nebojte abyste se tam vzadu nemačkali ↓ Je vás tu tolik / že už se sem ani X s Y nevejdou že ↓ Myslím že to je krásný že se nás tu sešlo tolik ↓ Teď se budeme modlit za to / aby Y s X vstoupili do této svátosti opravdu s čistým srdcem / poprosíme aby na nás Bůh seslal své milosrdenství a aby dokázali Y s X na své cestě nějak uspět ↓

...

Bože vyslyš naše prosby za své služebníky X a Y / dnes před tvým oltářem vstupují do manželství / naplň je svou milostí a dej jim vzájemnou lásku / ...

...

Ta slova / která jsme právě slyšeli si vybrali X s Y sami a ■ mně se moc líbily všechny ty tři úryvky / které tady zazněly / ale: možná / jak jsme to tak poslouchali tak jsme si tak říkali / no jo / ono to je pořád o lásce a asi se to k té svatbě hodí že jo / a X s Y se mají rádi / tak jsme to slyšeli / jak se teda mohou milovat navzájem a mají se mít rádi / až prostě k té schopnosti dát život pro druhého ↓ Já to nechci zlehčit protože / protože proto jsou tady protože chtějí svůj život dát tomu druhému / právě proto že se milují navzájem ↓ A pak ještě z těch dvou úryvků zaznělo takové jedno společné téma / byla tam řeč o strachu / byla tam řeč o tom / že ten kdo pozná lásku tak se nemusí bát ↓ Proto v tom druhém čtení / kde se říkalo ■■ láska strach zahání / a ten kdo má ještě strach tak není dokonalý v lásce / byla o tom řeč i v tom prvním čtení / kde Bůh říká neboj se / neboj se / neboj se / já budu s tebou ↓

Když možná si představíme co všechno si chtějí X s Y za chvíli slíbit / tak si říkáme / no / je to docela odvážný krok něco takového tomu druhému říct ■ říct přijímám tě do svého života / odevzdávám se ti / slibuju že tě nikdy neopustím / slibuju že s tebou ponesu všechno dobré i zlé ↓ My jim všichni přejem aby to tak vopravdu v jejich životě takhle bylo / a zároveň si říkáme možná tak ty maj vodvahu něco takovýho takle říct / Já myslím že / X s Y tady dneska stojej a chtěj tohleto pro ně důležitý slovo jeden druhému říct / chtějí si právě tohle slíbit je proto že i oni poznali že i pro ně platí to / že se nemusej bát / že i oni za- zaslechli to slovo neboj se / já budu s tebou / že zaslechli to Boží slovo / že jsem si vás zamiloval / protože jste v mých očích tak drazí / a tak vzácní tak se nemusíte bát protože já budu s vámi ↓ Bůh bude s vámi / ať budete procházet čímkoliv / ■ i když to budou věci možná těžký a nebezpečný tak / se nemusíte bát / protože on má dost možností na to aby vás všim tím bezpečně provedl ↓

Já když jsem o tom tak přemýšlel / tak jsem si říkal že vy si vlastně chcete dneska slíbit něco podobného / chcete jeden druhému říct neboj se já budu s tebou já chci stát při tobě celý svůj život protože jsi mi tak drahá tak vzácná jsi mi tak drahý vzácný / protože jsem si tě zamiloval nebo zamilovala ↓ Já budu s tebou / nemusíš se bát ↓ Já věřím že vaše manželství váš společný život vaše láska která vám dává sílu udělat tento krok a říct si právě tato slova dneska ■ to je to / co vám pomůže nést ten osud / který vám Bůh připravil ↓

A nyní přejdeme ke svatebnímu obřadu ↓

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já X odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Já Y odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponosu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Před bohem / před církví / potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh člověk nerozlučuj ↓

Ve tvém jménu pane žehnám zde těmto snubním prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X tento prsten je znamením věrnosti ↓

Ted' polibek /

...

(podpisy probíhají přímo na oltáři)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 7

...

Ty bože / posvět' zde spojení muže a ženy kde se tvá láska stala znamením jejich vztahu ↓ ■

Vyslyš naše prosby za tyto své dva služebníky / a dej jim žít tak / aby v nich stále byla vzájemná úcta a láska ale i úcty a láska k tobě / pane / skrze tvého syna / Ježíše Krista / našeho pána / který s tebou kraluje po všechny věky věků ↑

Amen ↓

...

Přicházíme tedy / abychom byli svědky veliké události / i když se to zdá být / že je to taková věc / která se každý / každou sobotu na úradě nebo někde v jiných kostelích odehrává zcela běžně / ale víme že to je věc / která je taková jedinečná právě pro vás a vaše blízké tady ↓

Když si báječnou ženskou bere báječnej chlap ■ (smích svatebčanů) tak to je prostě skvělá věc nejen pro ty dva ale i pro ty všechny kolem kteří jsou s vámi nějakým způsobem spojení a kterým na vás nějak záleží a těší se z toho / že tedy budou nějakým způsobem s vámi ↓

Rodiče sourozenci a tak dále se jistě těší z toho / že / že / že tu dnes takhle jsme / že vám budou nablízku / že vám budou nějak k dispozici / budou / když je budete / budete potřebovat / budou pro vás jistě oporou ↓

A my tady jak jsme četli v tom úryvku ze svatého Matouše / vy jste jako ta sůl a víte / že taková sůl je celkem nezbytná věc / a když třeba přiznáme tu věc / že si dáme slané mandle nebo voříšky / tak potom máme řízení a / tedy / od Boha očekáváme / že bude zalívat ten váš život / který budete žít spolu ↓ Že bude tišit řízení u vás i u těch / kteří vás mají rádi ↓ Kteří budou chtít tedy také jednou vyjít třeba na společnou cestu / a tedy že se u vás očekává / že budete tak dobří jako jste byli dosud a že / budete / budete v tom svém životě skutečně svědky / svědky Kristovými / a tedy / že budete Kristovu lásku uskutečňovat i v tom svém novém životě ↓

Kromě toho krásného co vás určitě čeká přijdou i chvíle / kdy si najednou jakoby nebudete vědět rady ↓ Ale my křesťané to máme jednodušší protože nad sebou máme někoho / kdo je tu pro nás / kdo nás slyší ať jsme kdekoliv / kdo se o nás postará ↓ Tím někým je Bůh / ten Bůh který tu dneska s námi je a dívá se a má jistě radost z vás dvou ↓ A k němu se můžete vždycky obrátit / spolu nebo každý sám za sebe / protože on je tu pro vás i pro vaše problémy ↓

Ale vy máte ještě větší štěstí ↓ Vy tu dneska přede mnou nestojíte sami / je tu celá vaše rodina / známí / přátelé a další lidé ↓ A ti se vám budou snažit pomáhat a i k nim můžete určitě kdykoliv jít prosit o radu a povzbuzení ↓ Kdybyste k nim totiž nemohli v nouzi zajít / tak mi věřte že by tu dneska asi nebyli ↓

No / ■ prostě se mějte rádi / myslte na Boha / se kterým dnes uzavíráte smlouvu o svém manželství a snažte se žít podle božího zákona ↓

A ted' všichni vstaňte ↓

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já X odevzdávám se tobě Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Já Y odevzdávám se tobě / X a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu ať mi pomáhá bůh ↓
Před bohem / před církví / potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /
Co spojil bůh člověk nerozlučuj ↓

...

Ve tvém jménu pane žehnám zde těmto snubním prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X tento prsten je znamením věrnosti ↓

(podpisy svatebního protokolu probíhají přímo v kostele)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 8

Tak ■ už jste se hezky usadili ↑ tak zase povstaňte ↓ ■■■

...

Milí přátelé / ženichu a nevěsto / srdečně vás vítám v tomto našem společenství / a vítám taky všechny / kteří vám přejí radost / pokoj / dlouhá léta a šťastné manželství ↓ A to všechno může nastat / samozřejmě / ale / člověku to nestačí ↓

Aby to bylo všechno krásné a dobré / k tomu je třeba pomoc boží / a tak tu pomoc boží si vyprosme tím / že / že / uznáme svou slabost / že jsme závislí na bohu že ho potřebujeme / naši předkové říkali / že bez božího požehnání není nic / takže vyprosme si pomoc boží tím / že uznáme svou slabost / že budeme litovat svých hříchů a prosit za odpuštění ↓

...

Bože / ty posvěcuješ spojení muže a ženy / aby man – aby se manželství stalo znamením / tajemného vztahu mezi Kristem a církví ↓ Vyslyš naše prosby za tyto své služebníky / a dej ať podle své víry žijí tak / aby v nich stále působila síla této svátosti ↓

...

Přátelé / před chvílí jsme slyšeli slova Písma svatého a tam je krásně řečeno že bůh stvořil člověka / jako muže a ženu ↓ Kdykoliv to čtu / tak musím se nějak k tomu vyjádřit ↓ Vy teď jste stále ještě necelý člověk ↓ Celým člověkem se podle Bible stanete tehdy / až si slíbíte lásku a věrnost / až se jeden druhému odevzdáte ↓ Bible nám říká / že člověk je celý jedině ve dvou ↓ Bůh stvořil člověka jako muže a ženu / ti k sobě nerozlučně patří / a tedy člověk je v plnosti muž a žena ↓ Takže ■ podle slov Písma svatého / já jsem teď poloviční člověk ↓ Protože já nemám ženu / kněží se nežení / takže zůstávám stále v tomto směru nesmírně omezen / tak to Bible říká ↓ A je to schválně ↓ Je to proto abych já tu svou druhou polovičku hledal v Bohu / abych tam hledal sílu / poznání / abych mohl také promlouvat k lidem a mohl je vést ↓ Takže vy to máte snazší / tu polovičku hned vidíte / takže je to veliký dar / manželství je veliký dar / protože člověk je obohacen / ■ v tom ty má své druhé já ↓ A od teďka se musíte učit dívat pohledem toho druhého člověka / aby vaše manželství bylo šťastné ↓ Aby to nebylo sobectví / tak je nutné si tuto pravdu uvědomit ↓

Právě na tom ztroskotává plno manželství / protože nemohou najít toho druhého / aby se díval jejich očima / a nechtějí se dívat očima toho druhého člověka ↓ Ale tak to nejde / muž myslí jinak žena myslí jinak / takže budete-li se mít skutečně rádi / tak pak budete hledat štěstí toho druhého a dívat se na svět a kolem sebe očima toho druhého / druhého / a v tom je bohatství ↓ Tím budete obohaceni ↓

Tohle dneska lidé vůbec neví / vůbec nechápou / takže přátelé to je veliká moudrost Bible / že člověk je celý jedině ve dvou ↓ A že vždy má své druhé já /

Manželství je darem ale zároveň je také velikým úkolem / protože jste odpovědni jeden za druhého ↓ Do této doby jste odpovídali jenom sám za sebe / ale teď nesete odpovědnost za toho druhého / ale nejen za život toho druhého ale ještě za děti / no a pro věřícího člověka schází ještě další úkol / jsem odpovědný za šťastný život věčný toho druhého člověka ↓

Takže na jedné straně manželství je velkým darem / mám v protějšku své druhé já / ale jsem za něj taky odpovědný / za jeho šťastný život pozemský ale i jeho šťastný život věčný ↓ A na to člověk vlastníma silama nestačí ↓ A proto my se obracíme k Pánu Bohu / aby on v našem životě jednal a proto si musíte vyprošovat boží požehnání / aby Pán dal abyste tyto veliké náročné úkoly zvládli ↓

Bud'te si přátelé vědomi toho / že jeden pro druhého jste darem nejen teď když jste krásní / mladí ■ ale i když budete třeba stárnout / a i když budou přicházet nějaké obtíže nebo nemoci i tehdy jste jeden pro druhého darem / víte když člověk cítí nějakou potřebu / že musí toho druhého člověka více nést / tak právě tehdy mu to pomáhá

/ ■ aby se více obracel k Bohu / protože na to sám nestačí ↓ Aby zůstal věrný ↓ A aby tomu druhému člověku / tomu partneru / prostě byl skutečnou oporou / tak kde má hledat ↓
Láska manželská nějakým způsobem odzrcadluje tu lásku boží ↓ Ale nejen tahleta manželská láska vám pomáhá poznat toho druhého / ale pomáhá vám překonat i ty nepříjemnosti v životě / kdy jste nuceni se obracet k někomu / kdo je nad vámi ↓ A tehdy rostete duchovně ↓ A na to tedy nezapomínejte / že jste darem jeden pro druhého ↓
Pánbůh vás vedl a přivedl vás k sobě / poznali jste se / poznali jste také že k sobě patříte / takže můžete říci / že na tom ten Pánbůh taky nějak zapracoval ↓ Tak je to asi boží vůle ↓
Co bychom vám všichni přáli jsem už řekl na začátku / a přejeme vám taky aby vaše láska neochabla ↓
Tak a nyní budou ty naše svatby ↓ Prosím vstaňte ↓
X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑
Ano ↓ (*oba najednou*)
Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑
Ano ↓ (*oba najednou*)
Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑
Ano ↓ (*oba najednou*)
Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓
Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓
Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓
Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzuji / že jste řádně uzavřeli manželství /
Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓
Ve tvém jménu pane žehnám zde těm prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /
(*nejprve farář, pak i snoubenci*) Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓ (2x)
podpisy svatebního protokolu probíhají mimo oddací místnost v sakristii

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 9

Milí přátelé / bratři a sestry / jsme tu dnes proto abychom se stali svědky té úžasné události / toho že se tady dva z nás berou / že si chtějí říct ano nejen před námi všemi / ale hlavně před Bohem / což není vůbec jednoduché ↓
No a my jsme je v tom tedy přišli podpořit / protože máme radost / že to tak je / že se rozhodli se vzít / oddat se jeden druhému a mít se rádi na celý život ↓
Aby to bylo všechno také jaké si oba přejí / možná i jaké si my ostatní přejeme / k tomu je třeba pomoc našeho Pána / a tak tu jeho pomoc si vyprosíme teď tím / že uznáme svou slabost ↓ Každý sám za sebe teď budeme litovat svých hříchů a prosit za odpuštění / abychom mohli společně slavit tajemství eucharistie ↓
Pane / ty posvěcuješ spojení muže a ženy / aby se jejich manželství stalo znamením tajemného vztahu mezi Kristem a církví ↓ Vyslyš proto naše prosby za tyto své služebníky / X a Y a dej ať žijí podle učení tvého syna i nadále ↓ Modleme se ↓

...

Tak ↓ Teď jsme slyšeli slova z evangelia svatého Marka / které si vybrali sami X a Y a já si myslím / že si to vybrali moc pěkně / Je tam něco o lásce / ale i o tom / jaký by člověk měl být ↓ A to je přece to nejdůležitější v manželství / to jaký člověk je / protože právě pro to / jaký ten druhý je ho máme rádi / právě proto s ním chceme žít až do konce našich dnů ↓ Každý z nás by se měl snažit být lepší a lepší / nejen kvůli tomu druhému / ale i kvůli Bohu / protože ten je s námi / určuje naše kroky a je jen na nás / jací budeme ↓
Manželství je moc obtížné / je tam takové to navždy / člověk se toho dlouho bojí ■■ Někdo se toho bojí tak moc / že se ani do manželství nehrne / ale to není váš případ / vy jste se rozhodli to navždy naplnit / být spolu až do smrti / starat se jeden o druhého a taky o děti / které budete jednou mít ↓ Není to jednoduchý / někdy se to zdá až nespílnitelný / protože je to právě navždycky / je to neměnitelné ↓ Ale vy máte nás všechny tady / my jsme tu pro vás nejen dneska / v ten váš nejvýznamnější den / my tu pro vás budeme pořád / abyste k nám mohli přijít pro radu / pro pomoc/ když to budete potřebovat ↓ Ale hlavně máte Boha / k tomu se můžete uchýlit kdykoliv a kdekoliv / protože onu je tu pro vás ↓

Dneska si řeknete ano / to je taková ta formální stránka manželství / je to takové symbolické a pěkné / ale příště už nebude takový slavnostní den / možná budete mít i těžkosti a budete zoufalí / ale vždycky už budete mít jeden druhého / budete se moct o toho druhého opřít / postěžovat si mu a najít společně nějaké řešení ↓ Už nikdy nebudete na nic sami ↓

Tak pojd'te ↓ Bůh chtěl / abyste tu dneska byli spolu a tak tu jste ↓

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓

Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓

Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzuji / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

Ve tvém jménu pane žehnám zde těm prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

(svatební protokol je podepisován v sakristii)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 10

X a Y / jsem rád / že jste si uvědomili vážnost svého počínání / protože vaše manželství není jen záležitostí vás dvou / ale patří i do plánu božího / a církev je potřebuje ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme sami nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom mohli společně slavit tajemství eucharistie ↓

Pane / dej / ať tyto dva mladí lidé vstoupí pod tvá ochranná křídla ve společném svazku tak / jak pod nimi byli už každý sám / dej / ať i ve svátosti manželství žijí dle tvých svatých přikázání a řídí se zákony církve / dej / ať jednou vychovávají své děti podle tvých zákonů ↑ Amen ↓

...

Přicházíme dnes sem do toho našeho kostela / abychom byli svědky veliké události / která je veliká nejen pro vás dva / ale i pro vaše blízké a taky pro mě / protože jsem vás mohl poznat a znám vás dlouho a jsem rád / že tu teď přede mnou a před Bohem stojíte a chcete spolu vyjít na společnou cestu ↓

Já si vás oba pamatuju už jako malé nebo spíš mladé / když jsem sem přišel / to je nějakých osm let ↑ Asi osum ↓

A pak jsme my všichni sledovali to vaše společné seznámení a teď jste tady před Bohem / abyste ho prosili o ochranu vašeho manželství ↓

Já si myslím že je to prostě super věc / že ještě dneska někdo chce svatbu ↓ Spoustu lidí spolu jen tak žije / jak se tomu říká ■ Na psí knížku ↑ A vůbec se neberou / svatba / to přece není jen ten papír / přece je to něco víc / říct si / že ten druhý je pro mě opravdu ten pravý / že jsem se rozhodl být s ním v tom dobrém i v tom zlém a že jsem se tak rozhodl / nebo rozhodla na celý život ↓ Svatba není jen tohle pěkné divadlo / šaty a hostina / ale hlavně je to ta chvíle / kdy si říkáme / že chceme být s tím druhým na celý život / že už nikoho nehledáme / že jsme našli tu druhou polovinu / kterou je právě ten můj manžel nebo manželka ↓

Já jsem moc rád / že jste si vybrali tady to čtení / to je moc zajímavé čtení / které se na ten dnešní den hodí / ale láska to není jen to pěkné / ale taky to míň pěkné / láska je právě to co nás drží při sobě / i když zažíváme to míň pěkné ↓ Ono se vám asi dneska zdá / že to říkám zbytečně / jste mladí / šťastní a krásní *(smích)* ■ Ale jednou třeba nebudete ↓ Ale co už se nikdy nezmění je fakt / že máte jeden druhého / že jste na všechno dva ↓

Za chvíli si řeknete ano / ano / já jsem ochoten nebo ochotna s tebou kráčet jednou cestou / milovat tě a přičiňovat se o tvé štěstí / ale nesmíte zapomenout / že tenhle slib neplatí jenom dneska / neplatí jenom tady a teď / ale bude platit po celý váš život ↓

A my všichni jak tu jsme vám slibujeme / že tu pro vás budeme / když nás budete potřebovat / budeme tady / když budete potřebovat radu a pomoc ↓ A kdo tady pro vás bude určitě / to je Bůh / kterému můžete vždycky svěřit své starosti a strasti ↓

Tak já vám přeju / aby jich bylo co nejmíň ↓

A teď prosím všichni povstaňte ↓

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já X odevzdávám se tobě Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Já Y odevzdávám se tobě / X a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Před bohem / před církví / potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh člověk nerozlučuj ↓

...

Ve tvém jménu pane žehnám těmto prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X tento prsten je znamením věrnosti ↓

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 11

Milí svatebčané / X a Y / milí hosté / bratři a sestry / já jsem dnes moc rád / že vás můžu přivítat v děkanském kostele svatého Václava / kde se X a Y rozhodli uzavřít svazek manželský ↓ Rozhodli se říct si ano před námi všemi / ale i před svědkem nejvyšším / kterým je Bůh ↓

Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme sami nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom směli slavit tajemství eucharistie ↓

...

Dnes se radujeme společně s X a Y / protože jsou našim srdcím blízcí ↓ Slyšeli jsme tu píseň od Adama Michny z Otradovic / která se jmenovala Den svatební / ale málokdo ví / že tomu Michnovi nešlo jenom o to / aby napsal nějakou písničku o svatbě / která by se pak na té svatbě mohla hrát ↓ On psal vlastně o Bohu / o Kristu / který je vlastně také takovým ženichem / jako je tu dnes X / a o církvi / která je nevěstou / jako tady Y ↓ A Kristus s církví uzavírají také svazek / který je silně podobný tomu svazku manželskému ↓

Taky tam jde o věrnost a o lásku / stejně jako je to u vás ↓ Jen trochu jinou ↓

Takže dnes se radujeme z vaší lásky / ale i z lásky Krista k církvi / protože jak už jsme slyšeli z vašich projevů / vy chcete žít ve shodě s Kristem i s církví / což je dobře / protože v dnešní době už je vás takových málo ↓

My všichni / kteří jsme tu s vámi vám přejeme to nejlepší / a věřte / že to nejlepší vám přeje i Kristus / protože jen Bůh ví / co je pro vás nejlepší ↓

Já vám tedy přeji / abyste rozuměli tomu / jak k vám Kristus bude po celý váš společný život promlouvat / jak vás bude vést po cestě porozumění a lásky / ačkoliv některé věci mohou být i méně příjemné ↓ Ale s Kristovou láskou / v jejímž jménu dnes stojíte před námi i před Bohem / dokázete čelit všem problémům / které vás mohou

zastihnout a věřte / že nikdy nebudete sami / vždycky máte jeden druhého a ta láska mezi vámi / to je to největší a nejlepší / co vlastně můžete mít ↓
Dejte pozor abyste neočekávali jeden od druhého to co není možné / abyste nepřeceňovali sami sebe i toho druhého ↓ Jeden má přednosti v tom / druhý zas v něčem jiném ↓ Musíte prosit pána / aby vás učil milovat toho druhého takového / jaký doopravdy je ↓
Prosím ať ženich a nevěsta povstanou /
X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑
Ano ↓ *(oba najednou)*
Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑
Ano ↓ *(oba najednou)*
Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑
Ano ↓ *(oba najednou)*
Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓
Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓
Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓
Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzuji / že jste řádně uzavřeli manželství /
Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓
Ve tvém jménu pane žehnám zde těm prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /
X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓
X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓
...
Dejte si první manželský polibek /
...
(podpisy probíhají mimo místo, kde proběhl obřad – v sakristii)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 12

Pane / dnes tu stojí před tebou tví služebníci / X a Y / kteří tě přišli poprosit o požehnání ve svazku manželském ↓ Chtějí se stát součástí tvého království / chtějí v tomto království být spolu a kráčet společnou cestou ↓
X a Y / doufám / že si uvědomujete vážnost svého počínání / protože vaše manželství není jen záležitostí vás dvou / ale patří i do plánu božího / a církev je potřebuje ↓
Proto nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství / vyproste si pomoc boží tím / že uznáte svou slabost / a také my všichni se zamyslíme nad sebou / a přiznáme si své hříchy / abychom směli slavit tajemství eucharistie ↓
...
Milí snoubenci / X a Y / je pro mě čest pomoci vám k tomu / abyste stanuli spolu před Bohem a prosili o jeho požehnání ↓ Dnes tu nejste každý sám za sebe / jste tu společně / abyste vykročili na společnou cestu životem ↓
Od dnešního dne se stáváte jedním celkem / ve kterém už není místa pro soukromičení / pro pokrytectví a zášť ↓ V tomto celku budete žít po celý svůj život a já vím / že jste se pro něj rozhodli až po zralé úvaze / po té / co jste pochopili / že bez toho druhého nechcete žít ↓
Bůh vás svedl dohromady / to / že jste teď tady přede mnou i před svými milými / a chcete si slíbit věrnost / je i jeho práce a jeho zásluha ↓ Proto je správné / že jste se rozhodli prosit Boha o pomoc nejen v dnešní den / kdy vstupujete do manželství / ale i nadále / abyste mohli spokojeně žít ↓
Já pevně věřím / že vaše prosby budou vyslyšeny / že Bůh dá a vy budete spolu šťastní / že vám to dnešní nadšení a elán / který v sobě máte / tu chuť do nového života / že vám to prostě s pomocí boží vydrží na celý život ↓ A věřím také / že my / co tu s vámi dneska jsme / že vám budeme nablízku / že se budeme snažit / aby to vaše manželství bylo spokojené ↓
...
Prosím ať ženich a nevěsta povstanou /
X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓ (*oba najednou*)

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já / X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu mi dopomáhej bůh ↓

Já / Y / odevzdávám se tobě / X / a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej bůh ↓

Před bohem / před církví / a před tímto shromážděním potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh / člověk nerozlučuj ↓

Ve tvém jménu pane žehnám zde těmto prstenům ↓ Sešli na ně požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

Y / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

A teď si dejte polibek ↓

...

(*podpisy protokolu přímo na oltáři*)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 13

Milí snoubenci X a Y / doufám / že jste si plně uvědomili vážnost tohoto okamžiku a že jste připraveni jít cestou boží ↓ Vaše manželství / do kterého dnes vstupujete není jen vaší věcí / tedy věcí vás dvou / ale je i součástí božího plánu / který s vámi Bůh má a celá naše církev vaše manželství potřebuje ↓

Proto se nyní než vstoupíte do svátosti manželství zamyslete nad svou slabostí / nad svými hříchy a snažte se činit pokání ↓ I vy ostatní litujte svých hříchů / abychom společně mohli slavit tajemství eucharistie ↓

Bože / my zde / jak tu jsme se modlíme za tyto dva tvé služebníky / kteří zde stojí před tvou tváří / aby oddali své životy jeden druhému ↓ Chtějí před tebou spojit své životy v jeden společný a kráčet dál ve tvých šlépějích ↓ Modleme se /

...

Poslouchali jsme zde slova z evangelia a víme / že evangelium znamená radostnou zvěst / tedy že těmito slovy bychom se měli vždy řídit / ale zároveň je brát taky jako vzpruhu v každodenním těžkém životě ↓ Vy dva jste se dnes rozhodli / že ten každodenní těžký život chcete sdílet spolu / tak mě napadlo / že když budete žít podle evangelia / bude váš život možná snazší ↓ A když by to přece jen bylo těžké / můžete se k evangeliu obrátit / třeba si klidně večer před spaním kousek přečíst / třeba klidně ten kousek / který jsme tu slyšeli dneska / a třeba to pro vás bude taková vzpruha / taková radostná zvěst / která vám pomůže ty problémy překlenout ↓

Já jsem dlouho přemýšlel / co bych vám tu řekl / protože vím / že mě určitě neposloucháte (*smích*) protože jste hrozně nervózní / protože jste se na tenhle den tak strašně dlouho připravovali ↓ Oba stejně dobře víte / že vaše manželství bude jediné takové / jaké si jej sami uděláte ↓ Oba dobře víte / že jakákoliv slova / která tu dnes pronesu vám nepomůžou v tom / abyste byli lepší nebo aby bylo lepší vaše manželství ↓ To vložíme do rukou božích a vlastně také do rukou vašich / protože vy dva jste teď kormidelníci té manželské lodi a musíte se starat / aby dobře a bezpečně připlula do přístavu ↓

Nezapomínejte / že na té lodi také časem přibudou noví pasažéři / vaše děti / které dostanete od Boha a o které se budete určitě s láskou a péčí starat ↓

Já vám přeju sám za sebe / ale jistě i za všechny tady / abyste byli vždy schopni postarat se o toho druhého / abyste spolu byli šťastní a měli se rádi ↓ Aby ten koráb manželství byl pevný / a vím / že se nerozbije o první skálu / neuvízne na první mělčině a odolá první bouři / protože máte jeden druhého a máte taky Boha ↓

Tak / teď se prosím postavte ↓

X a Y / rozhodli jste se vstoupit do manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před bohem a před církví / zavazujete se k tomu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Ptám se vás před církví a před bohem / chcete společně založit rodinu / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat dle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

...

Potvrďte teď své rozhodnutí podáním ruky / a svatým slibem ↓

Ty / X / odevzdáváš se / Y / a přijímáš ji za manželku / a slibuješ / že jí zachováš úctu / lásku / a věrnost / nikdy ji neopustíš a že s ní poneseš všechno dobré i zlé až do smrti ↑

Ano ↓

Y / přijímáš X za manžela / a slibuješ / že mu zachováš lásku / úctu / a věrnost a nikdy ho neopustíš ↑ Poneseš s ním všechno dobré i zlé až do smrti ↑

Ano ↓

Před bohem / před církví / před svědky / a před tímto shromážděním potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství / Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

Prosím / pane / žehnej lásce těchto služebníků / ať nikdy neustane / a dej / ať ve věrnosti vždy spojují své životy ↓ Skrze Krista / našeho pána ↑

Amen ↓

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

(podpisy probíhají přímo v kostele + slavnostní nastříhnutí různých občanských průkazů)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 14

Drazí X a Y / rodiče / přátelé / známí a vy všichni / kteří tu dnes jste / kteří jste přišli / abyste na společnou cestu životem vyprovodili tady X a Y ↓ Já doufám a plně věřím / že jste si plně uvědomili vážnost tohoto okamžiku a že jste promysleli všechno / co je potřeba ↓ Vaše manželství / do kterého dnes vstupujete není jen soukromou věcí vás dvou / ale je hlavně součástí božího plánu / a církev toto manželství potřebuje ↓

Proto se nyní dříve než vstoupíte do svátosti manželství zamyslete nad sebou / zamyslete se nad druhými / uznejte svou slabost a činite svou pokání ↓ A my ostatní to učiníme s vámi / abychom společně mohli slavit tajemství eucharistie ↓

Bože / jsme tu dnes / ve tvém domě / před tvou tváří / abychom spojili život muže a ženy / X a Y / kteří si chtějí před tebou slíbit lásku / úctu a věrnost ↓ My všichni / jak tu před tebou klečíme a modlíme se / jsme přišli poprosit za tyto dva tvé služebníky ↓ Modleme se /

...

Já jsem moc potěšen / že se tu dneska scházíme při takové radostné příležitosti / to je už málokdy / jsme malé město a lidi se berou spíš na radnici ↓ Dřív jsem tu měl každou sobotu svatbu / a dneska ↑ Dneska je to pro mě zvláštnost ↓ Proto jste pro mě i vy dva takovou zvláštností / něčím zvláštním / neobyčejným a milým ↓ Stejně jako jste jeden tomu druhému zvláštním / neobyčejným a milým / stejně jako je ten druhý pro vás nějak výjimečný / stejně jste takoví i pro mě ↓ Já jsem rád / že chcete spojit své životy v jeden a ještě radši jsem / že to chcete udělat před tváří boží / protože Bůh z toho má taky radost ↓

Já jsem se tak zamejšlel / co pěkného bych vám do života popřál / co bych vám tu měl říct / abyste si to pamatovali / abyste se k tomu mohli vrátet / když budete potřebovat / a napadlo mě / že budete určitě chtít slyšet o tom / jak vám přeju lásku / jak vám přeju štěstí / a jak vám přeju to všechno nejlepší do těch dalších let ↓ Ale to vy přece víte / že vám tohle všechno přeju / ne ↑

Tak jsem si řekl / že budu mluvit o tom / co dělat / když by se náhodou jednou v budoucnu vyskytly problémy / o kterých byste nevěděli / jak je máte řešit ↓ Protože to je rada do života / to je to / co možná oceníte ↓ Já vím / že dnes jste šťastní a mladí a máte pocit že to tak zůstane na věky / ale ono to tak být nemusí ↓ Nikdy nevíte / jakou cestu vám Bůh přichystá / jakou životní zkoušku vám připravil / a vy tomu všemu musíte čelit ↓ Ale ať se stane cokoliv / ať se vám situace bude zdát úplně neutišitelná / vy máte oproti jiným výhodu ↓ Vy máte jeden druhého / už na celý život ↓ A nejen to ↓ Vy máte všechny své přátelé / kterých je tady plný kostel / máte určitě i ty / kteří tu dnes z jakéhokoliv důvodu být nemohou a v neposlední řadě máte Boha ↓ Boha / který je s vámi kdykoliv a kdekoliv / který o vás ví úplně všechno / který vás vyslechne kdykoliv to budete potřebovat ↓ Víra v něj vám pomůže překlenout těžké okamžiky a radovat se z okamžiků štěstí a klidu ↓ Myslete na to / protože máte dar od Boha ↓ A tím darem je ten druhý / kterému dnes odevzdáváte celý svůj život ↓

Já vám z celého srdce přeju / abyste na to nezapomínali / aby když budete potřebovat pomoc / aby se vám jí dostalo a vlastně vám přeju / abyste tu pomoc nepotřebovali ↓ Tak hodně štěstí ↓
Tak / teď se postavíme ↓

...

X a Y / rozhodli jste se spolu vstoupit do manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓ *(oba najednou)*

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před bohem a před církví / zavazujete se k tomu na celý život ↑

Ano ↓ *(oba najednou)*

Ptám se vás před církví a před bohem / chcete společně založit rodinu / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat dle božího zákona ↑

Ano ↓ *(oba najednou)*

Potvrďte teď své rozhodnutí podáním ruky / a svatým slibem ↓

Já X / odevzdávám se tobě / Y / a přijímám tě za manželku / a slibuji / že ti zachovám úctu / lásku / a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu ať mi pomáhá Bůh ↓

Já Y / odevzdávám se tobě / X / přijímám tě za manžela / a slibuji / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost / že tě nikdy neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu mi pomáhej Bůh ↓

Před bohem / před církví / před svědky / a před tímto shromážděním potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh / ať člověk nerozlučuje ↓

Prosím / pane / žehnej lásce těchto tvých služebníků / ať nikdy neustane / a dej / ať ve věrnosti vždy spojují své životy ↓ Skrze Krista / našeho pána ↑

Amen ↓

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X / tento prsten je znamením mé věrnosti ↓

(podpisy probíhají v sakristii)

CÍRKEVNÍ PROJEV Č. 15

Tak se posad'te ↓ Ženich a nevěsta pěkně tady dopředu ↓

Já vás tu všechny vítám / v dnešní slavnostní den / při kterém chceme na společnou cestu životem vyprovodit tady ty dva mladé lidi X a Y / kteří chtějí dnes spojit v jeden své životy ↓ K tomu / aby byl sňatek uznán za právoplatný je zapotřebí dvou svědků / tak praví zákony ↓ Ale X a Y se rozhodli / že si ke své svatbě pozvou ještě jednoho svědka / toho nejcennějšího a nejdůležitějšího svědka / kterého si vůbec mohli zvolit ↓ Tím svědkem je Bůh / a věřte / že to bude ten svědek nejuzácnější ↓

My se teď zamyslíme a pomodlíme se za to / aby tito dva mladí lidé byli ve svém svazku šťastní ↓ A poprosíme Boha za odpuštění hříchů ↓

...

Pane / dej / ať tito dva lidé vstoupí do společného svazku a žijí podle tvých přikázání ↓ Ať i ve svém manželství dále naplňují tvá slova a jsou součástí tvé svaté církve ↓ Amen ↓

...

V tuhle chvíli je čas na to / abych vám popřál něco pěkného do vašeho manželství / to se tak dělá ↓ Já vám budu přát lásku / ale tu máte / jinak byste tu asi nebyli ↓ Pak vám budu přát porozumění / protože to je také velmi důležitá věc / ono bez porozumění byste spolu asi dlouho nebyli ↓ Protože když jeden druhému neporozumíte / tak je pak ta komunikace trochu obtížná a z toho vyvstávají problémy ↓ Co vám přát dál / určitě štěstí / ale co to štěstí je ↑ Je to bohatství ↑ Peníze ↑ Nebo je to něco jiného ↑ Každý za štěstí považuje něco jiného / já si ale myslím / že vy štěstí už máte ↓ Vaším štěstím je totiž ten druhý ↓ V tom druhém hledejte opravdové štěstí / protože bez něj už byste byli jen polovičními lidmi ↓ Společně tvoříte jeden celek / jednu rodinu / která bude časem větší / přibudou do ní děti / a ty jsou dalším štěstím ↓ Takže to štěstí / které já vám přeju / je vlastně celá vaše rodina ↓ A vaším úkolem tady na zemi je / abyste se o tu rodinu starali a snažili se / aby ta rodina byla šťastná a spokojená ↓

A já vám přeju / aby se vám to společnými silami dařilo ↓

..

A teď prosím vstaňte ↓

X a Y / rozhodli jste se uzavřít manželství / ptám se vás před církví a před bohem / je toto vaše rozhodnutí svobodné a upřímné ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete si slíbit lásku / úctu / a věrnost ↑ Ptám se vás před církví a před bohem / zavazujete se k tomu opravdu na celý život ↑

Ano ↓

Ano ↓

Chcete založit rodinu ptám se vás před církví a před bohem / přijmete děti od pána boha ochotně a budete je vychovávat podle božího zákona ↑

Ano ↓

Ano ↓

Potvrďte toto své rozhodnutí podáním ruky a svatým slibem ↓

Já X odevzdávám se tobě Y / a přijímám tě za manželku ↓ Slibuji ti / že ti zachovám úctu / lásku a věrnost / nikdy tě neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti ↓ k tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Já Y odevzdávám se tobě / X a přijímám tě za manžela / a slibuji ti / že ti zachovám lásku / úctu / a věrnost a nikdy tě neopustím ↓ Ponesu s tebou všechno dobré i zlé až do smrti ↓ K tomu ať mi pomáhá bůh ↓

Před bohem / před církví / potvrzují / že jste řádně uzavřeli manželství /

Co spojil bůh člověk nerozlučuj ↓

...

Ve tvém jménu pane žehnám těmto prstenům ↓ Sešli na ně své požehnání / aby byly znamením dokonalé věrnosti / ať tvoji služebníci ustavičně plní tvou vůli / a žijí spolu ve vzájemné lásce až do smrti skrze Krista / našeho pána /

Y / tento prsten je znamením věrnosti ↓

X tento prsten je znamením věrnosti ↓

RESUMÉ

Diplomová práce *Pragmatická a stylistická analýza slavnostních projevů na svatbách* se zabývá analýzou 30 nashromážděných ukázek svatebních projevů (15 občanských a 15 církevních). V úvodních kapitolách (*Projev a Svatební obřad občanský a církevní*) obecně charakterizujeme slavnostní projevy a svatební ceremoniál. Podrobně popisujeme obřad občanský i církevní s jeho specifiky. Dále vymezujeme tu část ceremoniálu, jež považujeme za projev oddávajícího a jež bude v následující kapitole analyzována. Třetí kapitola s názvem *Pragmatická a stylistická analýza* se skládá z 30 rozborů projevů. Jednotlivé analýzy začínají ukázkou celého projevu, následuje charakteristika osobnosti mluvčího, jeho záměru, tématu, prostředí, ve kterém je projev realizován a účinku na adresáta. Stylistická analýza je prováděna po jednotlivých jazykových rovinách (foneticko-fonologická, morfologická, lexikální a syntaktická). Zaměřuje se především na charakteristické rysy projevů odděleně a také na některé jevy, které se vyskytují ve všech typech textů, například delší pauzy, intonaci, ortoepii, oslovení, slovní zásobu a odchylky v syntaxi. Závěrečná kapitola *Charakteristické obecné rysy svatebních projevů* shrnuje poznatky nashromážděné ve třetí kapitole a výrazněji se věnuje klišé, jakožto konstitutivnímu faktoru svatebních projevů, a stručné kognitivní analýze konceptu *manželství*.